

ШТЕДИЛНИЦА МОЖНОСТИ ДОО Скопје

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР
И
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**

ЗА ГОДИНАТА ШТО ЗАВРШУВА НА 31.12.2023 Година

Април, 2024 година

СОДРЖИНА	Страна
Извештај на независниот ревизор	2
Финансиски извештаи	
Биланс на успех	4
Извештај за сеопфатната добивка	5
Извештај за финансиската состојба	6
Извештај за промените во главнината	7-8
Извештај за паричните текови	9-10
Белешки кон финансиски извештаи	11-143
Додатоци	
Годишна сметка	
Годишен извештај за работењето	

**ПКФ
ЕФП**

Бул. Кузман Јосифовски Питу
бр. 15 лок 11, Скопје

contact@pkf.mk

тел: 02/2465-243

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До

СОДРУЖНИКОТ НА ШТЕДИЛНИЦА МОЖНОСТИ ДОО Скопје

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на ШТЕДИЛНИЦА МОЖНОСТИ ДОО Скопје (Штедилницата), кои што го вклучуваат Извештајот за финансиска состојба заклучно со 31 декември 2023 година, како и Билансот на успех, Извештајот за сеопфатна добивка, Извештајот за промени во главнината и Извештајот за парични текови за годината која завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Одлуката за Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи издадена од страна на Народната банка на Република Северна Македонија, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија прифатени и објавени во Службен весник на Република Македонија бр. 79 од 11 јуни 2010. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на објективното презентирање на финансиските извештаи на Штедилницата за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според наше мислење, финансиските извештаи даваат вистинска и објективна слика, во сите материјални аспекти, на финансиската состојба на ШТЕДИЛНИЦА МОЖНОСТИ ДОО Скопје, на ден 31 декември 2023 година, како и на неговата финансиска успешност и неговите парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со Одлуката за Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи издадена од страна на Народната банка на Република Северна Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е исто така одговорно за подготвување на годишниот извештај за работата во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да во согласност со член 34(д) од Законот за ревизија, известиме дали годишниот извештај за работата е конзистентен со годишната сметка и финансиските извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година.

Нашата работа во однос на годишниот извештај за работата е извршена во согласност со МСР 720 и е ограничена на известување дали историските финансиски информации прикажани во годишниот извештај за работата се конзистентни со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи.

Годишниот извештај за работата е конзистентен, од сите материјални аспекти, со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на ШТЕДИЛНИЦА МОЖНОСТИ ДОО Скопје за годината која завршува на 31 декември 2023 година

Овластен ревизор кој ја вршел
ревизијата

Николаки Миов

Управител

Николаки Миов

Скопје, 02.04.2024

Биланс на успех
за периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Приходи од камата	162.460	160.094
Расходи за камата	(32.065)	(28.393)
Нето-приходи/(расходи) од камата	130.395	131.701
Приходи од провизии и надомести	1.843	1.810
Расходи за провизии и надомести	(1.068)	(1.035)
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	775	775
Нето-приходи од тргување	0	0
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност	0	0
Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики	(636)	(41)
Останати приходи од дејноста	31.645	35.497
Удел во добивката на придружените друштва		
Исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа	(18.945)	(20.184)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	0	0
Трошоци за вработените	(78.561)	(76.133)
Амортизација	(5.894)	(8.185)
Останати расходи од дејноста	(45.228)	(44.222)
Удел во загубата на придружените друштва		
Добивка/(загуба) пред оданочување	13.551	19.208
Данок на добивка	(2.217)	(2.685)
Добивка/(загуба) за финансиската година од непрекинато работење	11.334	16.523
Добивка/(Загуба) од група на средства и обврски кои се чуваат за продажба*		
Добивка/(загуба) за финансиската година	11.334	16.523
Добивка/(загуба) за финансиската година, којашто им припаѓа на*:		
акционерите на банката		
неконтролираното учество		
Заработка по акција:		
основна заработка по акција (во денари)		
разводната заработка по акција (во денари)		
41		

Финансиските извештаи се одобрени од страна на Единствениот содружник на Штедилницата на 28 март 2024 година.

Помошник директор на сектор за финансии, ризици и средства
Марта Белевска
Овластен сметководител, број на лиценца 0100751

Штедилница Можности ДОО
Управител
Емилија Крајчева

**Извештај за сеопфатна добивка
за периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023**

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Добивка/(загуба) за финансиската година	11.334	16.523
Останати добивки/(загуби) во периодот (пред оданочување)		
Останати добивки/(загуби) во периодот коишто не се прикажуваат во Билансот на успех (пред оданочување)		
Ревалоризациска резерва за сопственички средства расположливи за продажба <ul style="list-style-type: none"> - нереализирани нето-промени во објективната вредност на сопственичките средства расположливи за продажба - реализирани нето-добивки/(загуби) од сопственичките средства расположливи за продажба, рекласификувани во Останати резерви 		
Промени во кредитната способност на банката, за финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност		
Данок на добивка од останати добивки/(загуби) коишто не се прикажуваат во Билансот на успех		
Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот коишто не се прикажуваат во Билансот на успех		
Останати добивки/(загуби) во периодот коишто се или може да се прекласификуваат во Билансот на успех (пред оданочување)		
Ревалоризациска резерва за должнички средства расположливи за продажба <ul style="list-style-type: none"> - нереализирани нето-промени во објективната вредност на должничките средства расположливи за продажба - реализирани нето-добивки/(загуби) од должничките средства расположливи за продажба, рекласификувани во Билансот на успех - дополнителна исправка на вредноста на должничките средства расположливи за продажба - ослободување на исправка на вредноста на должничките средства расположливи за продажба 		
Ревалоризациска резерва за преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања <ul style="list-style-type: none"> - ревалоризациска резерва признаена во текот на годината - намалување на ревалоризациската резерва, рекласификувано во Билансот на успех 		
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од паричните текови <ul style="list-style-type: none"> - нереализирани нето-промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот од паричните текови - реализирани нето-добивки/(загуби) од инструментите за заштита од ризикот од паричните текови, рекласификувани во Билансот на успех 		
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење		
Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење		
Удел во останатите добивки/(загуби) од придружените друштва коишто не се прикажуваат во Билансот на успех		
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех		
Данок на добивка од останати добивки/(загуби) коишто се или може да се прекласификуваат во Билансот на успех		
Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот коишто се или може да се прекласификуваат во Билансот на успех		
Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот		
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	11.334	16.523
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година, којашто им припаѓа на*:		
акционерите на банката		
неконтролираното учество		

Финансиските извештаи се одобрени од страна на Единствениот содружник на Штедилницата на 28 март 2024 година.

Помошник директор на сектор за финансии, ризици и средства
Марта Белевска
Овластен сметководител, број на лиценца 0100751

Штедилница Можности ДОО
Управител
Емилија Крајчева

**Биланс на состојба
на ден 31.12.2023**

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 31.12.2023	претходна година 31.12.2022
Актива		
Парични средства и парични еквиваленти	18 221.685	117.527
Средства за тргување	19	
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех определни како такви при почетното признавање	20	
Дериватни средства чувани за управување со ризик	21	
Кредити на и побарувања од банки	22,1 0	0
Кредити на и побарувања од други комитенти	22,2 1.397.310	1.463.726
Вложувања во хартии од вредност	23 57.657	68.379
Вложувања во придружени друштва (сметководствено се евидентираат според „методот на главнина“)	24	
Побарувања за данок на добивка (тековен)	30,1 404	0
Останати побарувања	25 2.527	2.377
Заложени средства	26	
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	27 0	0
Нематеријални средства	28 653	964
Недвижности и опрема	29 42.113	45.470
Одложени даночни средства	30,2	
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	31	
Вкупна актива	1.722.349	1.698.443
Обврски		
Обврски за тргување	32	
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех определни како такви при почетното признавање	33	
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	21	
Депозити на банки	34,1	
Депозити на други комитенти	34,2 750.800	719.455
Издадени должнички хартии од вредност	35	
Обврски по кредити	36 421.091	422.620
Субординирани обврски	37 58.229	61.929
Посебна резерва и резервирања	38 2.348	2.346
Обврски за данок на добивка (тековен)	30,1 0	882
Одложени даночни обврски	30,2	
Останати обврски	39 48.359	49.458
Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување	31	
Вкупно обврски	1.280.827	1.256.690
Капитал и резерви		
Запишан капитал	40 300.152	300.152
Премии од акции		
Сопствени акции		
Други сопственички инструменти		
Ревалоризациски резерви		
Останати резерви	130.036	125.078
Задржана добивка/(Акумулирана загуба)	11.334	16.523
Вкупно капитал и резерви кои припаѓаат на акционерите на банката	441.522	441.753
Неконтролирано учество		
Вкупно капитал и резерви	441.522	441.753
Вкупно обврски и капитал и резерви	1.722.349	1.698.443
Потенцијални обврски	42 3.511	2.701
Потенцијални средства	42 0	0

Финансиските извештаи се одобрени од страна на Единствениот содружник на Штедилницата на 28 март 2024 година.

Помошник директор на сектор за финансии, ризици и средства
Марта Белевска
Овластен сметководител, број на лиценца 0100751

Штедилница Можности ДОО.
Управител
Емилија Крајчева

Извештај за промените во капиталот и резервите
за периодот од 01.01.2023_до 31.12.2023

во илјади денари

На 1 јануари 2022 година (претходна година)

Корекции на почетната состојба

На 1 јануари 2022 година (претходна година),
коригирано

Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година

Добивка/(загуба) за финансиската година

Останати добивки/(загуби) во периодот

Промени во објективната вредност на средствата

расположливи за продажба

должнички инструменти

- нереализирани промени во објективната вредност

(нето)

- реализирани промени во објективната вредност

(нето), префрлени во Билансот на успех

- дополнителна исправка на вредноста на должничките

средства расположливи за продажба

- ослободување на исправка на вредноста на

должничките средства расположливи за продажба

сопственички инструменти

- нереализирани промени во објективната вредност

(нето)

- реализирани промени во објективната вредност

(нето), префрлени во Останати резерви

Промени во објективната вредност на инструментите за

заштита од ризикот од паричните текови

Промени во објективната вредност на инструментите за

заштита од ризикот од нето-вложување во странско

работење

Курсни разлики од вложување во странско работење

Одложени даночни (средства)/обврски признаени во

капиталот и резервите

Промени во кредитната способност на банката, за

финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност

Останати добивки/(загуби) коишто не се прикажуваат во

Билансот на успех (наведете детално)

Вкупно нереализирани добивки/(загуби) признаени во

капиталот и резервите

Вкупно сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската

година

Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и

резервите:

Издадени акции во текот на периодот

Издвојување за законска резерва

Издвојување за останати резерви

Дивиденди

Откуп на сопствени акции

Продадени сопствени акции

Други промени во капиталот и резервите (наведете

детално)

_____

Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и

резервите

На 31 декември 2022 (претходна година)/ 1 јануари

2023 (тековна година)

Корекции на почетната состојба

Капитал	Ревалоризациони резерви					Останати резерви			Задржана добивка		Вкупно капитал и резерви, кој припаѓа на акционерите на банката	Неконтролирано учество	Вкупно капитал и резерви			
	Залишан капитал	Премии од акции	(Сопствени акции)	Други сопственички инструменти	Ревалоризацион резерв за средства расположливи за продажба	Ревалоризацион резерв за средства предметни на ненадгледни побарувања	Резерв за заштита од ризикот	Резерв од курсни разлики од вложување во странско работење	Останати ревалоризацион резерви	Законска резерва				Капитални компоненти на хибридни финансиски инструменти	Останати резерви	Расположлива за распределба на акционерите
300.152									123.544				7.673			431.369
300.152									123.544				7.673			431.369
													16.523			16.523
													16.523			16.523
									1.534				(1.534)			0
													(6.139)			(6.139)
									1.534				(7.673)			(6.139)
300.152									125.078				16.523			441.753

Извештај за паричниот тек
за периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Паричен тек од основната дејност		
Добивка/(загуба) пред оданочувањето	13.552	19.208
Коригирана за:		
Неконтролирано учество, вклучено во консолидираниот биланс на успех*		
Амортизацијата на:		
нематеријални средства	311	2.151
недвижности и опрема	5.583	6.034
Капиталната добивка од:		
продажба на нематеријални средства		(17)
продажба на недвижности и опрема		
продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	(7.858)	
Капиталната загуба од:		
продажба на нематеријални средства		2
продажба на недвижности и опрема		
продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		
Приходи од камата	(162.460)	(160.094)
Расходи за камата	32.064	28.393
Нето-приходи од тргување		
Исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа		
дополнителна исправка на вредноста и посебна резерва	61.866	80.189
ослободена исправка на вредноста и посебна резерва	(42.921)	(60.005)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа		
дополнителни загуби поради оштетување		
ослободени загуби поради оштетување		
Резервирања		
дополнителни резервирања	439	577
ослободени резервирања	(337)	(205)
Приходи од дивиденди		
Удел во добивката/(загубата) на придружените друштва		
Останати корекции	132.410	122.911
Наплатени камати		
Платени камати	(13.204)	(11.765)
Добивка од дејноста пред промените во деловната актива	19.445	27.379
(Зголемување)/намалување на деловната актива:		
Средства за тргување		
Дериватни средства чувани за управување со ризик		
Кредити на и побарувања од банки		
Кредити на и побарувања од други комитенти	66.416	49.900
Заложени средства		
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		
Задолжителна резерва во странска валута		
Задолжителен депозит кај НБРМ според посебни прописи		
Останати побарувања	(150)	136
Одложени даночни средства	(2.792)	(890)
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување		
Зголемување/(намалување) на деловните обврски:		
Обврски за тргување		
Дериватни обврски чувани за управување со ризик		
Депозити на банки		
Депозити на други комитенти	31.345	(75.383)
Останати обврски	(1.099)	(3.463)
Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување		
Нето паричен тек од основната дејност пред оданочувањето	113.165	(2.321)
(Платен)/поврат на данок на добивка	(711)	0
Нето паричен тек од основната дејност	112.454	(2.321)

Извештај за паричниот тек
за периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Паричен тек од инвестициската дејност		
(Вложувања во хартии од вредност)	10.722	(2.898)
Приливи од продажбата на вложувањата во хартии од вредност		
(Одливи за вложувањата во подружници и придружени друштва)		
Приливи од продажбата на вложувањата во подружници и придружени друштва		
(Набавка на нематеријални средства)		(905)
Приливи од продажбата на нематеријалните средства		
(Набавка на недвижности и опрема)	(2.226)	(4.392)
Приливи од продажбата на недвижностите и опремата		17
(Одливи за нетековните средства кои се чуваат за продажба)		
Приливи од нетековните средства кои се чуваат за продажба		
(Останати одливи од инвестициската дејност)		
Останати приливи од инвестициската дејност		
Нето паричен тек од инвестициската дејност	8.496	(8.178)
Паричен тек од финансирањето		
(Отплата на издадените должнички хартии од вредност)		
Приливи од издадените должнички хартии од вредност		
(Отплата на обврските по кредити)	(37.679)	(16.587)
Зголемување на обврските по кредити	36.150	(10.463)
(Отплата на издадените субординирани обврски)	(3.699)	(81)
Приливи од издадените субординирани обврски	0	0
Приливи од издадените акции/сопственички инструменти во текот на периодот		
(Откуп на сопствени акции)		
Продадени сопствени акции		
(Платени дивиденди)	(11.566)	(6.138)
(Останати одливи од финансирањето)	2	214
Останати приливи од финансирањето		
Нето паричен тек од финансирањето	(16.792)	(33.055)
Ефект од исправката на вредноста на паричните средства и паричните еквиваленти		
Ефект од курсните разлики на паричните средства и паричните еквиваленти		
Нето-зголемување/(намалување) на паричните средства и паричните еквиваленти	104.158	(43.554)
Парични средства и парични еквиваленти на 1 јануари	117.527	161.081
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	221.685	117.527

Финансиските извештаи се одобрени од страна на Единствениот содружник на Штедилницата на 28 март 2024 година.

Помошник директор на сектор за финансии, ризици и средства
Марта Белевска
Овластен сметководител, број на лиценца 0100751

Штедилница Можности ДОО
Управител
Емилија Крајчева

Белешки кон финансиските извештаи

Вовед

а) Општи информации

- (i) *Име на Штедилницата, согласно Статут на Штедилницата и судска регистрација на Штедилницата*

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО, Скопје (во понатамошниот текст “Штедилницата”), е друштво со ограничена одговорност со седиште во Република Северна Македонија. Матичната организација и единствен содружник на Штедилницата е Центар за едукација и претприемништво Можности, партнер – организација на Opportunity International. Штедилницата работи согласно регулативата на Народна банка на Република Северна Македонија и ги извршува своите деловни активности согласно лиценцата број 02-14/289-2000.

- (ii) *Адреса на централата на Штедилницата*

Булевар „Јане Сандански“ 111
1000 Скопје
Република Северна Македонија

- (iii) *Позначајни активности кои ги извршува Штедилницата*

- Примање на денарски парични депозити од физички лица
- Одобрување на кредити на физички лица и на правни лица согласно законските прописи
- Земање на кредити од домашни банки
- Пласирање на средства во државни хартии од вредност
- Менувачки работи

- (iv) *Листа на подружници*

Штедилницата нема подружници.

- (v) *Берза на која се котираат акциите на банката и кодот под кој се котира банката*

Штедилницата е регистрирана како Друштво со ограничена одговорност и не котира на берза.

- (vi) *Датум на одобрување на финансиските извештаи од единствениот содружник на Штедилницата*

Овие ревидирани финансиски извештаи се одобрени од единствениот содружник на Штедилницата на ден 28.03.2024 година.

Раководни лица

Имињата на лицата кои работеа на раководни работни места во текот на финансиската 2023 година се прикажани во продолжение:

<i>Управител</i>	<i>Емилија Крајчева</i>
<i>Директор на Сектор Деловна мрежа</i>	<i>Билјана Јовановска</i>
<i>Директор на Сектор Трансакции и логистика на продажба</i>	<i>Ана Кузмановска Ристеска</i>
<i>Директор на Сектор за правни и општи работи</i>	<i>Марта Трповска</i>
<i>Директор на сектор за човечки ресурси</i>	<i>Сузана Костова</i>

(i) *Изјава за усогласеност*

Менаџментот е одговорен за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи во согласност со Законот за трговски друштва, Законот за банки, законската регулатива донесена од Народна банка на Република Северна Македонија (НБРСМ) ит оа, Одлуката за условите и начинот на работа на штедилниците, Одлуката за методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготвување на финансиските извештаи и Одлуката за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките.

(i) *Тип на финансиски извештаи (поединечни или консолидирани)*

Презентираните финансиски извештаи претставуваат приказ на резултатите на работењето на Штедилницата како поединечен субјект.

(iii) *Тип на нумерички приказ на информациите во финансиските извештаи*

Информациите во финансиските извештаи се
Прикажани во илјади македонски денари (МКД), доколку поинаку не е назначено.

(iv) *Известувачка и функционална валута на Штедилницата*

Известувачка и функционална валута на Штедилницата е македонски денар (МКД).

(v) *Основи за мерење*

Финансиските извештаи се изготвени според историска вредност.

(vi) Користење на проценки и расудувања

Изготвувањето на финансиските извештаи бара од менаџментот да прави расудувања, проценки и претпоставки кои што влијаат на примената на политиките и прикажаните износи на средствата и обврските, приходите и расходите. Реалните состојби можат да се разликуваат од овие проценки.

Проценките и претпоставките постојано се прегледуваат. Измените на сметководствените проценки се признаваат во периодот во којшто е извршена измена на проценката и во идните периоди доколку измената влијае и на идниот период.

Информации во врска со расудувањето на правени од менаџментот и критичните проценки во примената на сметководствените стандарди што имаат значајно влијание на финансиските извештаи се прикажани во белешка1(г).

в) Значајни сметководствени политики

Сметководствените политики прикажани во продолжение се применува неконзистентно за сите периоди прикажани во овие финансиски извештаи.

(i) Финансиски средства и обврски

Признавање

Штедилницата почетно ги признава кредитите и авансите, депозитите, обврските по кредити и субординираните обврски на денот кога тие се настанати по набавна вредност. Сите останати финансиски средства и обврски почетно се признаваат на датумот на тргување на којшто штедилницата станува странка на договорните одредби на инструментот.

Депризнавање

Штедилницата ги депризнава финансиските средства кога ги губи правата од договорот за паричните текови од средството, или кога ги пренесува правата на паричните текови од средството со трансакција во која сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство се пренесени на друг. Секој остаток од пренесените финансиски средства коишто се креирани или задржани од Штедилницата се признава како посебно средство или обврска. Штедилница ги депризнава финансиските обврски кога обврските определени во договорите се подмирени, откажани или истечени.

Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во билансот на состојбата само кога Штедилницата има законско право да ги нетира признаените

износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Приходите и расходите се презентираат на нето основа само доколку тоа е дозволено со сметководствените стандарди, или за добивки и загуби коишто произлегуваат од групи на слични трансакции.

Последователно мерење

Финансиските средства последователно се мерат по објективна вредност или по амортизирана набавна вредност.

Финансиските средства мора да бидат класифицирани во една од следните категории:

- финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност;
- финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка;
- финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку Билансот на успех.

Класификацијата на финансиските средства се врши врз основа на:

- деловниот модел на штедилницата за управување со финансиските средства;
- карактеристиките на договорните парични текови на финансиското средство.

Анализа на деловните модели

Штедилницата дефинира два основни модели за управување со финансиските средства:

- деловни модели чија исклучива цел е наплата на паричните текови од финансискиот инструмент
- деловни модели чија основна цел освен наплата на парични текови на финансиските средства е продажба на финансиските средства.

Во случај целите на таквите модели да не се наплата ни продажба на финансиското средство, таквото средство се класифицира во категоријата на финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, освен во случај инструментите на капиталот да се одредени по објективна вредност.

Раководството на Штедилницата ги утврдува деловните модели за управување со финансиските средства.

Штедилницата може да класифицира одредени финансиски средства во деловниот модел чија исклучива цел е наплата на паричните текови од финансискиот инструмент дури и во случај истите да бидат продадени, (во случај продажбата да не е предизвикана поради влошување на кредитниот ризик на финансиските инструменти кои се продаваат), но под услов:

- вредноста на продадените финансиски средства да е нематеријална, односно да не надминува 10% од просекот на портфолиото во претходниот извештаен период (финансиска година). Просекот е средина од состојбата на почетокот и крајот на извештајниот период.
- продажбите да се ретки, односно не повеќе од четири (4) во претходниот извештаен период (финансиска година)

Тест на парични текови

Веднаш по стекнувањето на некое финансиско средство Штедилницата врши анализа на паричните текови на финансиското средство со цел да утврди дали паричните текови генерирани од тоа средство се однесуваат исклучиво на наплата на главница и камата.

Карактеристиките на финансиските средства кои доведуваат парични текови кои не се однесуваат само на плаќање на главница и камата ќе се занемарат доколку:

- овие карактеристики имаат нематеријален ефект на вкупните парични текови на финансиското средство;
- овие карактеристики во деловната пракса се реализираат исклучително ретко и имаат мала веројатност да се случат.

Штедилницата своите финансиски инструменти ќе ги класифицира и дополнително вреднува по амортизирана набавна вредност, објективна вредност преку останата сеопфатна добивка или по објективна вредност преку Биланс на успех врз основа на:

- моделот на управување кој Штедилницата го определила за финансискиот инструмент и
- карактеристиките на паричните текови на финансискиот инструмент.

Принцип на мерење според амортизирана набавна вредност

Амортизираната набавна вредност на финансиско средство или финансиска обврска е износот според којшто се мери финансиското средство или обврска при почетното признавање, намален за отплатите на главницата, плус или минус акумулираната амортизација со употреба на методот на ефективна камата на која било разлика помеѓу почетно признаениот износ и износот при доспевањето, намалена за евентуалните загуби поради безвреднување.

Во категоријата на **финансиските средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност**, Штедилницата ги класифицира финансиските инструменти кои ги исполнуваат следните критериуми:

- Штедилницата го чува финансискиот инструмент во деловниот модел чија цел е чување на финансискиот инструмент до датумот на доспевање и наплата на очекуваните паричните текови;
- очекуваните парични текови претставуваат исклучиво наплата на главница и камата пресметана на остатокот од главницата (каматата е исклучиво надомест на временската вредност на парите).

Принцип на мерење според објективна вредност

Мерењето по објективна вредност претпоставува дека средството или обврската се разменуваат помеѓу пазарните учесници, во вообичаена трансакција, според тековните пазарни услови на датумот на мерење.

Објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски се утврдува на различни начини во зависност од тоа дали средството или обврската се тргува на активен пазар или не се тргува.

Активен пазар е пазарот на којшто се вршат трансакции со средството или обврската со доволна фреквенција и обем, за да обезбедат ценовна информација за средството или обврската.

Соодветната котирана пазарна цена за средството или обврската е онаа што е во рамките на распонот помеѓу куповната и продажната цена, а којашто најдобро ја претставува објективната вредност во соодветните услови. Вообичаено се употребува тековната: куповна цена за средството што се чува или за обврската што треба да се издаде, односно продажна/понудена цена за средството што ќе биде стекнато или за обврската што се чува; просечната пазарна цена или друга цена согласно со вообичаената, прифатена пазарна практика.

Доколку не постои активен пазар за финансиското средство или обврска, Штедилницата, за да ја одреди објективната вредност на средството или обврската, применува техники на вреднување за коишто има најмногу расположливи податоци, давајќи им предност на податоците коишто можат да се потврдат на пазарот.

Вообичаени техники на вреднување се: пазарен пристап (се користат котираны цени или други релевантни информации од пазарни трансакции со исти или слични средства или обврски), трошковен пристап (познат и како тековен трошок на замена, го претставува износот што би бил потребен за замена на постојното средство) и приходен пристап (дисконтирана вредност на тековните пазарни очекувања за идните износи (парични приливи или приходи и расходи) од средството или обврската).

Во категоријата на **финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка**, штедилницата ги класифицира финансиските средства кои ги исполнуваат следните критериуми:

- Штедилницата го чува финансискиот инструмент во деловниот модел чија цел е чување на финансискиот инструмент заради наплата на очекуваните паричните текови и/или негова продажба;
- очекуваните парични текови претставуваат исклучиво наплата на главница и камата пресметана на остатокот од главницата (каматата е исклучиво надомест на временската вредност на парите).

Измени на парични текови на финансиските средства

Во случај на измена на договорните одредби кои ги утврдуваат паричните текови на финансиското средство кое го поседува Штедилницата, Штедилницата ќе изврши проценка дали овие измени се материјално значајни и дали создаваат услови при кои Штедилницата мора да го депризнае финансиското средство.

Проценка на ефектот на измената на паричните текови ќе биде врз основа на квалитативна и квантитативна анализа. Штедилницата прво врши квалитативна анализа и проценува дали се случил некој од следните настани:

- промена на валутата на финансиското средство;
- консолидација на повеќе финансиски средства во едно;
- промена на договорната страна која е примател на средствата која Штедилницата ги пласирала или промена на емитентот на финансиските средства кои Штедилницата ги поседува;
- воведување на дополнителни клаузули кои подразбираат дека идните парични текови нема да се состојат само од наплата на главница и камата.

Во случај да било кој од горенаведените услови се исполни, Штедилницата ќе го депризнае финансиското средство и притоа ќе признае добивка или загуба од депризнавањето. Штедилницата признава ново финансиско средство по објективна вредност и врши СППИ тест со цел да утврди дали паричните текови се состојат исклучиво од главница и камата и применува начин на последователно мерење согласно МСФИ9 (опишан погоре).

Во случај да условите не се исполнети, Штедилницата ќе спроведе квантитативна анализа која подразбира споредба на нето сегашната вредност на финансиското средство пред измените и нето сегашната вредност на паричните текови од финансиското средство после измените. Паричните текови ќе се дисконтираат со примена на ефективна каматна стапка која важела за финансиското средство пред измените.

Доколку разликата помеѓу двете вредности е поголема од 10%, Штедилницата ќе признае добивка/загуба од измената на паричните текови и истата ќе се амортизира линеарно во преостанатиот век на траење на финансиското средство.

Рекласификација

Штедилницата ќе изврши промена во класификацијата на финансиските средства во случај на измена на деловниот модел. Промена на класификацијата се врши од датумот на измената, не назад.

Загуби поради оштетување

Штедилницата, најмалку на месечна основа, проценува дали постојат објективни докази за Оштетеност на финансиските средства што не се мерат според објективна вредност преку Билансот на успех или на група финансиски средства. Финансиските средства се оштетени кога објективни докази покажуваат дека оштетувањето настанало по почетното признавање на средството, и истото има влијание на идните парични текови коишто можат веродостојно да се проценат.

Штедилницата издвојува загуби поради оштетување согласно Одлуката на НБРСМ за методологијата за управување со кредитниот ризик.

Штедилницата анализира докази за оштетување за кредитите и побарувањата на поединечна основа.

Загубите поради оштетување се признаваат во билансот на успех и се рефлектирани во сметката за посебна резерва за кредити и пласмани.

Доколку во наредниот период износот на загубата поради оштетување се намали, загубата се анулира низ билансот на успех.

Исправка на вредност на побарувања

Исправката на вредност на кредитите и на останатите активни билансни и вонбилансни позиции Се врши во согласност со регулативата пропишана од странана НБРСМ со важност на секој датум на билансот на состојба, според која Штедилницата е должна да ги класифицира активните билансни и вонбилансни позиции во групи според степенот на нивната ризичност и да изврши проценка на износот на потенцијалните загуби поради оштетување кои се пресметуваат со примена на објективни и субјективни мерила на 31 декември 2023 и 31 декември 2022 година со примена на следните проценти:

<u>Ризична категорија</u>	<u>Процент</u>
А	од 0,01% до 5%
Б	над 5% до 20%
В	над 20% до 45%
Г	над 45% до 70%
Д	над 70% до 100%

(ii) *Парични средства и парични еквиваленти*

Паричните средства и паричните еквиваленти ги опфаќаат паричните средства во благајна и на сметките и депозитите по видување кај банките и штедилниците.

Паричните еквиваленти се краткорочни, високо ликвидни средства со оригинален рок на достасаност до три месеци или помалку, од датумот на стекнување.

Паричните средства и паричните еквиваленти се евидентираат по амортизирана набавна вредност во билансот на состојба, која обично е еднаква на нивната номинална вредност и може брзо да се конвертираат во парични средства со незначителен ризик за промена на вредноста.

Како парични средства се дефинираат:

- Банкноти и ковани пари во благајна;
- Парични средства на жиро-сметките;

- Задолжителната резерва во денари во НБРСМ;
- Расположливи депозити до 7 дена.

Како парични еквиваленти се дефинираат:

- Благајнички записи со кои може да се тргува на секундарен пазар со рок на достасаност помала од три месеци;- Депозити во банки до 3 месеци;
- Државни записи со кои може да се тргува на секундарен пазар со рок на достасаност помала од три месеци..

(iii) Трансакции во странска валута

Деловните промени во странска валута се искажуваат во денари според важечкиот курс на денот на трансакциите. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на денот на известувањето се превреднуваат во денари според средниот курс, важечки на денот на билансот на состојба.

Добивките и загубите од курсните разлики од монетарните средства се разлика помеѓу амортизираната набавна вредност во денари на почетокот на периодот, корегирани за ефективна камата и плаќања во текот на периодот и амортизираната набавна вредност во странска валута вреднувана според важечкиот курс на крајот на периодот. Курсните разлики произлезени од превреднување се признаваат во билансот на успех.

Девизните средства со коишто работи Штедилницата се евра (ЕУР), американски долари (УСД) и швајцарски франци (ЦХФ). Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2023 и 2022 година беа како што следи:

Девизен курс:	31 декември 2023	31 декември 2022
	МКД	МКД
УСД	55,6516	57,6535
ЕУР	61,4950	61,4932
ЦХФ	66,4093	62,4487

(iv) Кредити и побарувања и исправка на вредност

Кредитите и побарувањата се недеривативни финансиски средства со фиксни или предвидливи плаќања кои не се котирали на активен пазар кои Штедилницата нема намера да ги продаде веднаш или во блиска иднина.

Штедилницата има за цел и тоа го применува, сите кредитни продукти да ги класифицира и мери по методата – амортизирана набавна вредност, затоа што согласно деловниот модел на штедилницата таа ги управува кредитите со цел наплата на договорните парични текови, и за кои, согласно со договорните услови на финансиското средство – кредитот, исполнет е СППИ условот (SPPI-Solely Payments of Principal and Interest), кој значи “единствено отплати на главница и камата”. Со овој начин на работа исто така е извршена целосна примена и усогласеност со Одлуката на НБРСМ – Одлука за

методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 76/20, 116/20 и 83/22), односно ако кредитниот продукт го поминува СППИ условот, истиот се класифицира и мери по методата – амортизирана набавна вредност.

Кредитите и побарувањата почетно се признаваат по објективна вредност плус инкременталните директни трошоци, а последователно се мерат по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата.

Кредитите кои произлегуваат од одобрување на парични средства директно на кредитокорисникот се категоризирани како кредити одобрени од Штедилницата и се прикажани во Билансот на состојба намалени за исправката на вредноста на побарувања по кредити.

Финансиските средства или група на финансиски средства се сметаат за оштетени и е направена загуба од оштетување ако, и само ако, постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе случаи кои настанале после првичното признавање на средствата („случајна загуба“) и дека случајот на загуба (или случаите) влијае врз проценетите идни парични текови од финансиски средства или група на финансиски средства кои навистина можат да се проценат.

Критериумите кои ги користи Штедилницата за да одреди дека постои објективен доказ за оштетување на финансиските средства опфаќаат:

- значајна финансиска тешкотија на издавачот на финансискиот инструмент или должникот;
- фактичко прекршување на договорот, како што е неплаќање или доцнење на плаќањата по провизии, камата и главница;
- давање на олеснување на должникот од страна на доверителот, поради финансиските тешкотии на должникот, ако и што доверителот инаку не би ги дал на други;
- голема веројатност дека должникот ќе влезе во стечајна постапка или во друг вид на финансиска реорганизација;
- исчезнување на активен пазар за финансиското средство поради финансиски тешкотии; или
- податоци кои укажуваат на тоа дека постои мерливо намалување во проценетите идни парични текови од група финансиски средства, од почетното признавање на овие средства, иако намалувањето не може индивидуално да се поврзе со финансиското средство вклучувајќи:
  - негативни промени во платежната способност на должникот (на пример зголемен број на задоцнети плаќања; или
  - влошување на национални или локални економски услови кои се во сооднос со оштетувањето на средствата (на пример, зголемување на стапката на невработеност во географската област на должникот; намалување на цените на имот во соодветната област, а кој служи како обезбедување; намалување на цената на производот што го произведуваат или услугата што ја даваат; или негативните промени во индустриските услов и кои влијаат на должниците).

Загуба поради оштетување на средствата евидентирани по амортизирана набавна вредност се мери како разлика помеѓу сметководствената вредност на финансиските

средства и сегашната вредност на очекуваните парични текови, дисконт и рани со ефективната каматна стапка определена согласно со методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствени ставки за подготовка на финансиски извештаи. Загубите поради оштетување се признаваат во билансот на успех и се рефлектирани во сметката за посебна резерва за кредити и побарувања.

Доколку во наредниот период се намали износот на загубата поради оштетување, загубата се анулира низ билансот на успехот.

Штедилницата врши отпис на побарувања на месечно ниво. Согласно Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик, Штедилницата врши задолжителен пренос на вонбилансна евиденција на кредитните изложености кај кои се поминати дванаесет месеци од датумот кога Штедилницата била должна да врши исправка на вредноста, односно да издвојува посебна резерва од 100%. Отпишаните побарувања се водат на сметки за вонбилансна евиденција.

(v) Вложувања

Вложувањата почетно се признаваат по нивната објективна вредност, во случај на хартии од вредност кои не се според објективна вредност преку билансот на успех, зголемена за директните трансакциони трошоци и последователно се мерат во зависност од нивната класификација.

Вложувања чувани до достасување

Средствата чувани до достасување се финансиски средства со фиксни или одредени периоди на отплата и со фиксно достасување кои Штедилницата има намера и можност да ги чува до периодот на достасување.

Средствата чувани до достасување се проценуваат по амортизирана набавна вредност, со употреба на методот на ефективна камата. Продажба или рекласификација на значителен износ на средствата чувани до достасување далеку од нивниот период на достасување ќе предизвика рекласификација на сите средства чувани до достасување како расположливи за продажба, а Штедилницата нема да може да класификува вложувања како чувани до достасување во тековната и следните две години.

Постојат некои исклучоци од ова правило, и тоа:

- Предвреме продадените или прекласифицирани средства се блиску до крајниот период на достасување, така што промените во пазарните каматни стапки имаат незначителен ефект на објективната вредност на финансиските средства.
- Штедилницата ја наплатила скоро целата оригинална главница на финансиското средство преку отплатите, согласно со амортизациониот план, или претплатите или
- Се однесуваат на изолиран настан кој не се повторува и кој е надвор од контрола на Штедилницата.

Вложувања расположливи за продажба

Вложувањата расположливи за продажба се финансиски средства кои не се чуваат заради тргување, ниту се чуваат до периодот на достасување. Вложувањата расположливи за продажба се прикажуваат според нивната објективна вредност, со исклучок за финансиските средства коишто немаат котирана пазарна цена и чијашто објективна вредност неможе веродостојно да се измери, кои што се мерат по набавна вредност намалена за загубите поради обезвреднување.

Приходот од камата се признава во билансот на успех со употреба на методот на ефективна камата. Добивките или загубите од курсни разлики на должничките инструменти расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех. Промените во објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба се евидентираат во капиталот се додека вложувањата не се продадени или обезвреднети кога износот признаен во капиталот се носи во билансот на успех.

(vi) Недвижности и опрема

Признавање и мерење

Недвижностите и опремата се искажани според набавната вредност намалена за акумулираната амортизација и загуби од обезвреднување.

Набавната вредност ги вклучува трошоците коишто се директно поврзани со стекнувањето на средството. Набавениот софтвер кој е неопходен за функционирање на соодветната опрема се признава како дел од таа опрема.

Кога делови од ставките од недвижности и опрема имаат различен корисен век, тие се евидентираат како одделни ставки (главни компоненти) на недвижностите и опремата.

Последователни издатоци

Издатоците направени за замена на дел од недвижностите и опремата се додаваат на сметководствената вредност на средството кога е веројатно дека ќе има идни економски користи за Штедилницата и трошоците на истиот можат да се измерат веродостојно.

Трошоците на секојдневното одржување на недвижностите и опремата се признаваат во билансот на успех како трошоци како што настануваат.

Амортизација

Амортизацијата на недвижностите и опремата се пресметува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот употребен век на траење.

Годишните стапки на амортизација, според нивниот употребен век на траење, за тековниот и претходниот период се како што следи:

	%
Градежни објекти	2,5
Мебел и опрема	10 -25

Методот на амортизација, корисниот век на употреба и остатокот на вредноста се ревидираат на секој датум на известување.

(vii) Нематеријални средства

Мерење и признавање

Нематеријалните средства набавени од Штедилницата се искажани според набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулирани загуби поради обезвреднување.

Последователни издатоци

Последователни издатоци за нематеријалните средства се капитализираат само кога ја зголемуваат идната економска полезност вклучена во специфично средство на кое се однесуваат. Сите останати издатоци се признаваат во билансот на успех како трошоци како што настануваат.

Амортизација

Амортизацијата се признава по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот употребен век на траење.

Годишните стапки на амортизација, според нивниот употребен век на траење, за тековниот и претходниот период секако што следи:

Софтвер	25%
---------	-----

Методот на амортизација, корисниот век на употреба и остатокот на вредноста се ревидираат на секој датум на известување.

(viii) Средства земени под наем—наемател

Наеми со кои се пренесуваат суштински сите ризици и награди својствени за сопственоста на изнајменото средство се класифицирани како финансиски наеми. При отпочнување на наемот, финансискиот наем се евидентира по понискиот износ од објективната вредност и сегашната вредност на минималните плаќања за наемот. Последователно, средството се евидентира во согласност со сметководствената политика на Штедилницата за тоа средство.

Останатите наеми се оперативни наеми и изнајмените средства не се признаваат во билансот на состојба на Штедилницата.

(ix) Загуби поради обезвреднување на нефинансиските средства

Нефинансиските средства на Штедилницата се разгледуваат на секој датум на изготвување на билансот на состојба со цел да се определи дали постојат објективни докази за обезвреднување. Ако постои ваква индикација, се проценува износот на средството кој би бил наплатлив.

Загуба поради обезвреднување се признава доколку сметководствената вредност на дадено средство или заедницата која генерира пари, а на која ѝ припаѓа средството,

го надминува неговиот надоместлив износ. За средството што не создава во голема мера независни парични приливи, надоместувачкиот износ се утврдува за единицата која генерира пари, а на која ѝ припаѓа средството.

Единицата која генерира пари е најмалата група на средства која може да се идентификува и која што генерира парични приливи од континуирана употреба што во голем степен се независни од паричните приливи од други средства или групи на средства. Загубите поради обезвреднување се признаваат во билансот на успех.

Надоместувачкиот износ на дадено средство или заединицата која генерира пари претставува повисокиот износ од објективната вредност на средството намалена за трошоците за продажба и неговата употребна вредност. При проценката на употребната вредност, проценетите идни парични текови се дисконтираат до нивната сегашна вредност со употреба на дисконтна стапка предоданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и ризиците специфични за средството.

Загубата поради обезвреднување на дадено средство се анулира доколку постои индикација дека можеби веќе не постои загуба поради обезвреднување признаена за средството и има промени во оценките користени за утврдување на надоместувачкиот износ.

Зголемената сметководствена вредност на дадено средство, како резултат на анулирање на загуба поради обезвреднување, не треба да ја надмине сметководствената вредност која би била определена (нето од амортизацијата) кога не би била признаена загуба поради обезвреднување на средството во претходните години.

(x) Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

Преземените средства вклучуваат недвижности и опрема кои се стекнати преку постапка на преземање заради исполнување на обврските на комитентите, целосно или делумно, за соодветниот кредити.

Истите се прикажани во ставката преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања (преземени средства). Преземените средства почетно се признаваат по пониска вредност од:

- проценетата вредност, намалена за очекуваните трошоци за продажба кои ќе паднат на товар на Штедилницата и

- вредноста на преземеното средство наведена во Заклучокот за извршена продажба на недвижност донесен од странана извршител, од кој произлегува правниот основ за стекнување на правото на сопственост.

Проценетата вредност се определува од страна на овластен проценител.

На датумот на почетното признавање на средството, Штедилницата е должна согласно Одлуката за сметководствениот и регулаторниот третман на средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања да ја намали вредноста на преземеното средствово билансот на состојба, како оштетување во износ од најмалку 20% од вредноста по која средствата почетно се признаваат.

Доколку вака намалената вредност на преземеното средство е поголема од износот на затворените побарувања (вкупни побарувања намалени за исправката) за разликата, Штедилницата признава ревалоризациска резерва.

По почетното признавање, најмалку еднаш во период од дванаесет месеци, Штедилницата врши проценка на преземеното средство и утврдува разлика со нето сметководствената вредност. Во исто време, Штедилницата пресметува 20% од нето сметководствената вредност на преземеното средство и тој износ го споредува со разликата помеѓу проценетата и нето сметководствена вредност. Поголемиот износ го признава во билансот на успех како загуба за оштетување.

Во случај на пренамена на преземеното средство во основно средство кое што ѝ служи на Штедилницата во работењето, вредноста по која ќе се евидентира основното средство е попониската од:

- Последната важечка проценка извршена од страна на овластен проценител и
- Сметководствена вредност на средството на датумот на преземање (согласно со Одлуката за сметководствениот и регулаторниот третман на средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања).

(xii) Користи за вработените

Планови за дефинирани придонеси

Штедилницата врши исплати за придонеси во корист на своите вработени за пензиско и здравствено осигурување, вработување и данок на личен доход коишто се пресметуваат на основна бруто платата, во согласност со законските прописи. Штедилницата плаќа придонеси за пензиско осигурување на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Северна Македонија по законски стапки. Штедилницата нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови. Обврските за уплата на придонеси во плановите за дефинирани придонеси се признаваат како расход во билансот на успех кога се пресметуваат.

Регулираните придонеси се дел од трошоците за вработените за тековната година. Трошоците за овие исплати се прикажани во Билансот на успех во истиот период кога се искажани трошоците за нето плати на вработените.

Останати долгорочни користи за вработените

Штедилницата, исплаќа отпремнина на вработените во моментот на заминување во пензија и јубилејна награда за најмалку 10 години работа кај ист работодавач, согласно критериумите утврдени во Законот за работни односи и Општиот колективен договор врз основа на актуарска пресметка. Долгорочните користи за вработените се дисконтираат за да се утврди нивната нето сегашна вредност.

(xiii) Данок од добивка

Данокот од добивка се состои од тековен и одложен данок. Данокот од добивка се признава во добивката или загубата, освен кога се однесува за ставки коишто се однесени директно во капиталот и соодветниот данок од добивка се признава во капиталот.

Тековниот данок од добивка е очекувана даночна обврска од добивката пред оданочување за годината, применувајќи ја важечката даночна стапка од 10% на денот на извештајот за финансиската состојба и корекции на даночната обврска која се однесува на претходни години.

Одложениот данок произлегува од времените разлики помеѓу сметководствената вредност на средствата и обврските за потребите на финансиското известување и вредноста на истите за даночни цели. Одложениот данок се мери со примена на даночните стапки кои се очекува да се применат кога ќе се реализираат времените разлики врз основа на законите кои се усвоени или значајно усвоени на денот на известувањето.

Одложено даночно средство се признава за неискористени даночни загуби, неискористен даночен кредит и одбитни времени разлики до износот за кој е веројатно дека ќе има оданочлив приход во иднина наспроти кој средството би се искористило. Одложено даночно средство се проценува на крајот на секој период на известување и се намалува до степенот до кој веќе не е веројатно дека овие даночни приходи ќе се реализираат. Секое вакво намалување треба да се анулира до степенот до кој станува веројатно дека ќе биде расположива доволна оданочлива добивка. Непризнаено одложено даночно средство се проценува на крајот на секој период на известување и се признава до степенот до кој е веројатно дека ќе бидат доволни идните даночни приходи на товар на кои може да се искористи тоа средство.

(xiv) **Депозити на комитенти**

Штедилницата прибира само денарски депозити од физички лица. Правни лица и добротворни организации не можат да отворат штедни книшки.

Штедилницата е членка на Фондот за осигурување на депозити, и депозитите депонирани во Штедилницата се осигурени во Фондот за осигурување на депозити, согласно законската регулатива.

По својата рочност, депозитите можат да бидат:

- Депозити по видување
- Орочени депозити

Депозитите, почетно се мерат според нивната објективна вредност, зголемена за трансакциските трошоци кои директно се поврзани со преземањето или издавањето на финансиската обврска. Депозитите последователно се мерат според амортизираната набавна вредност, со употреба на методот на ефективна камата.

(xv) **Обврски по кредити**

Обврските по кредити се состојат од трансакции со други страни со коишто Штедилницата има потпишано договор за кредит. Обврските по кредити иницијално се евидентирани според нивната набавна вредност, којашто е објективната вредност на примениот надоместок, на датумот кога настанале, зголемена за трансакциските трошоци кои директно се поврзани со преземањето или издавањето на финансиската обврска. Истите последователно се мерат според амортизираната набавна вредност, со употреба на методот на ефективна камата.

(xvi) **Субординирани обврски**

Субординираните обврски се финансиски обврски за кои е договорено дека во случај на ликвидација, стечај, присилно или друго подмирување, тие ќе бидат подмирени само по подмирувањето на пријавените побарувања од други доверители и кои при почетното признавање не се определени од страна на финансиската институција како финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех.

Субординираните финансиски обврски на Штедилницата се во форма на добиен кредит.

(xvii) Останати обврски

Обврските за дадени аванси, обврските спрема добавувачите, обврските спрема вработените, обврските за даноци, придонеси и други давачки, обврските врз основа на резултатот како и останатите краткорочни и долгорочни обврски се евидентирани според нивната набавна вредност којашто е објективната вредност на примениот надоместок, на датумот кога настанале. Последователно се мерат по амортизирана набавна вредност, со употреба на методот на ефективна камата.

(xviii) Резервирања

Резервирање се признава во билансот на состојба кога Штедилницата како резултат на минат настан има сегашна законска или изведена обврска која може веродостојно да се измери и е веројатно дека ќе има одлив од Штедилницата за подмирување на обврската. Резервирањата се утврдуваат со дисконтирање на очекуваните идни парични текови користејќи дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и каде што е потребно, ризиците специфични за обврската.

Резервирање за неповолни договори се признава кога очекуваните користи од договорот за Штедилницата се помали од неизбежните трошоци за исполнување на обврските според договорот. Резервирањето се утврдува по сегашната вредност од пониската вредност од очекуваните трошоци за откажување на договорот и сегашната вредност на очекуваните нето трошоци за продолжување на договорот. Пред да се утврди резервација, Штедилницата признава загуба поради безвреднување на средствата поврзани со договорот.

(xix) Капитал и резерви

Уделот на сопственикот се класификува како капитал. Доколку постојат дополнителни трошоци директно поврзани со запишувањето на уделите, се признаваат како одбивка од капиталот, нетирано од какви било даночни ефекти.

Запишаниот капитал се искажува на посебна сметка во износ кој е запишан во Централниот регистар при основањето, односно промена на вредноста на капиталот.

Резервите се искажуваат по номинална вредност и тоа посебно: законските резерви, статутарните резерви и другите резерви.

Законски и статутарни резерви

Во законски и статутарни резерви, Штедилницата согласно Изјавата за основање има обврска да издвои 20% од добивката, сè додека износот на законската резерва не достаса 30% од основната главнина. Доколку создадената резерва се намали, мора да се надомести сè додека не го достигне пропишаниот минимум. Законската резерва може да се користи за покривање на загуба.

Ревалоризациска резерва за средства преземени за ненаплатени побарувања

Ревалоризациските резерви за средства преземени за ненаплатени побарувања се формираат во моментот на признавање на преземените средства. Начинот на утврдување на ревалоризациската резерва е подетално образложен во сметководствена политика (x). Штедилницата ја депривна ревалоризациската резерва со ослободување во билансот на успех во моментот на продажба на

средството. Дополнително ревалоризациската резерва може да се депризнае преку билансот на успех и во случај кога средството не е продадено, но ревалоризациската резерва е исклучена од дополнителниот капитал согласно со Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот.

Дивиденди

Дивидендите се признаваат како обврски во периодот кога се објавени.

(xx) Приходи и расходи од камати

Приходот од камата и расходот од камата се признава во билансот на успех според методот на ефективна камата, кога:

- постои веројатност дека економските користи од трансакцијата ќе бидат прилив/одлив за Штедилницата;

- постои можност за веродостојно мерење на приходот/расходот од камата.

Ефективната каматна стапка е стапката која ги дисконтира очекуваните идни парични плаќања и приливи во текот на очекуваниот век на финансиското средство или обврска (или каде што е соодветно, пократок период) до сегашната вредност на финансиското средство или обврска. Надоместите од финансиска услуга, што се поврзани со каматоносни инструменти кои не се мерат по објективна вредност преку билансот на успех, доколку со анализа се определи дека претставуваат составен дел на ефективната каматна стапка на финансискиот инструмент, ја коригираат ефективната каматна стапка и се разграничуваат како и приходите/расходите од камати.

Пресметката на ефективната каматна стапка ги вклучува сите надоместоци платени или примени, трансакциски трошоци, дисконти или премии кои се составен дел на ефективната каматна стапка. Трансакциски трошоци се инкрементални трошоци кои директно можат да се припишат на стекнувањето, издавањето или отуѓувањето на финансиското средство или обврска.

Приходите и расходите од камати прикажани во билансот на успех вклучуваат:

- камати од финансиски средства и обврски по амортизирана набавна вредност со користење на методот на ефективна камата.

При пресметката на ефективната каматна стапка не се зема предвид очекуваната кредитна загуба, освен во случаите кога:

- купеното или самостојно издаденото финансиско средство е обезвреднето. За овие финансиски средства Штедилницата ќе примени кредитно прилагодена ефективна каматна стапка на амортизираниот трошок на финансиското средство од моментот на почетното признавање.

- финансиското средство кое не е купено или самостојно издадено како обезвреднето, туку во наредниот период дошло до обезвреднување на финансиското средство. За овие финансиски средства Штедилницата ќе примени ефективна каматна стапка на амортизираниот трошок на финансиското средство во наредните извештајни периоди.

За купените и самостојно издадените финансиски средства кои се обезвреднети (при купувањето или дополнително) се применува кредитно прилагодена ефективна каматна стапка, која се пресметува на база на амортизираниот трошок на бруто сметководствената вредност на финансискиот инструмент и го вклучува влијанието на очекуваната кредитна загуба на проценетите идни парични текови.

(xxi) Приходи и расходи од провизии и надоместоци

Приходите од провизии и надомести се признаваат во моментот на извршување на соодветна услуга. Расходите од провизии и надомести се признаваат на пресметковна основа.

Прво се разграничува дали провизиите и надоместоците се:

- Составен дел од ефективната каматна стапка – и нивниот третман е како приходи/расходи од камати и се разграничуваат и признаваат во рамки на приходи и расходи од камата;
- Заработени штом услугите се обезбедени – овие провизии и надомести се признаваат во моментот кога соодветната услуга е извршена како приходи/расходи од надомести и провизии и
- Заработени при извршување на значајна активност - овие провизии и надомести се признаваат како приходи/расходи од провизии и надомести кога е извршена соодветната активност.

(xxii) Расходи од наеми

Плаќањата направени по основ на оперативен лизинг се признаваат во билансот на успех по пропорционална метода во времетраењето на закупот. Стимулансите за наеми се признаваат како составен дел од вкупните трошоци за наем, за времетраење на договорот за наем.

(xxiii) Државни поддршки

Државните поддршки реализирани преку проектни поддршки се признаваат во добивката или загубата на систематска основа во текот на периодите во кои Штедилницата ги признава како трошоци релевантните издатоци за чие надоместување се примени поддршките. Државните поддршки не се признаваат се додека не постои разумно уверување дека Штедилницата ќе ги исполни условите поврзани со нив, и дека поддршките ќе бидат примени.

Државните поддршки поврзани со приходи се презентирани во добивката или загубата, како останати приходи.

г) Употреба на оценки и проценки

(i) Подготовката на финансиските извештаи е во согласност со општо прифатените сметководствени политики и бара користење на проценки и претпоставки кои имаат влијание на прикажаните средства и обврски, потенцијалните средства и обврски на денот на финансиските извештаи и прикажаните износи на приходите и расходите за време на извештајниот период. Овие проценки се базирани на најдобрите познавања на раководството за тековните настани и активности.

Измените на сметководствените проценки се признаваат во периодот во кој е извршена измена на проценката и во идните периоди доколку измената влијае и на идниот период.

Дополнителните информации се прикажани во сметководствените политики и соодветните белешки кон финансиските извештаи.

Варијабилност/несигурност на сметководствените оценки

Посебна резерва за кредити и побарувања

Средствата евидентирани по амортизирана набавна вредност се проценуваат за загуби поради обезвреднување како што е објаснето во сметководствената политика (iv).

Штедилницата на месечна основа го анализира своето кредитно портфолио со цел да ја процени загубата поради обезвреднување. При одредувањето дали загубата поради обезвреднување треба да се признае во билансот на успех, Штедилницата проценува дали постојат сознанија за намалување на проценетите идни парични текови од кредитното портфолио пред намалувањето да се идентификува на поединечни кредити во рамките на тоа портфолио.

Овие докази можат да вклучуваат сознанија дека се појавиле негативни промени во платежната способност на корисниците на кредити во рамките на групата, или промени во националните или локалните економски услови кои се во корелација со неисполнувањето на обврските во рамките на групата.

Менаџментот на Штедилницата користи оценки кои се темелат на минатото искуство за обезвреднувањето на средствата што се подложни на кредитен ризик, како и објективни податоци за средства со слични карактеристики во рамките на портфолиото при одредување на идните парични текови. Методологијата и претпоставките користени за проценка на износот и временскиот распоред на идни парични текови, редовно се анализираат со цел да се избегнат какви било разлики помеѓу проценетите и настанатите загуби поради обезвреднување.

д) Промена на сметководствени политики, сметководствени оценки и корекција на грешки

За годината завршена на 31 декември 2023 година немаше промени во сметководствените политики, сметководствените оценки и корекција на грешки.

ѓ) Усогласеност со законската регулатива

(i) Раководството на Штедилницата е одговорно за спроведување на целосна усогласеност на работењето на Штедилницата со регулативата од НБРСМ.

(ii) На 31 декември 2023 година Штедилницата е усогласена со регулативата пропишана од НБРСМ, во однос на солвентноста и адекватноста на капиталот, вложувањата на Штедилницата, валутниот ризик, ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности и ликвидносниот ризик, вклучувајќи ги сите законски и интерно пропишани лимити на Штедилницата.

е) Настани по денот на составување на билансот

По денот на составување на Билансот на состојба, не се случени материјални настани за кои е потребно дополнително обелоденување во финансиските извештаи.

1 Класификација на финансиските средства и финансиските обврски

А Класификација на финансиските средства и финансиските обврски

во илјади денари

2023 (тековна година)

Финансиски средства

Парични средства и парични еквиваленти

Средства за тргување

Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Дериватни средства чувани за управување со ризик

Кредити на и побарувања од банки

Кредити на и побарувања од други комитенти

Вложувања во хартии од вредност

Останати побарувања

Вкупно финансиски средства**Финансиски обврски**

Обврски за тргување

Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Дериватни обврски чувани за управување со ризик

Депозити на банки

Депозити на други комитенти

Издадени должнички хартии од вредност

Обврски по кредити

Субординирани обврски и хибридни инструменти

Останати обврски

Вкупно финансиски обврски

	по објективна вредност преку биланс на успех		по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка		по амортизирана набавна вредност	Вкупно
	за тргување	по објективна вредност при почетното признавање	должнички инструменти	сопственички инструменти		
					221.685	221.685
					0	0
					0	0
					0	0
					1.397.310	1.397.310
					57.657	57.657
					2.527	2.527
					1.679.179	1.679.179
						0
						0
					0	0
					0	0
					750.800	750.800
					0	0
					421.091	421.091
					58.229	58.229
					48.359	48.359
					1.278.479	1.278.479

1 Класификација на финансиските средства и финансиските обврски

во илјади денари

2022 (претходна година)**Финансиски средства**

Парични средства и парични еквиваленти

Средства за тргување

Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Дериватни средства чувани за управување со ризик

Кредити на и побарувања од банки

Кредити на и побарувања од други комитенти

Вложувања во хартии од вредност

Останати побарувања

Вкупно финансиски средства**Финансиски обврски**

Обврски за тргување

Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Дериватни обврски чувани за управување со ризик

Депозити на банки

Депозити на други комитенти

Издадени должнички хартии од вредност

Обврски по кредити

Субординирани обврски и хибридни инструменти

Останати обврски

Вкупно финансиски обврски

	по објективна вредност преку биланс на успех		по објективна вредност преку останата сеопфатна		по амортизирана набавна вредност	Вкупно
	за тргување	по објективна вредност при почетното признавање	должнички инструменти	сопственички инструменти		
					117.527	117.527
						0
						0
					0	0
					1.463.726	1.463.726
					68.379	68.379
					2.377	2.377
					1.652.009	1.652.009
						0
						0
					0	0
					719.455	719.455
						0
					422.620	422.620
					61.929	61.929
					49.458	49.458
					1.253.462	1.253.462

2) Обелоденување за управување со ризици

Рамка за управување со ризици

Рамката за управување со ризици во Штедилницата е во согласност со одлуката за методологијата за управување со ризиците (сл.в.бр.113/19).

Единствениот содружник има целосна одговорност за воспоставување и следење на рамката за управување со ризици. Истиот ги назначува Работоводниот орган, Кредитниот одбор, Одборот за управување со ризици и Комисијата за раководење со средства и обврски. Овие тела се одговорни за набљудување и развивање на политиките за управување со ризикот во одделни специфични области.

Што се однесува до организационата структура на Штедилницата, Службата за управување со ризици е одговорна за набљудување, известување и управување со целокупната изложеност на кредитен ризик, додека организационите единици на Штедилницата кои ја креираат изложеноста на ризикот се одговорни за прифаќање и оперативно управување со кредитниот ризик, согласно со Политиката за управување со кредитен ризик. Внатрешната ревизија е одговорна за независно известување во поглед на управувањето со ризикот.

Според политиките на Штедилницата за управување со ризиците, кои вклучуваат сет на соодветни лимити и контроли на ризикот, се идентификуваат одредени ризици, постојано се врши мониторинг на постоечките ризици, како и секојдневна анализа на истите.

Согласно Одлуката за методологијата за управување со ризици, Штедилницата има подготвено и доставено до НБРСМ, „Документ за прифатливо ниво на ризик“ (англ. risk appetite statement), под што се подразбира формален документ донесен од Единствениот содружник на Штедилницата, во кој се наведува збирното ниво на ризик и видовите ризици коишто Штедилницата е подготвена да ги преземе или да ги избегнува за да ги постигне своите долгорочни цели.

Овој документ го дефинира општиот пристап на Штедилницата во процесот на управување со ризиците со цел утврдување на општата рамка за прифатливо ниво на ризик на кое може да биде изложена Штедилницата.

Штедилницата е должна најмалку еднаш годишно, или при значајна промена во системот за управување со ризиците, да ја испита потребата од ревидирање на документот за прифатливото ниво на ризик и доколку има потреба да изврши негово ревидирање.

Штедилницата е должна да го достави до Народната банка документот за прифатливото ниво на ризик согласно одлуката за методологијата за управување со ризиците, во рок од десет дена по неговото донесување, односно ревидирање.

2.1. Кредитен ризик

2.1.1. Природа и изложеност на ризикот

Штедилницата е изложена на кредитен ризик, што претставува ризик дека комитентот нема да биде во можност делумно или во целост да ги подмири обврските во рок кога тие доспеваат. Кредитниот ризик е најзначајниот ризик во работењето на Штедилницата. Затоа Штедилницата внимателно управува со изложеноста на кредитниот ризик. Во принцип, кредитната изложеност произлегува од активностите на кредитирање.

Кредитниот ризик го следи работењето од самиот почеток, односно од моментот кога било поднесено кредитното барање, па сè до крајот, додека клиентот целосно не ги подмирал своите обврски. Во процесот на одобрување се носи одлуката дали Штедилницата е подготвена да го преземе ризикот и да пласира средства под одредени услови. Процесот на одобрување опфаќа повеќе чекори, анализи, посети и завршува со одлука. Сите овие фази се неделив дел од еден

сложен процес кој во интерес на клиентот треба да биде завршен во најкраток рок. Секоја кредитна изложеност претставува ризик. Секоја кредитна изложеност, по одобрувањето и исплатата на кредитот, се следи редовно преку информативните системи, со секој клиент се воспоставува контакт, се креираат извештаи, се преземаат корективни акции, најмалку на месечно ниво. Управувањето со ризичното портфолио е неизоставен дел од редовното работење. Целта на оваа активност е да се редуцираат негативните ефекти и да се наплатат побарувањата, но и да се направат корекции на политиките кои ја регулираат кредитната активност и процедурите за кредитните продукти, врз основа на утврдените недостатоци или повратни информации од праксата.

2.1.2. Управување со кредитниот ризик (цели, политики и процеси на Штедилницата и методи користени за мерење на ризикот)

Управувањето со кредитниот ризик се врши на следниот начин:

1. Единствениот содружник е одговорен за одобрување на Кредитната политика и Политиката за одобрување на кредити, како клучни документи во штедилницата за создавањето на кредитниот ризик. Единствениот содружник е исто така вклучен во постапките за контрола на имплементацијата на овие политики. Единствениот содружник е исто така вклучен и во постапките за оценување на кредитите и одобрување на кредитни изложености, преку делегирање на свои претставници во соодветните нивоа на кредитен одбор. Сите кредитни изложености, согласно Политиката за одобрување на кредити и Процедурата за работа на кредитниот одбор се одобруваат од различни типови на Кредитни одбори формирани од Единствениот содружник на Штедилницата. Максималниот износ што го одобрува Штедилницата е дефиниран на не повеќе од 5% од сопствените средства на Штедилницата, односно на максимум 50.000 ЕУР за физички и правни лица, во денарска противвредност спрема лице и со него поврзани лица, што е во рамките на лимитот за изложеност од 10% од сопствените средства, согласно Одлуката за услови и начин на работа на Штедилниците. Согласно последните промени во Кредитната политика, од 01.12.2020 година Штедилница Можности кредитира изложености до 50.000 еур. Овој износ може да биде зголемен само со Одлука на Единствениот Содружник, а согласно Политиката за лимити на изложеност.

Интерните акти во кои е регулиран процесот на одобрување на кредити, се усогласени со Одлуката за методологија за управување со кредитен ризик и Одлуката за макропрudentни инструменти за квалитет на кредитната побарувачка на физичките лица која се применува при одобрување на кредити од 01.07.2023 година.

Одборот за управување со ризици на Штедилница Можности е одговорен за воспоставување и следење на политиката за управување со кредитниот ризик и давање предлози за нејзино ревидирање, оценка на системите за управување со кредитниот ризик, анализа на извештаите за изложеноста на Штедилницата на овој ризик и следење на активностите кои се преземаат заради управување со кредитниот ризик, одредување и редовно ревидирање на лимитите на изложеност на кредитен ризик, дефинирање на евентуални исклучоци во однос на дефинираните лимити и делегирање на одговорност за одлучување за примена на тие исклучоци, одобрување на реструктурирање на побарувањата.

2. Одборот за разгледување на барања од клиенти е одговорен за одлучување по однос на сите барања доставени од клиентите, а кои се однесуваат на барања за пристапување и преземање на долг, барања во врска со плаќања од клиенти кои се постапка на присилна

наплата, промена на обезбедување, потврди за враќање на гаранции, издавање на документи и останати барања, согласности и останати документи.

2.1.3. Оценка на кредитниот ризик

Кредити

При проценка на кредитниот ризик од одобрување на кредити на физички и правни лица, Штедилницата користи три компоненти: (1) веројатноста дека должникот нема уредно да ги исполни своите обврски (очекуваниот паричен тек); (2) проценка на загубата во моментот на настанување на неуредност во извршувањето на обврските; (3) вредноста и квалитетот на обезбедувањето за покривање на изложеноста.

(1) Штедилницата ја оценува веројатноста за неплаќање од индивидуални клиенти користејќи интерни алатки за проценка прилагодени на различните категории на клиенти. Тие се развиени интерно и претставуваат комбинација на статистички анализи и проценка на кредитниот одбор на експозитурата, и доколку е возможно, истите се потврдуваат со споредување со екстерно расположливи податоци. Во процесот на подготовка на кредитното барање, како и во процесот на одобрување на кредитот се вршат повеќе анализи кои овозможуваат проценка на кредитниот ризик. Тоа подразбира анализа на основните параметри на кредитобарателот, анализа на официјалните финансиски извештаи, анализа на паричните текови, предвидувања за идните парични текови и развојната компонента на работењето, атрактивноста на гранката и квалитетот на обезбедувањето.

(2) Загубите во моментот на настанување на неуредност во извршувањето на обврските ги претставуваат очекувањата на Штедилницата за нивото на загуба од ненаплатени побарувања (види сметководствена политика (i)).

Секој кредит пред одобрување се класифицира во соодветна категорија на ризик. При утврдување на иницијалната класификација се зема предвид:

- кредитната способност на клиентот, која се оценува со примена најмалку на критериумите кои се регулирани во точка 7 од одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик;

- уредноста во намирувањето на обврските, согласно со точката 8, од одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик;

- нефункционалниот долг што се јавува во КР-кредитен регистар кај клиентот.

2.1.4. Интерно рангирање во Штедилницата

Секој кредит по неговото одобрување се класифицира во соодветна категорија на кредитен ризик. Согласно на Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик, Штедилницата врши класификација и утврдува исправка на вредност за сите кредитни изложености на поединечна основа.

Класифицирањето во соодветната категорија на ризик се прави врз основа на кредитната способност на клиентот, уредноста во измирувањето на обврските и квалитетот на обезбедувањето.

Основата за класификација на клиентот/изложеноста е темелната анализа на работењето на клиентот и неговата дисциплина – оценка на економската кондиција, бонитетот и способноста за остварување приливи. Истовремено, таквата анализа на податоци од актуелни и историски пресметковни периоди овозможува проценка на ликвидноста и профитабилноста на бизнисот, утврдување на капацитетот за задолжување, проценка на идната финансиска стабилност на клиентот и одразот на неговиот паричен тек во иднина.

Матрицата М1 за класификација на изложеностите/клиентите всушност е процес на сублимација на анализираното работење на клиентот и неговата финансиска дисциплина. Истовремено, Матрицата М1 е инструмент за анализа на клиенти и нивна категоризација врз основа на добиените индикатори, во соодветен ризичен профил.

Матрицата М1 е функционална целина на три поврзани процеси:

Процес 1- оценка на кредитна способност и уредност во подмирувањето на обврските на клиентите:

Во ПРОЦЕС 1 преку матрицата се добива примарна класификација на сите кредитни изложености/клиенти. При примарната класификација на клиентите физички лица, односно изложености одобрени на физички лица, се анализираат и оценуваат параметрите од матрицата М1 коишто одговараат на карактеристиките на физичките лица. При примарната класификација на клиентите правни лица, односно изложености одобрени на правни лица, се анализираат и оценуваат параметрите од матрицата М1 коишто одговараат на карактеристиките на правните лица. Затоа, при примарната класификација на физички и/или правни лица, се употребуваат 2 потструктури од матрицата М1, односно матрица за примарна класификација на изложености на правни лица М1_ПЛ матрица за примарна класификација на изложености на физички лица М1_ФЛ.

1.Оттука произлегува и правилото за оценка/преоценка на параметрите од матрицата М1, при одобрување, а и во последователно мерење, со дефинирана динамика.

Динамиката е прецизирана во рамки на Матрицата за класификација и исправка на вредност, како за правни така и за физички лица.

Процес 2 - оценка на посебни услови и критериуми коишто влијаат на категоријата на кредитен ризик:

Оценка на посебни услови и критериуми коишто влијаат на категоријата на кредитен ризик

Процесот продолжува понатаму, кога системски се обработуваат и останатите карактеристики на клиентот, за да се утврди финалната категорија на ризик, којашто може да биде А, Б, В, Г или Д.

Историја на доцнење на клиентот

Актуелниот бројач на денови на доцнење во момент на анализа или тековни денови доцни, го мери доцнењето во денови на најстариот неподмирен долг од кредитна изложеност. Фреквенција на отплата на обврски на изложеност мери просечен број денови на доцнење при плаќање на обврските за анализирана изложеност. Параметарот кредитна историја на клиентот го проверува вообичаениот начин на отплата на сите обврски на клиентот кон штедилницата, за целата кредитна историја на клиентот.

Врз основа на актуелниот број на денови на доцнење (overdue days) во штедилницата, се потврдува или пак се одредува соодветна категорија на ризик, согласно одредбите во Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик (на пример, доколку според матрицата клиентот добил примарна класификација на ризик во категорија Б, а воедно во штедилницата има достасан а неплатен долг од 100 дена, во оваа фаза ќе биде утврдена категорија на ризик В).

Статус на кредитот - Функционални, нефункционални, тужени побарувања-услов за класификација

Системски се проверува статусот на побарувањето во штедилницата (дали е тоа побарување со функционален или нефункционален статус, односно дали има статус на побарување во присилна постапка, што подразбира (судски спор, извршување или активирање на заложно право). Врз основа на тоа се спроведува наредна контрола при утврдување на категоријата на ризик (на пример: доколку во претходните чекори била утврдена категорија на ризик В, а станува збор за побарување за кое е покрената постапка за присилна наплата, во оваа фаза, побарувањето ќе добие категорија на ризик Д.

Реструктурирано побарување

Системски се проверува дали станува збор за побарување коешто било реструктурирано и доколку е, колкав временски период е поминат од моментот на реструктурирање. Врз основа на тоа се добива соодветна категорија на ризик согласно критериумите предвидени во Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик.

Стечај/ликвидација

Во штедилницата постои систем на следење на клиентите врз кои е отпочната постапка за стечај или ликвидација која официјално е објавена во Службен весник на РСМ. Доколку е почната стечајна или постапка за ликвидација за клиент правно лице, се добива соодветна категорија на ризик, односно категорија на ризик Д.

Гарантен депозит-првокласен инструмент за обезбедување

Се проверува дали побарувањето е покриено со првокласен инструмент за обезбедување-гарантен депозит. Доколку е така, се добива соодветна категорија на ризик.

Во ПРОЦЕС 2 преку матрицата се потврдува или менува примарната класификација на сите кредитни изложености/клиенти добиена во ПРОЦЕС 1. Во ПРОЦЕС 2 се анализираат и оценуваат параметрите од матрицата М1 коишто одговараат на карактеристиките на физичките лица, односно на правни лица.

2. Оттука произлегува и правилото за оценка/реоценка на параметрите од матрицата М1, во ПРОЦЕС 2 при одобрување, а и во последователно мерење.

Процес 3 - дисконтирање на очекуваните парични текови и утврдување на исправка на вредност:

По извршената класификација со употреба на матрицата М1, следи процесот на пресметка и утврдување исправка на вредност за секоја изложеност како разлика помеѓу сметководствената вредност на побарувањата/изложеноста и нивната сегашна вредност утврдена со дисконтирање на очекуваните идни парични текови по тие побарувања, со употреба на ефективната каматна стапка (определена согласно методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствени ставки и за подготовка на финансиски извештаи), утврдена врз основа на договорните услови.

3) При класификација на изложеностите, Штедилницата го има предвид обезбедувањето како елемент за оценка само доколку станува збор за првокласни инструменти за обезбедување и во дефинирани случаи на изложености категоризирани во Г или Д ризична група за кои Штедилницата очекува наплата преку активирање на обезбедувањето.

За изложености од категорија на ризик Г и Д, за кои Штедилницата има изградено очекување за наплата на изложеноста преку активирање на обезбедувањето, во процесот на утврдување сегашна вредност на идните парични текови може да се вклучи и вредноста на обезбедувањето како очекуван паричен тек од евентуална негова продажба, покрај очекуваните текови од подмирување на обврските од изложеноста, согласно критериумите од Одлуката за методологијата за управување со кредитен ризик.

2.1.5. Контрола на лимитите за ризична изложеност и политики за заштита од ризик

Штедилницата управува и ја контролира концентрацијата на кредитниот ризик по индивидуална и групна основа, како и по сектори.

Штедилницата го структурира нивото на преземен кредитен ризик преку анализа на висината на прифатлив ризик по позајмувач, или група на позајмувачи, како и по географски и секторски сегменти. Таквите ризици се постојано надгледувани врз основа на интерни бази на податоци и се предмет на дневна анализа.

(а) Обезбедување

Обезбедувањето секогаш се смета како секундарен фактор при оценувањето на кредитната способност. Обезбедувањето, само по себе, без способност да генерира паричен тек, не е доволно да го оправда одобрувањето на кредитот. Основни видови на обезбедување за обезбедување на кредити се:

(1) За правни лица

- Меница и менична изјава од барателот и од жиранти;
- Административни забрани од жиранти вработени во бонитетни фирми и институции;
- Меница и менична изјава во форма на нотарски акт; од барателот и од жиранти;
- Солемизиран договор за кредит;
- Залог на депозити од барателот или од друго лице;
- Залог на подвижен и недвижен имот и
- Гаранции.

(2) За население

- Меница и менична изјава од барателот и од жиранти;
- Административни забрани од жиранти вработени во бонитетни фирми и институции;
- Меница и менична изјава во форма на нотарски акт од барателот и од жиранти;
- Солемноизиран договор за кредит;
- Залог на депозити од барателот или од друго лице;
- Залог на подвижен и недвижен имот и
- Гаранции.

2.1.6. Максимална изложеност на кредитен ризик без да се земе предвид обезбедувањето

Раководството е убедено во можноста за контрола и одржување минимална изложеност на кредитен ризик што произлегува од кредитите, заради високиот квалитет на кредитното портфолио што се одржува (категории А и Б).

2.1.6.1. Кредити

а) Недоспеани кредити од други комитенти и пласмани во банки за кои не е направена исправка на вредност

Согласно процедурата за примена на одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик во делот на мерење и класификација на кредитниот ризик, за пласмани во банки ја оценува можноста и дополнително утврдува одреден износ на исправка на вредност.

б) Доспеани кредити, без исправка на вредноста

Согласно процедурата за примена на одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик во делот на мерење и класификација на кредитниот ризик, Штедилницата по правило утврдува исправка на вредноста за сите доспеани кредити.

в) Кредити за кои е направена поединечна исправка на вредноста

Доспеаните, а ненаплатени побарувања се подложни на вршење на исправка на вредноста на поединечна основа, согласно процедурата за примена на одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик во делот на мерење и класификација на кредитниот ризик и согласно одредбите на законската регулатива.

г) Реструктурирани кредити

Реструктурираните кредити се кредити кои се реструктурирани поради влошена финансиска состојба или постоење на сигнали за влошена финансиска на клиентот. Кога некој кредит еднаш ќе се реструктурира, тој ќе биде класифициран во категоријата на ризик В, најмалку шест месеци по направеното реструктурирање и дополнителни шест месеци во категоријата на ризик Б. Најмалку 12 месеци по направеното реструктурирање кредитот не може да биде класифициран во категоријата на ризик А. Доколку за време на пробниот период се изврши ново реструктурирање на кредитната изложеност или доколку клиентот доцни повеќе од 60 дена врз основа на реструктурираната кредитна изложеност, таа кредитна изложеност добива третман на

реструктурирана нефункционална кредитна изложеност. Таа кредитна изложеност може да се исклучи од категорија на реструктурирани нефункционални изложености доколку е:

- помината е најмалку една година од денот кога кредитната изложеност добила третман на реструктурирана нефункционална кредитна изложеност;
- врз основа на кредитната изложеност, клиентот нема обврски коишто се достасани подолго од 31 ден.

2.1.7. Концентрација на ризици на финансиските средства со кредитна ризична изложеност

а) Индустриска гранка

Вкупната кредитна изложеност се анализира и категоризира според индустриска гранка.

б) Географска локација

Согласно законската регулатива и политиката на Штедилницата, сите активности, поаѓајќи од критериумот категоризација на кредитна изложеност според географски региони, се одвиваат на територијата на Република Северна Македонија.

в) Согласно интерните акти во Штедилницата се следи и известува за концентрацијата на изложеност, како и за квалитетот на портфолиото по различни категории (целна група, сегмент, сектор и продукт).

Кредитната изложеност презентирана во табелите за кредитен ризик е во согласност со Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик.

2.1 Кредитен ризик

А. Анализ на експоната изложеност на кредитен ризик

во изјави денари	Кредити на и побарувања од банци		Кредити на и побарувања од други институции		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до досадувања		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно		
	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	
Изложеност на кредитен ризик, класификувана во Групата 1																			
Сметководствена вредност пред исправка на вредноста посебна резерва (исправка на вредноста и посебна резерва)			1 392 579	1 449 052					12 976	16 578			82 620	68 467			1 488 175	1 534 097	
Сметководствена вредност, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва			(6 625)	(6 097)													(6 625)	(6 097)	
	0	0	1 385 954	1 442 955	0	0	0	0	12 976	16 578	0	0	82 620	68 467	0	0	1 481 550	1 528 000	
Изложеност на кредитен ризик, класификувана во Групата 2																			
Сметководствена вредност пред исправка на вредноста посебна резерва (исправка на вредноста и посебна резерва)			10 173	14 219													10 173	14 219	
Сметководствена вредност, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва			(1 060)	(958)													(1 060)	(958)	
	0	0	9 113	13 261	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9 113	13 261	
Изложеност на кредитен ризик, класификувана во Групата 3																			
Сметководствена вредност пред исправка на вредноста посебна резерва (исправка на вредноста и посебна резерва)			46 126	57 633									191	209			46 317	57 841	
Сметководствена вредност, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва			(35 254)	(42 736)									(191)	(209)			(35 445)	(42 947)	
	0	0	10 872	14 897	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10 872	14 894	
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик пред исправката на вредноста и посебната резерва	0	0	1 488 876	1 520 803	0	0	0	0	12 976	16 578	0	0	82 811	68 676	0	0	1 584 882	1 608 157	
(Вкупна исправка на вредноста и посебна резерва)	0	0	(42 939)	(48 793)	0	0	0	0	0	0	0	0	(191)	(209)	0	0	(43 130)	(50 002)	
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	0	0	1 445 937	1 472 010	0	0	0	0	12 976	16 578	0	0	82 620	68 467	0	0	1 541 752	1 558 155	

2.1 Кредитен ризик

Б Вредност на обезбедувањето (објективна вредност) звамено за изгубите на кредитниот ризик

што изјавува банката	Кредити на и побарувања од Банки		Кредити на и побарувања од други компани		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства док се чуваат до доспатувања		Пазарни кредити и пазарни инвешменти		Останати побарувања		Вомбилансни изгубености		Вкупно		
	прегледна година таковна година 2023	прегледна година 2022	таковна година 2023	прегледна година 2022	таковна година 2023	прегледна година 2022	таковна година 2023	прегледна година 2022	таковна година 2023	прегледна година 2022	таковна година 2023	прегледна година 2022	таковна година 2023	прегледна година 2022	таковна година 2023	прегледна година 2022	
	Вредности на обезбедувањето на кредитните изгубености																
Приволани инструменти за обезбедувања гарантни депозити (во дело и/или ограничени на сметки во банката)			3.170	2.305											3.170	2.305	
Државни хартии за вредност															0	0	0
Државни безусловни гаранции															0	0	0
Банкарски гаранции															0	0	0
Гаранции од друштва за осигурување и полиси за осигурување															0	0	0
Идоложбени гаранции од банкарски и од друштва за осигурување			29.080	23.245											29.080	23.245	0
Гаранции од физички лица															0	0	0
Залози на недвижен имот															0	0	0
Имот за сопствена употреба (станови, куќи)			50.037	50.062											50.037	50.062	0
Имот за продажба			14.967	31.875											14.967	31.875	0
Залози на подвижен имот			24.751	16.794											24.751	16.794	0
Останати видови на обезбедувања			0	2.326											0	2.326	0
Вкупна вредност на обезбедувањето на кредитните изгубености			0	123.641		126.607									0	123.641	126.607

2.1 Кредитен ризик

В Концентрација на кредитниот ризик по сектори и дејности

вн. изјави: банкар	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други емисенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до дотрсување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања на платеници и надолжности		Остаток побарувања		Бонификации и провизији		Вкупно	
	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022
	мл. денари	мл. денари	мл. денари	мл. денари	мл. денари	мл. денари	мл. денари	мл. денари	мл. денари	мл. денари	мл. денари	мл. денари	мл. денари	мл. денари	мл. денари	мл. денари	мл. денари	мл. денари
Нерезиденти																	21.601	23.696
1 Земјоделство, шумарство и рибарство			21.601	23.696														0
2 Рударство и вадење на камен				0														0
3 Преработена индустрија			5.462	3.709													5.462	3.709
4 Текстилна индустрија и производство на облека и обуви				368														368
Хемиска индустрија, производство на граѓевини материјали, производство и преработка на горива, фармацевтска индустрија			1.463	0													1.463	0
6 Производство на метали, машини, опен и опрема			1.625	1.571													1.625	1.571
7 Остаток преработувачка индустрија			612	0													612	0
8 Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација				0													0	0
9 Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за заштита на животната средина				0													0	0
10 Градежништво			1.337	3.246													1.337	3.246
11 Трговара на големо и трговија на мало, поправка на моторни возила и мотоцикли			11.390	17.047													11.390	17.047
12 Транспорт и складирање			14.220	20.065													14.220	20.065
13 Објекти за сместување и сервисни дејности со храна			758	1.506													758	1.506
14 Информации и комуникации			1.962	1.242													1.962	1.242
15 Финансиски дејности и дејности на осигурување				0				12.976	16.578				75	88			13.051	16.666
16 Дејности во врска со недвижни имот				0				0	0				0	0			0	0
17 Стручни, научни и технички дејности				0				0	0				0	0			0	0
18 Административни и помошни услужни дејности			706	3.047				0	0				0	0			706	3.047
19 Јавна управа и одбрана, задолжително социјално осигурување				0			82.527	66.379	0	0							82.527	66.379
20 Образование			107	182				0	0								107	182
21 Дејности на здравствена и социјална заштита			1.410	1.600				0	0								1,410	1,600
22 Уметност, забава и рекреација				0				0	0								0	0
23 Други услужни дејности				0				0	0								0	0
Дејности на домаќинствата како работодавачи, дејности на домаќинствата кои промавдуваат разновидно стока и вршат различни услуги за сопствени потреби				0				0	0								0	0
24 различни услуги за сопствени потреби				0				0	0								0	0
25 Дејности на екстериторијални организации и тела				0				0	0								0	0
26 Финанс. тела			1.343.290	1.393.829				0	0				16	0			1,343,290	1,393,829
27 трговци и финанс. лица кои не се сметаат за трговци			0	0				0	0								0	0
Вкупно			1,466,927	1,471,115			82,527	88,379	12,376	16,578			91	88			1,601,833	1,656,186

2.2. Ризик на ликвидност

2.2.1. Природа и изложеност

Ликвидносниот ризик претставува ризик дека Штедилницата нема да биде во можност да ги исполни своите обврски за плаќање поврзани со доспевањето на финансиските обврски и замена на изворите на средства кога тие ќе бидат повлечени. Последица од ликвидносниот ризик може да биде неможноста на Штедилницата да ги подмири своите обврски за исплата на штедачите и неможност за понатамошно исполнување на достасаните обврски кон кредиторите.

2.2.2. Опфат и елементи на управување со ликвидносниот ризик

Управувањето со ликвидносниот ризик е дел од целокупниот систем на штедилницата за управување со ризиците и ги исполнува барањата за управување со ризиците определени со Законот за банките и регулативата на Народната банка за методологијата за управување со ризиците.

Определувањето, оценката и раководењето со ликвидносниот ризик подразбира управување со ликвидносниот ризик на начин кој ќе овозможи навремено и редовно плаќање на обврските, во нормални или во вонредни услови на работење на штедилницата.

Управувањето со ликвидносниот ризик им одговара на природата, видот и обемот на финансиските активности коишто ги врши штедилницата.

Штедилницата има воспоставено:

- Методологија за управување со ликвидносниот ризик;
- Политика за управување со ликвидносниот ризик;
- План за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови - Прилог 1 на политиката за управување со ликвидносниот ризик;
- Постапка и правила за утврдување на интерните ликвидносни показатели - Прилог 2 на политиката за управување со ликвидносниот ризик;
- Процедура за примена на одлуката за методологијата за управување со ликвидносниот ризик и
- други интерни акти за идентификување, мерење, контрола или намалување и следење на ликвидносниот ризик (правила, процедури и слично).

Методологијата за управување со ликвидносниот ризик, Планот за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови. Постапката и правилата за утврдување на интерните ликвидносни показатели и Политиката за управување со ликвидносниот ризик, се усвојуваат од Единствениот содружник. Истите редовно се контролираат согласно промените во Одлуката за методологијата за управување со ликвидносниот ризик донесена од страна на Народна банка на Република Северна Македонија.

Во рамките на политиката, природата, обемот и сложеноста на финансиските активности, Штедилницата дефинира:

- Соодветна организациска структура за управување со ликвидносниот ризик,
- Утврдување и одржување соодветно ниво на ликвидност,
- Следење на нивото на ликвидност,
- Стрес тестирање,
- Воспоставување и редовно ревидирање на планот за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови и
- Начин и содржина на известувањето на НБРСМ.

Соодветната организациона структура за управување со ликвидносниот ризик подразбира јасно дефинирани надлежности и одговорности на органите на Штедилницата, како и дефинирање на задачите и одговорностите на соодветни служби во Штедилницата кои се надлежни за следење на ликвидноста на Штедилницата и управување со ликвидносниот ризик.

Единствениот содружник:

- ги усвојува актите кои согласно предвидените надлежности ги прегледува и над кои врши надзор Надзорниот одбор;
- ја одобрува политиката за управување со ликвидносниот ризик и го следи нејзиното спроведување, вклучувајќи и одобрување и следење на Планот за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови;
- најмалку на годишно ниво ја оценува соодветноста на Политиката за управување со ликвидносниот ризик;
- ги одобрува лимитите на изложеност на ликвидносниот ризик;
- ги одобрува евентуалните исклучоци во однос на дефинираните лимити и ја доделува одговорноста за одлучување за примена на тие исклучоци;
- ги одобрува интерните ликвидносни показатели;
- врши други работи во согласност со закон.

Надзорниот одбор:

- ги прегледува политиките за управување со ликвидносниот ризик;
- ги разгледува извештаите за изложеноста на ликвидносен ризик;
- врши други работи во согласност со закон.

Одборот за управување со ризици:

- перманентно го следи и оценува степенот на ризичност на Штедилницата и го утврдува прифатливото ниво на изложеност на ликвидносниот ризик со цел минимизирање на загубите од изложеност на Штедилницата на тој ризик;
- воспоставува политика за управување со ликвидносниот ризик и дава предлози за нејзино ревидирање;
- ги следи прописите на НБРСМ кои се однесуваат на управувањето со ликвидносниот ризик и усогласеноста на Штедилницата со овие прописи;
- врши оценка на системите на управување со ликвидносниот ризик;
- утврдува краткорочни и долгорочни стратегии за управување со ликвидносниот ризик на кој е изложена Штедилницата;
- ги анализира извештаите за изложеноста на Штедилницата на ликвидносниот ризик и предлага стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
- ја следи ефикасноста на функционирањето на системите на внатрешна контрола во управувањето со ликвидносниот ризик;
- ги анализира ефектите од управувањето со ликвидносниот ризик;
- најмалку еднаш месечно го известува Надзорниот одбор, а најмалку еднаш во три месеци одборот за ревизија за промените во ризичните позиции на штедилницата, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на штедилницата, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите.
- ги анализира ефектите од предложените стратегии за управување со ризикот, како и предложените стратегии, мерки и инструменти за заштита од ликвидносниот ризик;
- ги одредува и редовно ги ревидира интерните ликвидносни показатели и лимитите на изложеност на ликвидносниот ризик;
- ги дефинира евентуалните исклучоци во однос на дефинираните лимити и назначува одговорност за одлучување за примената на тие исклучоци;
- ги воспоставува процедурите и начинот на вршење стрес тестирање.

Управител:

- ги извршува одлуките на Единствениот содружник на Штедилницата, односно се грижи за нивно спроведување;
- изготвува политики и процедури за управување со ликвидносен ризик;
- поднесува иницијатива и дава предлози за унапредување на работењето на штедилницата;
- обезбедува услови за оцена, следење и контрола на ликвидносниот ризик;
- е одговорен за воспоставување и одржување на ефикасноста на системот за мерење, следење, контрола и известување на/за ликвидноста по одделни валути коишто имаат значајно влијание врз целокупната ликвидност на Штедилницата и следење на рочната структура на активата и пасивата во денари и во девизи;
- Воспоставува информативен систем и систем за известување на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици и Комисијата за раководење со средства и обврски во врска со евентуалните надминување на пропишаните лимити на изложеност на ликвидносен ризик;
- ги дефинира финансиските инструменти за управување со ликвидносниот ризик;
- воспоставува процедури за утврдување и следење на стабилноста на депозитите;
- ги следи потенцијалните обврски и изложеноста врз основа на вонбилансното работење на Штедилницата;
- други активности што е должен да ги врши согласно со Законот за банките и политиката за управување со ликвидносниот ризик.

Сектор за управување со финансии, ризици и средства/служба за трезорско работење е:

- одговорен за оперативно спроведување на политиката за управување со ликвидносниот ризик, преку дневно следење и контрола на ликвидносниот ризик.

Одржувањето на тековната ликвидност на Штедилницата го спроведува Комисијата за раководење со средства и обврски, назначена од Единствениот содружник. Со цел Штедилницата да ја зајакне дневната контрола на ликвидносниот ризик, формирана е и Комисија за дневно следење и контрола на ликвидносниот ризик, назначена од Управителот на Штедилницата.

Со имплементацијата на новата одлука за методологијата за управување со ликвидносниот ризик која стапи на сила на датум 01.01.2021 година, се пристапи кон воведување на нов ликвидносен показател - Стапка на покриеност со ликвидност (СПЛ) и напуштање на претходните стапки на ликвидност до 30 дена и до 180 дена.

Утврдувањето и одржувањето на соодветно ниво на ликвидност подразбира утврдување, следење и одржување на стапката на покриеност со ликвидност.

Основната цел на стапката на покриеност со ликвидност е зајакнување на краткорочната отпорност на штедилницата на потенцијалните ликвидносни проблеми, односно поседување доволен обем висококвалитетна ликвидна актива (ВКЛА) за покривање на потребите за финансирање во периодот до 30 дена во услови на стрес.

Штедилницата го следи нивото на ликвидност преку:

- Следење на стапките за покривање на ликвидност,
- Воспоставување и одржување соодветна рочна структура,
- Следење на изворите на средства и на нивната концентрација,
- Следење на расположливите неоптоварени средства и
- Утврдување, следење и одржување на интерните ликвидносни показатели.

Способноста на штедилницата за надминување на неможноста за навремено финансирање на дел или на сите нејзини активности, во голема мера зависи од адекватноста на воспоставениот **План за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови**. Основа за изработка на Планот е постоењето на стратегија за управување со криза. Од тој аспект, улогата на органите на управување е од најголемо значење за ефикасно спроведување на Планот. Органите на управување треба да бидат навремено информирани за сите прашања и активности поврзани со ликвидносната позиција на банката, со цел да се овозможи адекватно остварување на процесот на одлучување за управувањето со ликвидносниот ризик.

Штедилницата има дефинирано техники, методи и претпоставки коишто се користат при **стрес-тестирањето**, вклучително и методот на стрес-тестирање во обратна насока, ги има дефинирано надлежностите на одделните органи, организациски единици или лица за спроведување на стрес-тестирањето и за одлучување, спроведување и следење на активностите преземени врз основа на стрес-тестирањето, и го има определно начинот на известување во врска со резултатите од тестирањето, согласно барањата за стрес-тестирање од Одлуката за методологијата за управување со ликвидносниот ризик и Одлуката за методологијата за управување со ризиците.

2,2 Ризик на ликвидност

Анализа според достасаноста на финансиските средства и обврски (преостаната рочност)

<i>во илјади денари</i>		до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно
2023 (тековна година)								
Финансиски средства								
Парични средства и парични еквиваленти	203.583				18.232			221.815
Средства за тргување								0
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање								0
Дериватни средства чувани за управување со ризик								0
Кредити на и побарувања од банки								0
Кредити на и побарувања од други комитенти	48.342	73.007	330.535	312.578	508.654	180.995		1.454.111
Вложувања во хартии од вредност			60.000					60.000
Вложувања во придружени друштва								0
Побарувања за данок на добивка (тековен)		404						404
Останати побарувања	864	578	1.212	0	64	0		2.718
Заложени средства								0
Одложени даночни средства								0
Вкупна финансиски средства	252.789	73.989	391.747	330.810	508.718	180.995		1.739.048
Финансиски обврски								
Обврски за тргување								0
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање								0
Дериватни обврски чувани за управување со ризик								0
Депозити на банки								0
Депозити на други комитенти	43.162	38.344	216.008	237.616	215.315	355		750.800
Издадени должнички хартии од вредност								0
Обврски по кредити	25.065	34.275	128.973	76.474	117.689	39.576		422.052
Субординирани обврски	191	83	10.058	12.299	35.598	0		58.229
Обврски за данок на добивка (тековен)		0						0
Одложени даночни обврски								0
Останати обврски	47.213	52	1.094	0	0	0		48.359
Вкупно финансиски обврски	115.631	72.754	356.133	326.389	368.602	39.931		1.279.440
Вонбилансни ставки								
Вонбилансна актива								0
Вонбилансна пасива	3.511							3.511
Рочна неусогласеност	133.647	1.235	35.614	4.421	140.116	141.064		456.097

2,2 Ризик на ликвидност

Анализа според достасаноста на финансиските средства и обврски (преостаната рочност)

во илјади денари

2022 (претходна година)

Финансиски средства

Парични средства и парични еквиваленти

Средства за тргување

Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање

Дериватни средства чувани за управување со ризик

Кредити на и побарувања од банки

Кредити на и побарувања од други комитенти

Вложувања во хартии од вредност

Вложувања во придружени друштва

Побарувања за данок на добивка (тековен)

Останати побарувања

Заложени средства

Одложени даночни средства

Вкупна финансиски средства**Финансиски обврски**

Обврски за тргување

Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Дериватни обврски чувани за управување со ризик

Депозити на банки

Депозити на други комитенти

Издадени должнички хартии од вредност

Обврски по кредити

Субординирани обврски

Обврски за данок на добивка (тековен)

Одложени даночни обврски

Останати обврски

Вкупно финансиски обврски**Вонбилансни ставки**

Вонбилансна актива

Вонбилансна пасива

Рочна неусогласеност

	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно
2022 (претходна година)							
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	99.453			18.074			117.527
Средства за тргување							0
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање							0
Дериватни средства чувани за управување со ризик							0
Кредити на и побарувања од банки							0
Кредити на и побарувања од други комитенти	49.749	73.556	349.342	327.444	509.902	217.049	1.527.042
Вложувања во хартии од вредност			68.379				68.379
Вложувања во придружени друштва							0
Побарувања за данок на добивка (тековен)	0		0				0
Останати побарувања	754	540	1.182	77	33		2.586
Заложени средства							0
Одложени даночни средства							0
Вкупна финансиски средства	149.956	74.096	418.903	345.595	509.935	217.049	1.715.534
Финансиски обврски							
Обврски за тргување							0
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање							0
							0
Дериватни обврски чувани за управување со ризик							0
Депозити на банки							0
Депозити на други комитенти	45.496	48.236	248.340	236.737	140.504	142	719.455
Издадени должнички хартии од вредност							0
Обврски по кредити	25.828	17.668	107.903	161.328	111.075	0	423.802
Субординирани обврски	191	83	16.058	10.000	23.299	12.298	61.929
Обврски за данок на добивка (тековен)		882					882
Одложени даночни обврски							0
Останати обврски	42.749	127	1.372	0	5.210		49.458
Вкупно финансиски обврски	114.264	66.996	373.673	408.065	280.088	12.440	1.255.526
Вонбилансни ставки							
Вонбилансна актива							0
Вонбилансна пасива	2.701						2.701
Рочна неусогласеност	32.991	7.100	45.230	(62.470)	229.847	204.609	457.307

2.3. Пазарни ризици

2.3.1. Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности

2.3.1.1. Природа и изложеност

Согласно обемот и активностите кои ги врши, Штедилницата нема пазарен ризик кој согласно одлуката за методологијата за управување со ризици претставува ризик од загуба како последица на промена на цената на финансиските инструменти наменети за тргување.

Штедилницата пазарниот ризик го дефинира како потенцијална загуба која се јавува како последица од промените на вредноста на средствата и обврските или приходите кои се под влијание на промените на пазарните услови како што се пазарните цени, односно каматните стапки и девизните курсеви.

Управување со пазарен ризик

Управувањето со пазарниот ризик подразбира адекватно идентификување, мерење следење и контрола на промените на вредноста на сите билансни и вонбилансни позиции кои можат да бидат погодени од движењата на пазарите за каматни стапки и промените во курсевите на валутите.

Чекорите на процесот на управување со пазарниот ризик се засновани на:

- мерење на пазарен ризик преку
  - дефинирани правила за стрес-тестирање и
  - внатрешен информативен систем (систем на известување).

Мерење на пазарен ризик

Мерењето на пазарниот ризик вклучува оценка на загубите при нормални пазарни услови и на загубите при вонредни пазарни услови. Штедилницата врши оценка на влијанието на добиените резултати од мерењето на пазарниот ризик, врз висината на сопствените средства и добивката на Штедилницата. Штедилницата ги зема предвид и сложеноста на финансиските активности кои ги врши.

Основните чекори се дефинирани во „Генералната процедура за стрес-тестирање“.

Штедилницата има воспоставено информативен систем кој овозможува соодветно мерење или оценка на пазарниот ризик. Информативниот систем подразбира редовно известување на органите на управување на Штедилницата за нивото на преземен пазарен ризик. При процената на пазарниот ризик, Штедилницата се фокусира на вистинската и потенцијалната осетливост на поединечните билансни позиции. Штедилницата користи интерни модели за пресметка и стрес – тестирање на потенцијалната изложеност на пазарен ризик. Како дополнителни методи користи планирање и предвидување за заштита од пазарен ризик.

Стрес-тестирање – пазарен ризик

Стрес-тестирањето на пазарниот ризик, е прикажано во белешка 2.3.1. А. Тестирањето подразбира анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на пазарниот ризик.

Тестирањето се спроведува согласно со Одлуката за методологијата за управување со ризиците.

Стрес-тестирањето е извршено врз основа на одредени претпоставки кои би се случиле, и истите би имале директно влијание на начинот на работење на Штедилницата и на резултатите од работењето.

Условите во кои е извршено тестирањето се редовни, нормални услови на работење, а во тестирањето се земени предвид надворешни фактори.

Целта на тестирањето е да се утврди влијанието од остварување на тековна загуба/добивка врз износот/големината на сопствените средства, а со тоа и на влијанието врз коефициентот на адекватност на капиталот.

2.3 Пазарен ризик**2.3.1. Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на пазарниот ризик****Б. Анализа на вредноста изложена на пазарен ризик за портфолиото за тргување**

напомена: Табелите Б од оваа белешка се пополнуваат само ако банката согласно со „Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капитал капитал потребен за покривање на пазарните ризици за портфолиото за тргување

тековна година 2023				
	состојба на 31 декември	просечна вредност	највисока вредност (максимум)	најниска вредност (минимум)
Вредност изложена на ризик кај каматоносните инструменти				
Вредност изложена на ризик кај инструментите во странска валута				
Вредност изложена на ризик кај сопственичките инструменти				
Варијанса (ефект на нетирање)				
Вкупно				

во илјади денари

2.3.2. Управување со ризикот од промена на каматните стапки портфолиото на банкарските активности

Штедилницата има воспоставен систем на управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности, согласно на обемот, природата и сложеноста на финансиските активности кои ги врши. Овој систем ги опфаќа следниве компоненти:

- Организациона структура за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности;
- Политика и процедури за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности;
- Оцена, следење и контрола на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности што вклучува и воспоставување соодветен информативен систем и
- Постапки и процедури за внатрешна контрола и ревизија.

Раководството на Штедилницата, преку адекватна анализа и процеси на известување, на редовна основа ги следи промените на каматните стапки како резултат на пазарни движења и интерни одлуки, и влијанието на истите врз каматоносните средства и обврски и каматната маржа. Штедилницата е изложена на ризик од променливост на каматните стапки како резултат на тоа што каматоносните средства (вклучувајќи ги и вложувањата) и каматоносните обврски достасуваат или нивната каматна стапка се менува во различен период или во различни износи.

Соодветната организациска структура подразбира:

- јасно дефинирани надлежности и одговорности на органите на Штедилницата;
- дефинирање на задачите и одговорностите на соодветните организациски делови надлежни за мерење, следење и контрола на ризикот од промена на каматните стапки;
- јасно разграничување и независност на функцијата на мерење и следење на ризикот од промена на каматни стапки од функцијата на вложување во позиции коишто значат изложеност на ризикот од промена на каматните стапки.

Одговорните лица во Сектор за управување со финансии, ризици и средства ја спроведуваат оперативна Политиката, односно овозможуваат оцена, следење и контрола на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности и вршат анализа при воведувањето на нов производ или услуга во Штедилницата.

Единствениот содружник:

- ги усвојува актите кои согласно предвидените надлежности ги прегледува Надзорниот одбор и над кои врши надзор во смисла на член 36 од Изјавата за основање на Штедилница Можности;
- ја одобрува и го следи спроведувањето на Политиката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности;
- најмалку на годишно ниво ја оценува соодветноста на Политиката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности;
- ги одобрува лимитите на изложеност од ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности и органот или лицето што може да донесе одлука за надминување на одделните лимити;

- ги одобрува евентуалните исклучоци во однос на дефинираните лимити и ја доделува одговорноста за одлучување за примена на тие исклучоци;

- врши други работи во согласност со закон.

Надзорниот одбор:

- ги прегледува политиките за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности;

- ги разгледува извештаите за изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности;

- врши други работи во согласност со закон.

Одборот за управување со ризици:

- воспоставува политика за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности;

- перманентно го следи и оценува степенот на ризичност на Штедилницата и го утврдува прифатливото ниво на изложеност на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности со цел минимизирање на загубите од изложеност на Штедилницата на тој ризик;

- ги следи прописите на НБРСМ кои се однесуваат на управувањето со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности и усогласеноста на Штедилницата со овие прописи;

- врши оценка на системите на управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности;

- утврдува краткорочни и долгорочни стратегии за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности на кој ризик е изложена Штедилницата;

- ги анализира извештаите за изложеноста на Штедилницата на ризикот од промена на каматните стапки на портфолиото на банкарските активности и предлага стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;

- ја следи ефикасноста на функционирањето на системите на внатрешна контрола во управувањето со ризикот од промена на каматните стапки на портфолиото на банкарските активности;

- ги анализира ефектите од управувањето со ризикот од промена на каматните стапки на портфолиото на банкарските активности врз перформансите на Штедилницата;

- ги анализира ефектите од предложените стратегии за управување со ризикот, како и предложените стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризикот од промена на каматните стапки на портфолиото на банкарските активности;

- најмалку еднаш месечно го известува Надзорниот одбор, а најмалку еднаш во три месеца одборот за ревизија за промените во ризичните позиции на Штедилницата, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Штедилницата, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите;

- ги одредува и редовно ги ревидира лимитите на изложеност на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности и ги дефинира дозволените исклучоци во

однос на дефинирани лимити и доверува одговорност за одлучување за примена на тие исклучоци;

- ги воспоставува процедурите и начинот на вршење на стрес-тестирање.

Управителот:

- ги извршува одлуките на Единствениот содружник на Штедилницата, односно се грижи за нивно спроведување;

- изготвува политики и процедури за управување со ризикот од промена на каматните стапки;

- воспоставува процедура за оцена на влијанието на новите производи и услуги врз изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки;

- поднесува иницијатива и дава предлози за унапредување на работењето на Штедилницата;

- обезбедува услови за оцена, следење и контрола на ризикот од промена на каматните стапки по одделни значајни валути;

- воспоставува информативен систем и систем за известување на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици и Комисијата за раководење со средства и обврски во врска со евентуалните надминувања на пропишаните лимити на изложеност;

- врши други работи во согласност со закон.

Сектор за управување со финансии, ризици и средства/служба трезорско работење:

- оперативно ја спроведува политиката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности.

Согласно Допис од НБРСМ број 31522 и број 31522/2 од датум 08.11.2016 година, Народната банка препорача да се исклучи примената на прилагодливите каматни стапки во новосклучените договори за кредити и депозити, како и да се засилат активностите за соодветно ревидирање на политиките и практиките во овој домен.

Во рамки на Дописот прецизирано е дека каматната стапка треба да биде фиксна, односно непроменета во текот на целиот период или променлива со дефинирани периоди според договорот.

Променливата каматна стапка треба да биде јасно, прецизно и недвосмислено определена во договорот и нејзината висина да зависи од избрана референтна каматна стапка или референтен индекс врз чија основа таа ќе се менува, при што нејзиното движење и/или промени не треба да зависи од волјата на договорните страни. Исто така, треба јасно да биде определен временскиот период во кој ќе се врши периодично утврдување на висината на променливата каматна стапка, како и изворот на информации каде што ќе бидат јавно достапни или објавени договорно избраната, пазарна, референтна каматна стапка или референтниот индекс, којшто договорните страни ќе го користат за утврдување на нивната висина.

Почнувајќи од 01.07.2017 година, Штедилница Можности во целост ја исклучи примената на прилагодливите каматни стапки во новите договори за кредити и депозити со клиентите.

2,3 Пазарен ризик

2.3.2 Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обарски (без средствата за тргување)

А Анализа на чувствителноста на промени на каматните стапки

напомена: Во оваа белешка банката треба да го прикаже извештајот „Образец ВПВ“ од „Упатството за спроведување на Одлуката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности“, пропишано од Народната банка. Притоа, треба да се прикажат податоците за тековниот и соодветниот споредлив период (31.12. тековна година и 31.12. претходна година).

ИЗВЕШТАЈ			
за промената на економската вредност на портфолиото на банкарски активности на 31 12 2023 година			
во 000 денари			
	Позиција	Валута	Износ
	1	2	3
1.1	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА ЕУР (ФКС + ВКС + ПКС)		4.272,38
1.2	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА МКД (ФКС + ВКС + ПКС)		27.437,45
1.3	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА УСД (ФКС + ВКС)		0,00
			0,00
	...		
2	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ - ПРОМЕНА НА ЕКОНОМСКАТА ВРЕДНОСТ НА		31.709,84
3	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА		462.191,32
4	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ/ СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА (2/3*100)		6,86
* Коефициентот не треба да биде = или > од 20%			

ИЗВЕШТАЈ			
за промената на економската вредност на портфолиото на банкарски активности на 31 12 2022 година			
во 000 денари			
	Позиција	Валута	Износ
	1	2	3
1.1	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА ЕУР (ФКС + ВКС + ПКС)		9.251,31
1.2	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА МКД (ФКС + ВКС + ПКС)		34.874,26
1.3	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА УСД (ФКС + ВКС)		0,00
			0,00
	...		
2	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ - ПРОМЕНА НА ЕКОНОМСКАТА ВРЕДНОСТ НА		44.125,57
3	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА		455.752,00
4	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ/ СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА (2/3*100)		9,68
* Коефициентот не треба да биде = или > од 20%			

2.3.2 Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)
Б. Анализа на усогласеноста на каматните стапки

напомена: При подготовка на оваа белешка банката треба да ги користи насоките од „Упатството за спроведување на Одлуката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности“, пропишано од Народната банка. Притоа, банката треба да ги агрегира податоците од извештаите „Образец ФКС“, „Образец ВКС“ и „Образец ПКС“ од истото упатство и соодветно да ги прикаже во колоните и редовите од табелите подолу. За целите на оваа белешка, банката не треба да изврши пондерирање на изложеноста на ризик од промена на каматните стапки со примена на стандарден каматен шок.

Притоа, треба да се прикажат податоците за тековниот и соодветниот споредлив период (31.12. тековна година и 31.12. претходна година).

во илјади денари	до 1 месец						Вкупно каматозносни средства / обврски
	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	
2023 (тековна година)							
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	155.050	0	0	0	0	0	155.050
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање							0
Кредити на и побарувања од банки	0	0	0	0	0	0	0
Кредити на и побарувања од други комитенти	37.268	71.138	274.244	320.422	501.607	179.405	1.384.084
Вложувања во хартии од вредност	0	0	57.657	0	0	0	57.657
Останата неспомнатата каматочувствителна актива	0	0	0	0	0	0	0
Вкупно каматочувствителни финансиски средства	192.318	71.138	331.901	320.422	501.607	179.405	1.596.791
Финансиски обврски							
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање							
Депозити на банки	42.582	37.597	212.410	234.433	213.210	355	740.587
Депозити на други комитенти							
Издадени должнички хартии од вредност	24.050	131.704	93.029	72.630	99.431	182	421.026
Обврски по кредити							
Субординирани обврски и хибридни инструменти	0	0	10.000	12.299	35.598	0	57.897
Останати неспомнати каматочувствителни обврски							
Вкупно каматочувствителни финансиски обврски	66.632	169.301	315.439	319.362	348.239	537	1.219.510
Нето билансна позиција	125.686	(98.163)	16.462	1.060	153.368	178.868	377.281
Вонбилансни каматочувствителни активни позиции							
Вонбилансни каматочувствителни пасивни позиции	3.511						3.511
Нето вонбилансна позиција	(3.511)	0	0	0	0	0	(3.511)
Вкупна нето-позиција	122.175	(98.163)	16.462	1.060	153.368	178.868	373.770

2.3.2 Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски
(без средствата за тргување)

во илјади денари	до 1 месец						Вкупно каматоносни средства / обврски
	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	
2022 (претходна година)							
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	61.069		0				61.069
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање							0
Кредити на и побарувања од банки							0
Кредити на и побарувања од други комитенти	37.709	70.959	278.872	343.543	499.032	214.940	1.445.055
Вложувања во хартии од вредност			68.379				68.379
Останата неспомнатата каматочувствителна актива							0
Вкупно каматочувствителни финансиски средства	98.778	70.959	347.251	343.543	499.032	214.940	1.574.503
Финансиски обврски							
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање							0
Депозити на банки							0
Депозити на други комитенти	44.928	46.902	244.816	234.580	139.772	141	1.133.929
Издадени должнички хартии од вредност							0
Обврски по кредити	11.109	125.772	235.937	30.533	19.439		484.382
Субординирани обврски и хибридни инструменти			15.995	10.000	23.299	12.298	61.592
Останати неспомнати каматочувствителни обврски							0
Вкупно каматочувствителни финансиски обврски	56.037	172.674	496.748	275.113	182.510	12.439	1.195.521
Нето билансна позиција	42.741	(101.715)	(149.497)	68.430	316.522	202.501	378.982
Вонбилансни каматочувствителни активни позиции							0
Вонбилансни каматочувствителни пасивни позиции	2.701						2.701
Нето вонбилансна позиција	(2.701)	0	0	0	0	0	(2.701)
Вкупна нето-позиција	40.040	(101.715)	(149.497)	68.430	316.522	202.501	376.281

2.3.2 Валутен ризик

Природа и изложеност

Валутниот ризик е ризик од загуба заради промена на меѓувалутните курсеви или промена на вредноста на денарот во однос на вредноста на другите странски валути.

Системот на управување со валутниот ризик е согласно обемот, видот и комплексноста на активностите во девизи и во денари со девизна клаузула кои Штедилницата ги врши и планира да ги врши.

Согласно одлуката за условите и начинот на работа на штедилниците управувањето со валутниот ризик ги опфаќа и сите активности и трансакции на Штедилницата изразени во денари со девизна клаузула.

Показатели на изложеност на Штедилницата на валутниот ризик се:

- Односот на девизната позиција во одделна валута со сопствените средства на Штедилницата;
- Односот на агрегатната девизна позиција со сопствените средства на Штедилницата.

Штедилницата интерно има дефинирано ограничување на изложеноста на валутниот ризик на месечно ниво и тоа:

Агрегатната девизна позиција може да изнесува најмногу до 30% од сопствените средства на Штедилницата”.

Системот на управување со валутниот ризик ги опфаќа следниве компоненти:

- Организациона структура за управување со валутниот ризик;
- Политика и процедури за управување со валутниот ризик;
- Оцена, следење и контрола на валутниот ризик;
- Постапки и процедури за внатрешна контрола и ревизија.

Соодветната организациска структура подразбира:

- Јасно дефинирани надлежности и одговорности на органите на Штедилницата;
- Дефинирање на задачите и одговорностите на соодветните организациски делови надлежни за мерење, следење и контрола на валутниот ризик;
- Јасно разграничување и независност на функцијата на мерење и следење на валутниот ризик од функцијата на вложување во позиции што значат изложеност на валутен ризик.

Единствениот содружник:

- ги усвојува актите кои согласно предвидените надлежности ги прегледува Надзорниот одбор и над кои врши надзор во смисла на член 36 од Изјавата за основање на Штедилница Можности;
- ја одобрува и го следи спроведувањето на Политиката за управување со валутниот ризик;
- најмалку на годишно ниво ја оценува соодветноста на Политиката за управување со валутниот ризик;
- ги одобрува лимитите на изложеност од валутен ризик;
- ги одобрува евентуалните исклучоци во однос на дефинираните лимити и ја доделува одговорноста за одлучување за примена на тие исклучоци;
- одобрува воведување на нови производи што имаат значајно влијание врз профилот на ризичност;
- врши други работи во согласност со закон;

- ја определува формата, содржината и динамиката за известување на активностите на Штедилницата во денари со девизна клаузула;

- обезбедува систем на внатрешна контрола и редовно следење и контрола на активностите во денари со девизна клаузула и на примената на прописите и интерните политики и процедури на Штедилницата.

Надзорниот одбор:

- ги прегледува политиките за управување со валутен ризик;

- ги разгледува извештаите за изложеноста на валутен ризик;

- врши други работи во согласност со закон.

Одборот за управување со ризици:

- воспоставува политика за управување со валутниот ризик и ја следи нејзината примена;

- дава предлози за унапредување на политиката;

- врши оценка на системот на Штедилницата за управување со валутниот ризик;

- ги анализира ефектите од управувањето со валутниот ризик врз резултатите од работењето на Штедилницата;

- одредува интерни лимити за односот на отворената девизна позиција по одделна валута со сопствените средства и редовно ги ревидира, одредува интерен лимит за односот на агрегатната девизна позиција по одделна валута со сопствените средства и редовно го ревидира овој лимит;

- дефинира евентуални исклучоци од одредените лимити и делегира одговорности за одлучување за примена на тие исклучоци;

- врши анализа на извештаите за изложеноста на Штедилницата на валутниот ризик и следење на активностите кој се преземаат заради управување со овој ризик;

- ги следи економските и другите услови во кои работи Штедилницата заради предвидување на можните промени во активностите во денари со девизна клаузула, девизните курсеви, валутниот ризик;

- врши други работи во согласност со закон.

Управителот:

- воспоставува и применува процедури за идентификување, мерење, следење и контрола на валутниот ризик на Штедилницата во согласност со политиката;

- воспоставува и применува соодветни системи за мерење на изложеноста на Штедилницата на валутен ризик;

- обезбедува услови за редовно следење и оценка на политиката и нејзиното спроведување;

- воспоставува процедури за оценка на влијанието на нови производи врз изложеноста на валутен ризик;

- ги следи економските и другите услови во кои работи Штедилницата заради предвидување на можните промени во активностите во денари со девизна клаузула, девизните курсеви, валутниот ризик;

- подготвува и предлага содржина и начин на известување на Единствениот содружник и Одборот за управување со ризици во врска со активностите во денари со девизна клаузула заради ефикасно управување со валутниот ризик на кој е изложена Штедилницата;

- други активности во согласност со законот на банките и интерните акти на банката.

Сектор за управување со финансии, ризици и средства/служба трезорско работење:

- оперативно ја спроведува политиката за управување со валутен ризик.

2.4. Останати оперативни ризици

2.4.1. Природа и изложеност

Оперативниот ризик е ризик од загуба поради несоодветни или слаби внатрешни процеси, несоодветни лица и несоодветни или слаби системи во штедилницата, надворешни настани.

Оперативниот ризик го вклучува и ризикот од:

- перење пари и финансирање на тероризам;
- користење на услуги од надворешни лица;
- правниот ризик и
- ризикот од несоодветност на информативните системи.

Начинот на идентификување, оценка, следење и контрола или намалување на оперативниот ризик е дефиниран и регулиран во интерниот акт – Политика за управување со оперативен ризик.

2.4.2. Организациона структура и одговорности за управување со оперативниот ризик

Ефикасното управување со оперативниот ризик во голема мера зависи од вклученоста на одделните органи на надзор и управување со Штедилницата, со цел да се воспостават и применат соодветни политики, процедури и практики за управување со овој ризик. Согласно политиката за управување на оперативен ризик, во Штедилницата се дефинирани улогата и надлежностите на Единствениот содружник, Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Управителот на Штедилницата, Службата за управување со ризици и останатите организациони единици - сектори и служби во Штедилницата.

2.4.3. Идентификување на оперативниот ризик

Процесот на идентификувањена оперативниот ризик овозможува да се опфатат ризичните настани на кои е изложена Штедилницата, без разлика дали станува збор за настани коишто можат или не можат лесно да се квантифицираат. Во Штедилницата, пристапот кон идентификувањето на оперативниот ризик се применува во сите организациски единици на ист начин, односно секоја организациска единица на Штедилницата има исто разбирање за секој вид ризичен настан којшто претставува изложеност на оперативен ризик.

2.4.4. Оценка на оперативниот ризик

Штедилницата, покрај идентификувањето на оперативниот ризик, врши **оценка или мерење на овој ризик**. Во Штедилницата, оцената на оперативниот ризик се спроведува преку моделот на самопроценување, односно преку сопствена оценка на ризикот за потенцијалните настани на оперативен ризик. Сопствената оценка подразбира: определување на носителите (лица, организациски единици) на одредени процеси во Штедилницата, опис на настанот што предизвикува оперативен ризик, класификација, категоризирање и утврдување на веројатноста за настанување на штета од одделните настани на оперативен ризик, определување на лицата коишто треба да преземат соодветни активности за контрола и намалување на оперативниот ризик и слично.

2.4.5. Систем на следење на оперативниот ризик

Редовното следење на оперативниот ризик овозможува навремено идентификување на проблемите или недостатоците во политиките, процедурите или практиките за управување со овој ризик. Тоа претставува основа за преземање навремени мерки за отстранување на утврдените проблеми/недостатоци и придонесува за намалување на бројот и големината на остварените

загуби. Ефикасното следење на оперативниот ризик подразбира развивање и следење на показатели (фактори) на ризик, утврдување на гранични вредности на показателите на ризик и утврдување на показатели за рано предупредување.

2.4.6. Систем на известување

Штедилницата има развиен систем на известување на соодветните лица или органи. Системот подразбира подготовка на квартални извештаи на ниво сектор/служба до Службата за управување со ризици, која врз основа на доставените одделни извештаи, подготвува генерален квартален извештај за оперативен ризик, на ниво на Штедилницата, којшто се доставува до Единствениот содружник, Управителот на Штедилницата и Одборот за управување со ризици. Извештаите за изложеноста на оперативниот ризик содржат различни податоци од кои се добива слика за областите (сектори/служби, трансакции, операции или други настани) кај кои е присутен оперативниот ризик.

2.4.7. Дефинирање на значајни загуби од оперативен ризик и мерење на индикатори на изложеност на оперативен ризик

Согласно системот за управување со оперативен ризик, штедилницата има воспоставено систем за следење и евидентирање на настани и загуби.

Согласно овој систем и делот за евидентирање загуби, штедилницата има подготвено процедура за сметководствена евиденција на трошок и приход од реализиран ризичен (штетен) настан.

При дефинирање на значителен настан или значителна загуба од оперативен ризик, штедилницата поаѓа од дефинираните четири нивоа на оцена на штета од појава на настанот, што во штедилницата претставува категоризација на критичност.

Главниот начин на кој се определува категоризацијата на критичност е согласно влијанието кое настанот го има над континуитетот во работењето и деловните процеси во институцијата.

3. Адекватност на капиталот

Во рамките на Штедилницата, управувањето со адекватноста на капиталот е согласно природата, големината и сложеноста на финансиските активности кои се вршат.

Управување со адекватноста на капиталот вклучува:

1. Методологија за утврдување на адекватноста на капиталот;
2. Политика за утврдување на адекватноста на капиталот.

3.1. Политика за утврдување на адекватноста на капиталот

Со политиката за утврдување на адекватноста на капиталот се регулира делокругот на работење на Штедилницата во оваа област.

Политиката редовно се ревидира согласно промените во Одлуките за методологија за утврдување на адекватноста на капиталот донесени од страна на НБРСМ. Имено, во горенаведената политика Штедилницата пропишува редовно следење на регулативата во врска со сопствените средства и адекватноста на капиталот согласно измените пропишани од НБРСМ.

Штедилницата е должна да одржува стапка на адекватност на капиталот којашто не може да биде пониска од 20%.

Штедилницата ја утврдува стапката на адекватност на капиталот со соодветна примена на регулативата на Народна банка за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот.

При утврдувањето на адекватноста на капиталот, капиталот потребен за покривање на ризиците утврден согласно со регулативата се множи со 2,5.

3.2. Соодветна организациска поставеност на управувањето со адекватноста на капиталот

Организациската поставеност за управување со адекватноста на капиталот со состои од неколку елементи:

1. Јасна организациска структура;
2. Ефикасен процес за управување и анализа на потребната адекватност на капиталот;
3. Ефикасен систем на внатрешна контрола и ревизија.

3.3 Процес на управување и утврдување на потребната адекватност на капиталот на Штедилницата

Штедилницата е должна да одржува стапка на адекватноста на капиталот која не може да биде пониска од 20% (СС/АПСР* $\geq$ 20%).

*АПСР – актива пондерирана според ризици.

Согласно природата, видот и обемот на активностите што ги врши Штедилницата и ризиците на кои е изложена, а исто така и согласно преземените обврски кон кредиторите на Штедилницата, Штедилницата има пропишано интерен лимит на стапка на адекватност на капиталот.

Во рамки на процесот на интерно утврдување на лимит на стапката на адекватност на капиталот Штедилницата пропишува/утврдува:

- Интерен лимит на стапката на АК пропишан во рамки на „Документ за прифатливо ниво на ризик“;
- Годишен интерен лимит на стапката на АК во рамки на „Образец за процес на интерно утврдување на стапката на адекватност на капиталот на годишно ниво“.

Под процес на годишно утврдување на стапка на адекватност на капитал се подразбира утврдување на минимална стапка на адекватност на капитал за наредната година.

Предлогот за минимална стапка на адекватност на капиталот се доставува до Одборот за управување со ризици, Надзорниот одбор и Единствениот содружник.

Образецот за процес на интерно утврдување на стапка на адекватност на капитал се подготвува од страна на Секторот за управување со финансии, ризици и средства, служба трезорско работење. Истиот се доставува на разгледување до Одборот за управување со ризици, а се одобрува од страна на Надзорниот одбор, односно Единствениот содружник на Штедилницата.

Усогласеност со законската регулатива

Штедилницата е усогласена со законската регулатива во овој дел, што се обезбедува со редовно следење на регулативата во врска со сопствените средства и адекватноста на капиталот, и редовно ревидирање на Политиката за утврдување на адекватноста на капиталот.

Штедилница Можности ДОО

ИЗВЕШТАЈ
за стапката на адекватноста на капиталот
состојба на 31.12.2023

Ред. бр.	ОПИС	Тековна година 2023	Претходна година 2022
1	2	3	4
I АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД КРЕДИТНИОТ РИЗИК			
1	Актива пондерирана според кредитниот ризик со примена на стандардизиран пристап	1.568.643	1.650.319
2	Капитал потребен за покривање на кредитниот ризик	125.491	132.026
II АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ВАЛУТНИОТ РИЗИК			
3	Агрегатна девизна позиција	11.515	0
4	Нето-позиција во злато	0	0
5	Капитал потребен за покривање на валутниот ризик	921	0
6	Актива пондерирана според валутниот ризик	11.515	0
III АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ОПЕРАТИВНИОТ РИЗИК			
7	Капитал потребен за покривање на оперативниот ризик со примена на пристапот на базичен индикатор	24.886	25.402
8	Капитал потребен за покривање на оперативниот ризик со примена на стандардизиран пристап	0	0
9	Актива пондерирана според оперативниот ризик	311.070	317.522
IV АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ДРУГИТЕ РИЗИЦИ			
10	Капитал потребен за покривање на ризикот од промена на цените на стоките		0
11	Капитал потребен за покривање на пазарните ризици (11.1+11.2+11.3+11.4+11.5)	0	0
11.1	Капитал потребен за покривање на позицискиот ризик (11.1.1+11.1.2+11.1.3+11.1.4)	0	0
11.1.1	Капитал потребен за покривање на специфичниот ризик од вложувања во должнички инструменти	0	0
11.1.2	Капитал потребен за покривање на генералниот ризик од вложувања во должнички инструменти	0	0
11.1.3	Капитал потребен за покривање на специфичниот ризик од вложувања во сопственички хартии од вредност	0	0
11.1.4	Капитал потребен за покривање на генералниот ризик од вложувања во сопственички хартии од вредност	0	0
11.2	Капитал потребен за покривање на ризикот од порамнување/испорака	0	0
11.3	Капитал потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна	0	0
11.4	Капитал потребен за покривање на надминувањето на лимитите на изложеност	0	0
11.5	Капитал потребен за покривање на пазарните ризици од позиции во опции	0	0
12	Капитал потребен за покривање на другите ризици (10+11)	0	0
13	Актива пондерирана според други ризици	0	0
V АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД РИЗИЦИ		1.891.228	1.967.841
14	Капитал потребен за покривање на ризиците	378.245	393.568
VI СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА		462.191	455.752
VII АДЕКВАТНОСТ НА КАПИТАЛОТ (VI/V)		24,44%	23,16%

ИЗВЕШТАЈ
за сопствените средства
состојба на 31.12.2023 година

Ред. бр.	Опис	Тековна година 2023	Претходна година 2022
1	2	3	4
1.	Сопствени средства	462.191	455.752
2.	Основен капитал	429.534	424.351
3.	Редовен основен капитал (РОК)	429.534	424.351
3.1.	Позиции во РОК	430.187	425.231
3.1.1.	Капитални инструменти од РОК	300.152	300.152
3.1.2.	Премија од капиталните инструменти од РОК		
3.1.3.	Задолжителна општа резерва (општ резервен фонд)	130.035	125.078
3.1.4.	Задржана нераспоредена добивка		
3.1.5.	(-) Акумулирана загуба од претходни години		
3.1.6.	Тековна добивка или добивка на крајот на годината		
3.1.7.	Збирна сеопфатна добивка или загуба		
3.2.	(-) Одбитни ставки од РОК	(653)	(879)
3.2.1.	(-) Загуба на крајот на годината или тековна загуба		
3.2.2.	(-) Нематеријални средства	(653)	(879)
3.2.3.	(-) Одложени даночни средства коишто зависат од идната профитабилност на банката		
3.2.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	0	0
3.2.4.1.	(-) Директни вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК		
3.2.4.2.	(-) Индиректни вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК		
3.2.4.3.	(-) Синтетички вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК		
3.2.4.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК за кои банката има договорна обврска да ги купи		
3.2.5.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од РОК на лица од финансискиот сектор, при што тие лица имаат вложувања во банката		
3.2.6.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од РОК на лица од финансискиот сектор во кои банката нема значајно вложување		
3.2.7.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од РОК на лица од финансискиот сектор во кои банката има значајно вложување		
3.2.8.	(-) Износ на одбитни ставки од ДОК којшто го надминува вкупниот износ на ДОК		
3.2.9.	(-) Износ на надминувањето на лимитите за вложувања во нефинансиски институции		
3.2.10.	(-) Трошоци за данок		
3.2.11.	(-) Разлика меѓу висината на потребната и извршената исправка на вредноста/посебната резерва		
3.3.	Регулаторни усогласувања на РОК	0	0
3.3.1.	(-) Зголемување на РОК коешто произлегува од позиции на секјуритизација		
3.3.2.	(-) Добивки или (+) загуби од заштитата од ризикот од парични текови		
3.3.3.	(-) Добивки или (+) загуби од обврски на банката коишто се мерат по објективна вредност		
3.3.4.	(-) Добивки или (+) загуби поврзани со обврски врз основа на деривати коишто се мерат по објективна вредност		
3.4.	Позиции како резултат на консолидација	0	0
3.4.1.	Неконтролирачко (малцинско) учество коешто се признава во РОК на консолидирана основа		
3.4.2.	Останато		
3.5.	Други позиции од РОК		

4.	Додатен основен капитал (ДОК)	0	0
4.1.	Позиции во ДОК	0	0
4.1.1.	Капитални инструменти од ДОК		
4.1.2.	Премија од капиталните инструменти од ДОК		
4.2.	(-) Одбитни ставки од ДОК	0	0
4.2.1.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	0	0
4.2.1.1.	(-) Директни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК		
4.2.1.2.	(-) Индиректни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК		
4.2.1.3.	(-) Синтетички вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК		
4.2.1.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК за кои банката има договорна обврска да ги купи		
4.2.2.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од ДОК на лица од финансискиот сектор, при што тие лица имаат вложувања во банката		
4.2.3.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од ДОК на лица од финансискиот сектор во кои банката нема значајно вложување		
4.2.4.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од ДОК на лица од финансискиот сектор во кои банката има значајно вложување		
4.2.5.	(-) Износ на одбитни ставки од ДК којшто го надминува вкупниот износ на ДК		
4.2.6.	(-) Трошоци за данок		
4.3.	Регулаторни усогласувања на ДОК	0	0
4.3.1.	(-) Зголемување на ДОК коешто произлегува од позиции на секјуритизација		
4.3.2.	(-) Добивки или (+) загуби од заштитата од ризикот од парични текови		
4.3.3.	(-) Добивки или (+) загуби од обврски на банката коишто се мерат по објективна вредност		
4.3.4.	(-) Добивки или (+) загуби поврзани со обврски врз основа на деривати коишто се мерат по објективна вредност		
4.4.	Позиции како резултат на консолидација	0	0
4.4.1.	Прифатлив додатен основен капитал којшто се признава во ДОК на консолидирана основа		
4.4.2.	Останато		
4.5.	Други позиции од ДОК	0	0
5.	Дополнителен капитал (ДК)	32.657	31.401
5.1.	Позиции во ДК	32.657	31.401
5.1.1.	Капитални инструменти од ДК		
5.1.2.	Субординирани кредити	32.657	31.401
5.1.3.	Премија од капиталните инструменти од ДК		
5.2.	(-) Одбитни ставки од ДК	0	0
5.2.1.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	0	0
5.2.1.1.	(-) Директни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК		
5.2.1.2.	(-) Индиректни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК		
5.2.1.3.	(-) Синтетички вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК		
5.2.1.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК за кои банката има договорна обврска да ги купи		
5.2.2.	(-) директни, индиректни и синтетички вложувања во позиции од ДК на лица од финансискиот сектор, при што тие лица имаат вложувања во банката		
5.2.3.	(-) директни, индиректни и синтетички вложувања во позиции од ДК на лица од финансискиот сектор во кои банката нема значајно вложување		
5.2.4.	(-) директни, индиректни и синтетички вложувања во позиции од ДК на лица од финансискиот сектор во кои банката има значајно вложување		

5.3.	Регулаторни усогласувања на ДК	0	0
5.3.1.	(-) Зголемување на ДК коешто произлегува од позиции на секјуритизација		
5.3.2.	(-) Добивки или (+) загуби од заштитата од ризикот од парични текови		
5.3.3.	(-) Добивки или (+) загуби од обврски на банката коишто се мерат по објективна вредност		
5.3.4.	(-) Добивки или (+) загуби поврзани со обврски врз основа на деривати коишто се мерат по објективна вредност		
5.4.	Позиции како резултат на консолидација	0	0
5.4.1.	Прифатлив дополнителен капитал којшто се признава во ДК на консолидирана основа		
5.4.2.	Останато		
5.5.	Други позиции од ДК		

4. Известување според сегменти

4.1. Штедилницата врши анализа на нејзините деловни активности според оперативните сегменти.

Оперативен сегмент е компонента од активностите на Штедилницата за којашто се исполнети следниве услови:

- извршува активности како резултат на кои се остваруваат приходи и настануваат трошоци;
- Надзорниот одбор на Штедилницата ги разгледува оперативните резултати на одделниот оперативен сегмент на редовна основа (најмалку полугодишно), со цел да се оценат остварувањата и да се донесе одлука за идните деловни активности на тој сегмент;
- достапни се одделни финансиски информации за сегментот.

Штедилницата примарно известува по деловни сегменти. Идентификувани се следните главни сегменти: работа со населението, корпоративно банкарство, банки и други финансиски друштва и неалоцирано. Основните информации по сегменти се темелат на интерно изработена извештајна структура по деловни сегменти.

4.2. Штедилницата прикажува анализа на нејзините деловни активности според географските подрачја каде што тие се извршуваат.

4 Известување според сегментите

А Оперативни сегменти

	Оперативни сегменти (наведете ги одделно значајните оперативни сегменти)							Сите останати незначајни оперативни сегменти	Неалоцирано	Вкупно
	Работа со население	Корпоративно банкарство	Инвестициско банкарство	Банки и други финансиски	Државата и непрофитни					
<i>во илјади денари</i>										
2023 (тековна година)										
Нето-приходи/(расходи) од камата	148.253	4.780		(24.388)	1.750					130.395
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	1.671	172		(1.068)						775
Нето-приходи од тргување										0
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност										0
Останати оперативни приходи	(636)								31.645	31.009
Приходи реализирани помеѓу сегментите										0
Вкупно приходи по сегмент	149.288	4.952	0	(25.456)	1.750	0	0	0	31.645	162.179
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	(19.346)	383							18	(18.945)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа										0
Амортизација									(5.894)	(5.894)
Трошоци за реструктурирање										0
Трошоци за вложување во недвижности и опрема										0
Останати расходи	(1.829)								(121.960)	(123.789)
Вкупно расходи по сегмент	(21.175)	383	0	0	0	0	0	0	(127.836)	(148.628)
Финансиски резултат по сегмент	128.113	5.335	0	(25.456)	1.750	0	0	0	(96.191)	13.551
Данок од добивка										2.217
Добивка/(загуба) за финансиската година										11.334
Вкупна актива по сегмент	1.376.360	63.889			57.657					1.497.906
Неалоцирана актива по сегмент									224.443	224.443
Вкупна актива	1.376.360	63.889	0	0	57.657	0	0	0	224.443	1.722.349
Вкупно обврски по сегмент	750.800			421.091	58.229					1.230.120
Неалоцирани обврски по сегмент					0				50.707	50.707
Вкупно обврски	750.800	0	0	421.091	58.229	0	0	0	50.707	1.280.827

4 Известување според сегментите

	Оперативни сегменти (наведете ги одделно значајните оперативни сегменти)								Сите останати незначајни оперативни сегменти	Неалоцирано	Вкупно
<i>во илјади денари</i>											
2022 (претходна година)											
Нето-приходи/(расходи) од камата	149.607	4.832		(23.333)	595						131.701
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	1.716	94		(1.035)							775
Нето-приходи од тргување											0
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност											0
Останати оперативни приходи	(41)									35.497	35.456
Приходи реализирани помеѓу сегментите											0
Вкупно приходи по сегмент	151.282	4.926	0	(24.368)	595	0	0	0	0	35.497	167.932
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	(19.782)	(438)								36	(20.184)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа											0
Амортизација										(8.185)	(8.185)
Трошоци за реструктурирање											0
Трошоци за вложување во недвижности и опрема											0
Останати расходи	(1.880)									(118.475)	(120.355)
Вкупно расходи по сегмент	(21.662)	(438)	0	0	0	0	0	0	0	(126.624)	(148.724)
Финансиски резултат по сегмент	129.620	4.488	0	(24.368)	595	0	0	0	0	(91.127)	19.208
Данок од добивка											2.685
Добивка/(загуба) за финансиската година											16.523
Вкупна актива по сегмент	1.432.683	80.836			68.379						1.581.898
Неалоцирана актива по сегмент										116.545	116.545
Вкупна актива	1.432.683	80.836	0	0	68.379	0	0	0	0	116.545	1.698.443
Вкупно обврски по сегмент	719.455			422.620	61.929						1.204.004
Неалоцирани обврски по сегмент					882					51.804	52.686
Вкупно обврски	719.455	0	0	422.620	62.811	0	0	0	0	51.804	1.256.690

5. Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски Кредити на и побарувања од други комитенти

Кредитите и побарувањата од други комитенти се мерат според амортизирана набавна вредност, намалени за нивната исправка на вредност. Процентата објективна вредност на кредитите и побарувањата од други клиенти се утврдува со користење на тековна пазарна каматна стапка.

Вложувања во хартии од вредност

Вложувањата во хартии од вредност вклучуваат каматносни средства кои се чуваат до доспевање. Објективната вредност на хартиите од вредност кои се чуваат до доспевање, поради нивната краткорочност, ја претставува нивната сметководствена вредност.

Останати финансиски средства

Објективната вредност на останатите финансиски средства, кои вклучуваат парични средства и парични еквиваленти, побарување за данок на добивка и останати побарувања како резултат на нивната краткорочна природа, значајно не се разликува од нивната сметководствена вредност.

Депозити на други комитенти

Објективната вредност на депозитите по видување ја претставува нивната вредност која се плаќа по видување. Објективната вредност на орочените депозити со променливи каматни стапки одговара на сметководствената вредност на датумот на билансот на состојба.

Обврски по кредити

Кај обврските од кредити по променливи каматни стапки, објективната вредност не се разликува значајно од сметководствената вредност поради прилагодувањето на каматните стапки. Објективната вредност на кредитните линии за кои на пазарот нема други финансиски инструменти со исти или слични карактеристики, значајно не се разликува од нивната сметководствена вредност.

Останати финансиски обврски

Објективната вредност на останатите финансиски обврски, како резултат на нивната краткорочна природа, значајно не се разликува од нивната сметководствена вредност.

5 Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски

А Објективна вредност на финансиските средства и обврски

	тековна година 2023		претходна година 2022	
	сметководствена вредност	објективна вредност	сметководствена вредност	објективна вредност
<i>во илјади денари</i>				
Финансиски средства				
Парични средства и парични еквиваленти	221.685	221.685	117.527	117.527
Средства за тргување				
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање				
Дериватни средства чувани за управување со ризик				
Кредити на и побарувања од банки	0	0	0	0
Кредити на и побарувања од други комитенти	1.397.310	1.530.426	1.463.726	1.677.723
Вложувања во хартии од вредност	57.657	57.657	68.379	68.379
Вложувања во придружени друштва				
Побарувања за данок на добивка (тековен)	404	404	0	0
Останати побарувања	2.527	2.527	2.377	2.377
Заложени средства				
Одложени даночни средства				
Финансиски обврски				
Обврски за тргување				
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање				
Дериватни обврски чувани за управување со ризик				
Депозити на банки				
Депозити на други комитенти	750.800	750.800	719.455	719.455
Издадени должнички хартии од вредност	0	0	0	0
Обврски по кредити	421.091	421.091	422.620	422.620
Субординирани обврски	58.229	58.229	61.929	61.929
Обврски за данок на добивка (тековен)	0	0	882	882
Одложени даночни обврски	0	0	0	0
Останати обврски	48.359	48.359	49.458	49.458

5 Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски

Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност

Б.1. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност

во илјади денари

Белешка	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
31 декември 2023 (тековна година)				
Финансиски средства мерени по објективна вредност				
Средства за тргување				
19				
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање				
20				
Дериватни средства чувани за управување со ризик				
21				
Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба				
23,1				
Вкупно				
Финансиски обврски мерени по објективна вредност				
Обврски за тргување				
32				
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање				
33				
Дериватни обврски чувани за управување со ризик				
21				
Вкупно				
31 декември 2022 (претходна година)				
Финансиски средства мерени по објективна вредност				
Средства за тргување				
19				
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање				
20				
Дериватни средства чувани за управување со ризик				
21				
Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба				
23,1				
Вкупно				
Финансиски обврски мерени по објективна вредност				
Обврски за тргување				
32				
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање				
33				
Дериватни обврски чувани за управување со ризик				
21				
Вкупно				

5 Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски

Б.2. Трансфери помеѓу нивоата 1 и 2 на објективна вредност

	тековна година 2023		претходна година 2022	
	трансфери од нивото 1 во нивото 2	трансфери од нивото 1 во нивото 2	трансфери од нивото 1 во нивото 2	трансфери од нивото 1 во нивото 2
<i>во илјади денари</i>				
Финансиски средства мерени по објективна вредност				
Средства за тргување				
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање				
Дериватни средства чувани за управување со ризик				
Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба				
Вкупно				
Финансиски обврски мерени по објективна вредност				
Обврски за тргување				
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање				
Дериватни обврски чувани за управување со ризик				
Вкупно				

5 Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски

Б.3. Усогласување на движењата во текот на годината во објективните вредности мерени во нивото 3

во илјади денари	Средства за тргување	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	Вкупно средства	Обврски за тргување	Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вкупно обврски
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)							
Добивки/(загуби) признаени во:							
- Билансот на успех							
- Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех							
Купувања на финансиски инструменти во периодот							
Продадени финансиски инструменти во периодот							
Издадени финансиски инструменти во периодот							
Платени финансиски инструменти во периодот							
Прекласифицирани финансиски инструменти во/(од) нивото 3							
Прекласифицирани во кредити и побарувања							
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)							
Вкупно добивки/(загуби) признаени во Билансот на успех за финансиските средства и обврски кои се чуваат на 31 декември 2022 (претходна година)							
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година)							
Добивки/(загуби) признаени во:							
- Билансот на успех							
- Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех							
Купувања на финансиски инструменти во периодот							
Продадени финансиски инструменти во периодот							
Издадени финансиски инструменти во периодот							
Платени финансиски инструменти во периодот							
Прекласифицирани финансиски инструменти во/(од) нивото 3							
Прекласифицирани во кредити и побарувања							
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)							
Вкупно добивки/(загуби) признаени во Билансот на успех за финансиските средства и обврски кои се чуваат на 31 декември 2023 (тековна година)							

6 Нето-приходи/(расходи) од камата**А Структура на приходите и расходите од камата според видот на финансиските инструменти**

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
Приходи од камата	
Парични средства и парични еквиваленти	3.560
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	374
Дериватни средства чувани за управување со ризик	
Кредити на и побарувања од банки	
Кредити на и побарувања од други комитенти	154.946
Вложувања во хартии од вредност	1.750
Останати побарувања	
(Исправка на вредноста на приход од камата, на нето-основа)	(876)
Наплатени претходно отпишани камати	3.080
Вкупно приходи од камата	162.460
Расходи за камата	
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	
Депозити на банки	
Депозити на други комитенти	18.275
Издадени должнички хартии од вредност	
Обврски по кредити	11.769
Субординирани обврски	2.021
Останати обврски	
Вкупно расходи за камата	32.065
Нето-приходи/(расходи) од камата	130.395
	160.094
	28.393
	131.701

6 Нето-приходи/(расходи) од камата**Б Секторска анализа на приходите и расходите од камата според секторот**

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Приходи од камата		
Нефинансиски друштва	6.693	6.743
Држава	1.750	595
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата		
Банки	3.560	374
Останати финансиски друштва (небанкарски)		
Домаќинства	148.253	149.607
Нерезиденти		
(Исправка на вредноста на приход од камата, на нето-основа)	(876)	(1.255)
Наплатени претходно отпишани камати	3.080	4.030
Вкупно приходи од камата	162.460	160.094
Расходи за камата		
Нефинансиски друштва	1.913	1.911
Држава		
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата		
Банки	11.769	10.603
Останати финансиски друштва (небанкарски)		
Домаќинства	18.383	15.879
Нерезиденти		
Вкупно расходи за камата	32.065	28.393
Нето-приходи/(расходи) од камата	130.395	131.701

7 Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести

А Структура на приходите и расходите од провизии и надомести според видот на финансиските активности

	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Приходи од провизии и надомести		
Кредитирање	1.843	1.810
Платен промет во земјата со странство		
Акредитиви и гаранции		
Брокерско работење		
Управување со средствата		
Комисиски и доверителски активности		
Издавање хартии од вредност		
Останато (наведете ги поединечно приходите кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните приходи од провизии и надомести)		
=====		
=====		
=====		
Вкупно приходи од провизии и надомести	1.843	1.810
Расходи за провизии и надомести		
Кредитирање	142	77
Платен промет во земјата со странство	625	690
Акредитиви и гаранции	301	268
Брокерско работење		
Управување со средствата		
Комисиски и доверителски активности		
Издавање на хартии од вредност		
Останато (наведете ги поединечно расходите кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните расходи од провизии и надомести)		
=====		
=====		
=====		
Вкупно расходи за провизии и надомести	1.068	1.035
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	775	775

7 Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести**Б Секторска анализа на приходите и расходите од провизии и надомести**

	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Приходи од провизии и надомести		
Нефинансиски друштва	172	94
Држава		
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата		
Банки		
Останати финансиски друштва (небанкарски)		
Домаќинства	1.671	1.716
Нерезиденти		
Вкупно приходи од провизии и надомести	1.843	1.810
Расходи за провизии и надомести		
Нефинансиски друштва		
Држава		
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата		
Банки	767	767
Останати финансиски друштва (небанкарски)		
Нерезиденти	301	268
Вкупно расходи за провизии и надомести	1.068	1.035
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	775	775

8 Нето-приходи од тргување

во илјади денари	
	претходна година 2022
тековна година 2023	2022
<p><i>Средства за тргување</i></p> <p>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа</p> <p style="padding-left: 20px;">реализирана</p> <p style="padding-left: 20px;">нереализирана</p> <p>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на сопственичките инструменти, на нето-основа</p> <p style="padding-left: 20px;">реализирана</p> <p style="padding-left: 20px;">нереализирана</p> <p>Приходи од дивиденда од средствата за тргување</p> <p>Приходи од камата од средствата за тргување</p> <p><i>Обврски за тргување</i></p> <p>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа</p> <p style="padding-left: 20px;">реализирана</p> <p style="padding-left: 20px;">нереализирана</p> <p>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на депозитите за тргување, на нето-основа</p> <p style="padding-left: 20px;">реализирана</p> <p style="padding-left: 20px;">нереализирана</p> <p>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на останатите финансиски обврски за тргување, на нето-основа</p> <p style="padding-left: 20px;">реализирана</p> <p style="padding-left: 20px;">нереализирана</p> <p>Расходи за камата од финансиски обврски чувани за тргување</p> <p><i>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на дериватите чувани за тргување, на нето-основа</i></p> <p style="padding-left: 20px;">реализирана</p> <p style="padding-left: 20px;">нереализирана</p>	
Нето-приходи од тргување	

9 Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
<p><i>Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање</i></p> <p>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа</p> <p>реализирана</p> <p>нереализирана</p> <p>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на сопственичките инструменти, на нето-основа</p> <p>реализирана</p> <p>нереализирана</p> <p>Приходи од дивиденда од финансиските средства по објективна вредност преку билансот на успех</p> <p>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на кредитите и побарувањата по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа</p> <p>реализирана</p> <p>нереализирана</p> <p><i>Финансиски обврски по објективната вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање</i></p> <p>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа</p> <p>реализирана</p> <p>нереализирана</p> <p>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на депозитите по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа</p> <p>реализирана</p> <p>нереализирана</p> <p>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на обврските по кредити по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа</p> <p>реализирана</p> <p>нереализирана</p> <p>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на останатите финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа</p> <p>реализирана</p> <p>нереализирана</p> <p><i>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на дериватите чувани за управување со ризик по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа</i></p> <p>реализирана</p> <p>нереализирана</p> <p>Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност</p>	

10 Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
Реализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа	6.809
Нереализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа	(6.850)
курсни разлики на исправката на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	
останати курсни разлики, на нето-основа	
Нето-приходи/(расходи) од курсните разлики	(41)

(636)

11 Останати приходи од дејноста

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
Добивка од продажбата на средствата расположливи за продажба	
Дивиденда од сопственичките инструменти расположливи за продажба	
Нето-приходи од вложувањата во подружници и придружени друштва	
Капитална добивка од продажбата на: недвижности и опрема	17
нематеријални средства	
преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	7.858
нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	
Приходи од кирии	
Приходи од добиени судски спорови	98
Наплатени претходно отпишани побарувања	17.794
Ослободување на резервирања за: потенцијални обврски врз основа на судски спорови	94
	26.859
пензии и други користи за вработените преструктурирања	
неповолни договори	
останати резервирања	0
Останато (наведете ги поединечно приходите кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати приходи од дејноста)	
Наплатени парнични трошоци по отпишани побарувања	284
Други приходи - проект УСАИД-МФО - плати и придонеси	0
Други приходи - проект УСАИД-МФО набавка на опрема	502
Други приходи - приходи од ГРАНТ УСАИД ПАЛАДИУМ	0
Приходи од предвремена ликвидација на штеден влог	1.372
	949
Останато - други приходи	3.737
Вкупно останати приходи од дејноста	31.645
	35.497

12 Исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа

<i>во илјади денари</i>		Кредити на и побарувања од банки	Кредити на и побарувања од други комитенти	Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	Вложувања во финансиските средства кои се чуваат до достасување	Парични средства и парични еквиваленти	Побарувања за провизии и надомести	Останати побарувања	Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства	Посебна резерва за вонбилансна изложеност	Вкупно
2023 (тековна година)											
Исправка на вредноста и посебна резерва											
Дополнителна исправка на вредноста и посебна резерва			61.866								61.866
(Ослободување на исправката на вредноста и посебна резерва)			(42.903)					(18)			(42.921)
Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа			18.963	0	0	0	0	(18)			18.945
2022 (претходна година)											
Исправка на вредноста и посебна резерва											
Дополнителна исправка на вредноста и посебна резерва			80.189								80.189
(Ослободување на исправката на вредноста и посебна резерва)			(59.969)					(36)			(60.005)
Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа		0	20.220	0	0	0	0	(36)			20.184

20.184

13 Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа

<i>во илјади денари</i>		Недвижности и опрема	Нематеријални средства	Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отугување	Останати нефинансиски средства	Неконтролирано учество*	Вкупно
2023 (тековна година)								
Дополнителна загуба поради оштетување (Ослободување на загубата поради оштетување)								
Вкупно загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа								
2022 (претходна година)								
Дополнителна загуба поради оштетување (Ослободување на загубата поради оштетување)								0
Вкупно загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа					0	0		0

* само за консолидираните финансиски извештаи

14 Трошоци за вработените

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
<i>Краткорочни користи за вработените</i>	
Плати	49.199
Задолжителни придонеси за социјално и здравствено осигурување	52.349
Краткорочни платени отсуства	24.746
Трошоци за привремено вработување	19.973
Удел во добивката и награди	
Немонетарни користи	
73.945	72.322
<i>Користи по престанокот на вработувањето</i>	
Придонеси кон пензиските планови за дефинирани придонеси	
Користи при пензионирањето	
Зголемување на обврската за пензиски планови за дефинирани користи	
Зголемување на обврската за други долгорочни користи	
Други користи при престанокот на вработувањето	0
0	0
<i>Користи поради престанокот на вработувањето</i>	
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со сопственички инструменти	
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со парични средства	
Останато (наведете ги поединечно оние трошоци за вработените кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните трошоци за вработените)	4.616
	3.811
78.561	76.133
Вкупно трошоци за вработените	

15 Амортизација

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
Амортизација на нематеријалните средства	
Интерно развиен софтвер	
Купен софтвер од надворешни добавувачи	174
Купен софтвер од надворешни добавувачи - набавен со средства од проект УСАИД- МФО	1.464
Други интерно развиени нематеријални средства	
Други нематеријални средства	513
Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	
311	2.151
Амортизација на недвижностите и опремата	
Градежни објекти	1.448
Транспортни средства	393
Мебел и канцелариска опрема	347
Останата опрема	2.641
Останата опрема - набавена од средства од проект УСАИД- МФО	494
Други ставки на недвижностите и опремата	132
Вложувања во недвижностите и опремата земени под закуп	579
5.583	6.034
5.894	8.185
Вкупно амортизација	

16 Останати расходи од дејноста

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
Загуба од продажбата на средствата расположливи за продажба	
Трошоци за лиценцирање на софтверот	3.169
Премии за осигурување на депозитите	1.829
Премии за осигурување на имотот и на вработените	493
Материјали и услуги	26.971
Административни и трошоци за маркетинг	2.261
Останати даноци и придонеси	29
Трошоци за кирии	7.832
Трошоци за судски спорови	258
Резервирања за пензиските и за други користи за вработените, на нето-основа	103
Резервирања за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови, на нето-основа	
Други резервирања, на нето-основа	
преструктурирања	
неповолни договори	
останати резервирања	
Загуба од продажбата на:	
недвижности и опрема	2
нематеријални средства	
преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	
нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	
Останато (наведете ги поединечно расходите кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати расходи од дејноста)	
Пренос од вонбиласна евиденција на отпишани штедни влогови	
Останато - други расходи	2.283
Вкупно останати расходи од дејноста	45.228
	44.222

17 Данок на добивка

А Расходи/приходи за тековен и одложен данок

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
Тековен данок на добивка	
Расход/(приход) за тековиот данок на добивка за годината	2.685
Корекции за претходни години	
Користи од претходно непризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години	
Промени во сметководствени политики и грешки	
Останато	
2.217	2.685
Одложен данок на добивка	
Одложен данок од добивка кој произлегува од привремени разлики за годината	
Признавање на претходно непризнаени даночни загуби	
Промени во даночната стапка	
Воведување нови даноци	
Користи од претходно непризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години	
Останато	
2.217	2.685
Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка	2.217

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
Тековен данок на добивка	
Признаен во билансот на успех	2.685
Признаен во капиталот и резервите	
2.217	2.685
Одложен данок на добивка	
Признаен во билансот на успех	
Признаен во капиталот и резервите	
2.217	2.685
Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка	2.217

17 Данок на добивка

Б Усогласување помеѓу просечната ефективна даночна стапка и применливата даночна стапка

	во %	во илјади денари	во %	во илјади денари
	тековна година 2023		претходна година 2022	
Добивка/(загуба) пред оданочувањето		13.552		19.208
Данок од добивка согласно со применливата даночна стапка	10,0%	1.355	10,0%	1.921
Ефект од различни даночни стапки во други земји				
Корекции за претходни години и промени во даночната стапка				
Оданочен приход во странство				
Расходи непризнаени за даночни цели	6,36%	862	3,98%	764
Даночно ослободени приходи				
Даночни ослободувања непризнаени во билансот на успех				
Признавање на претходно непризнаени даночни загуби				
Користи од претходно непризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години				
Промени на одложениот данок				
Останато				
Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка		2.217		2.685
Просечна ефективна даночна стапка	16,4%		14,0%	

В Данок на добивка од останати добивки/(загуби) во периодот коишто не се прикажуваат во Билансот на успех

	тековна година 2023			претходна година 2022		
во илјади денари	пред оданочување	(расход)/поврат на данок на добивка	намалено за данок на добивка	пред оданочување	(расход)/поврат на данок на добивка	намалено за данок на добивка
Ревалоризациска резерва за средства расположливи за продажба						
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од паричните текови						
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење						
Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење						
Удел во останатите добивки/(загуби) од придружените друштва кои не се прикажуваат во Билансот на успех						
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех						
Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот коишто не се прикажуваат во Билансот на успех						

18 Парични средства и парични еквиваленти

во илјади денари		
тековна година 2023	претходна година 2022	
Парични средства во благајна	14.544	11.846
Сметка и депозити во НБРМ, освен задолжителни депозити во странска валута	128.232	18.074
Тековни сметки и трансакциски депозити кај странски банки		
Тековни сметки и трансакциски депозити кај домашни банки	53.974	87.607
Благајнички записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар	24.870	
Државни записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар		
Орочени депозити со период на достасување до три месеци	0	0
Останати краткорочни високо ликвидни средства		
Побарувања врз основа на камати (Исправка на вредноста)	65	
Вклучено во паричните средства и паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричниот тек	221.685	117.527
Задолжителни депозити во странска валута		
Ограничени депозити (Исправка на вредноста)		
Вкупно	221.685	117.527

	тековна година 2023			претходна година 2022			Вкупно исправка на вредноста
	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	
во илјади денари							
Движење на исправката на вредноста							
Состојба на 1 јануари							
Исправка на вредноста за годината							
дополнителна исправка на вредноста (ослободување на исправката на вредноста)							
Трансфер во:							
- исправка на вредноста за Група 1							
- исправка на вредноста за Група 2							
- исправка на вредноста за Група 3							
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)							
Ефект од курсни разлики (Отпишани побарувања)							
Состојба на 31 декември							

19 Средства за тргување**Структура на средствата за тргување според видот на финансискиот инструмент**

	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Хартии од вредност за тргување		
<i>Должнички хартии од вредност за тргување</i>		
Благајнички записи за тргување		
Државни записи за тргување		
Останати инструменти на пазарот на пари		
Обврзници издадени од државата		
Корпоративни обврзници		
Останати должнички инструменти		
Котирани		
Некотирани		
<i>Сопственички инструменти за тргување</i>		
Сопственички инструменти издадени од банки		
Останати сопственички инструменти		
Котирани		
Некотирани		
Деривати за тргување		
Договори зависни од промената на каматната стапка		
Договори зависни од промената на курсот		
Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност		
Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСФИ 9		
Кредити и побарувања		
Кредити на и побарувања од банки		
Кредити на и побарувања од други комитенти		
Вкупно средства за тргување		

22 Кредити и побарувања
22.1 Кредити на и побарувања од банки

	во илјади денари			
	тековна година 2023		претходна година 2022	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Кредити на банки				
домашни банки				
странски банки				
Орочени депозити, со период на достасување над три месеци				
домашни банки				
странски банки				
Рело				
домашни банки				
странски банки				
Останати побарувања				
домашни банки				
странски банки				
Побарувања врз основа на камати				
Таковна достасаност				
Вкупно кредити на и побарувања од банки пред исправката на вредноста				
(Исправка на вредноста)				
Вкупно кредити на и побарувања од банки нмапени за исправката на вредноста				

	тековна година 2023				претходна година 2022			
	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупна исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупна исправка на вредноста
Движење на исправката на вредноста								
Состоба на 1 јануари								0
Исправка на вредноста за годината								0
дополнителна исправка на вредноста (ослободување на исправката на вредноста)								0
Трансфер во:								0
- исправка на вредноста за Група 1								0
- исправка на вредноста за Група 2								0
- исправка на вредноста за Група 3								0
(Преземени средства врз основа на неплатени побарувања)								
Ефект од курсни разлики (Оттицани побарувања)								
Состоба на 31 декември					0			0

22 Кредити и побарувања
22.2 Кредити на и побарувања од други комитенти

А Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на должникот

	во илјади денари			
	тековна година 2023		претходна година 2022	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Нефинансиски друштва				
побарувања по главница	2.837	60.584	7.364	72.879
побарувања врз основа на камати	468		594	
Држава				
побарувања по главница				
побарувања врз основа на камати				
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
побарувања по главница				
побарувања врз основа на камати				
Финансиски друштва, освен банки				
побарувања по главница				
побарувања врз основа на камати				
Домаќинства				
побарувања по главница				
станбени кредити		6.351	8	7.039
потрошувачки кредити	39.999	895.072	49.410	975.300
автомобилски кредити				
хипотекарни кредити				
кредитни картички				
други кредити	16.603	407.409	16.237	373.695
побарувања врз основа на камати	10.836		10.994	
Нерезиденти, освен банки				
побарувања по главница				
побарувања врз основа на камати				
Тековна достапност	381.051	(381.051)	388.040	(388.040)
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти пред исправката на вредноста (Исправка на вредноста)	451.884	988.365	472.847	1.040.872
	(35.315)	(7.624)	(42.801)	(6.992)
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти намалени за исправката на вредноста	416.569	980.741	429.846	1.033.880

	тековна година 2023				претходна година 2022			
	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
Движење на исправката на вредноста								
Состојба на 1 јануари	5.239	947	42.607	49.793	7.289	1.919	41.661	50.869
Исправка на вредноста за годината	386	113	18.464	18.963	(1.050)	(972)	22.242	20.220
дополнителна исправка на вредноста	12.411	10.820	26.628	49.859	13.053	13.705	34.131	60.889
(ослободување на исправката на вредноста)	(12.025)	(10.707)	(8.164)	(30.896)	(14.103)	(14.677)	(11.889)	(40.669)
Трансфер во:				0				0
- исправка на вредноста за Група 1	260	(116)	(144)	0	443	(110)	(1.333)	0
- исправка на вредноста за Група 2	(844)	844		0	(862)	892		0
- исправка на вредноста за Група 3	(9.625)	(2.837)	12.462	0	(9.494)	(5.266)	15.780	0
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)				0				0
Ефект од курсни разлики (Отпишани побарувања)			(25.817)	(25.817)			(21.296)	(21.296)
Состојба на 31 декември	6.625	1.880	36.254	42.930	6.239	947	42.607	49.793

22 Кредити и побарувања

22.2 Кредити на и побарувања од други комитенти

Б Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на обезбедувањето

	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
<i>(соеважна сметководствена вредност на кредитите и побарувањата)</i>		
Првокласни инструменти за обезбедување		
парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во банката)	3.170	2.305
државни хартии од вредност		
државни безусловни гаранции		
банкарски гаранции		
Гаранции од друштвата за осигурување и полиси за осигурување		
Корпоративни гаранции (освен банкарски и од друштвата за осигурување)	139.216	95.118
Гаранции од физички лица		
Залог на недвижни имот		
имот за сопствена употреба (станови, куќи)	15.701	17.928
имот за вршење дејност	4.336	11.318
Залог на подвижен имот	10.332	7.808
Останати видови обезбедување	1.223.244	1.328.814
Необезбедени	1.311	437
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти намалени за исправката на вредноста	1.397.310	1.463.726

23 Вложувања во хартии од вредност
23,2 Вложувања во финансиските средства кои се чуваат до достасување

	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Должнички хартии од вредност		
Благајнички записи		
Државни записи	57.657	68.379
Останати инструменти на пазарот на пари		
Обврзници издадени од државата		
Корпоративни обврзници		
Останати должнички инструменти		
	57.657	68.379
Котирани		
Некотирани		
Вкупно вложувања во финансиските инструменти кои се чуваат до достасување пред исправката на вредноста	57.657	68.379
(Исправка на вредноста)		
Вкупно вложувања во финансиските инструменти кои се чуваат до достасување намалени за исправката на вредноста	57.657	68.379

	тековна година 2023				претходна година 2022		
	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
Движење на исправката на вредноста							
Состојба на 1 јануари							
Исправка на вредноста за годината							
дополнителна исправка на вредноста (ослободување на исправката на вредноста)							
Трансфер во:							
- исправка на вредноста за Група 1							
- исправка на вредноста за Група 2							
- исправка на вредноста за Група 3							
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)							
Ефект од курсни разлики (Отпишани побарувања)							
Состојба на 31 декември							

24 Вложувања во подружници и во придружени друштва**A Процент на учество на банката во подружници и во придружени друштва**

Назив на подружниците и на придружените друштва	Земја	во %			
		Процент на учество во сопственоста		Процент на право на глас	
		тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022

B Финансиски информации за придружените друштва - 100 проценти

Назив на придружените друштва	во илјади денари				
	Вкупна актива	Вкупни обврски	Вкупно капитал и резерви	Приходи	Добивка/(загуба) за финансиската година
тековна година 2023					
претходна година 2022					

25 Останати побарувања

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
Побарувања од купувачите	0
Однапред платени трошоци	2.139
Пресметани одложени приходи	
Побарувања за провизии и надомести	
Побарувања од вработените	267
Аванси за нематеријални средства	297
Аванси за недвижности и опрема	
Останато (наведете ги поединечно побарувањата кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати побарувања)	18
Други останати побарувања	294
Вкупно останати побарувања пред исправката на вредноста	2.718
(Исправка на вредноста)	(191)
Вкупно останати побарувања намалени за исправката на вредноста	2.527
	2.377

	тековна година 2023			претходна година 2022				
	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
Движење на исправката на вредноста								
Состојба на 1 јануари			209	209			245	245
Исправка на вредноста за годината								
дополнителна исправка на вредноста (ослободување на исправката на вредноста)			(18)	(18)			(36)	(36)
Трансфер во:								
- исправка на вредноста за Група 1								
- исправка на вредноста за Група 2								
- исправка на вредноста за Група 3								
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)								
Ефект од курсни разлики (Отпишани побарувања)				0			0	0
Состојба на 31 декември	0	0	191	191	0	0	209	209

27 Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

<i>во илјади денари</i>	Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Станбени објекти и станови	Други вредности	Вкупно
Почетна сметководствена вредност						
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година) преземени во текот на годината (продадени во текот на годината) (пренос во сопствени средства)				8.641	0	8.641
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)	0	0	0	8.641	0	8.641
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година) преземени во текот на годината (продадени во текот на годината) (пренос во сопствени средства)				8.641 (8.641)	0	8.641 (8.641)
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)	0	0	0	0	0	0
Оштетување						
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година) загуба поради оштетување во текот на годината (продадени во текот на годината) (пренос во сопствени средства)				8.641		8.641
Состојба на 31 декември 2022(претходна година)	0	0	0	8.641	0	8.641
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година) загуба поради оштетување во текот на годината (продадени во текот на годината) (пренос во сопствени средства)				8.641 (8.641)		8.641 (8.641)
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)	0	0	0	0	0	0
Сегашна сметководствена вредност						
на 1 јануари 2022 (претходна година)	0	0	0	0	0	0
на 31 декември 2022 (претходна година)	0	0	0	0	0	0
на 31 декември 2023 (тековна година)	0	0	0	0	0	0

Штедилница Можности врши проценка на преземените средства, согласно одредбите од Одлуката за сметководствениот и регулаторниот третман на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања, најмалку еднаш годишно, од страна на овластен проценител.

Според податоците од проценките направени во 2022 година, објективната вредност по категории на преземени средства изнесува:

Во Градежни објекти - износ од 0 илјади денари, во Станбени објекти и станови - 8.462 илјади денари, односно во вкупен износ од 8.462 илјади денари.

Во 2023 година Штедилницата нема преземени средства.

28 Нематеријални средства

А Усогласување на сегашната сметководствена вредност

во илјади денари	Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематеријални средства	Други нематеријални средства	Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	Неконтролирано учество*	Вкупно
Набавна вредност							
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година зголемувања преку нови набавки зголемувања преку интерен развој зголемувања преку деловни комбинации (отуѓување и расходување) (отуѓувања преку деловни комбинации) (пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба) пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба)		20.975		9.506 905			30.481 905
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)		20.975		10.411			31.386
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година зголемувања преку нови набавки зголемувања преку интерен развој зголемувања преку деловни комбинации (отуѓување и расходување) (отуѓувања преку деловни комбинации) (пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба) пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба)		20.975		10.411			31.386 0 0 0 0 0 0
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)		20.975	0	10.411	0	0	31.386
Амортизација и оштетување							
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година амортизација за годината загуба поради оштетување во текот на годината (ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината) (отуѓување и расходување)		19.252 1.638	0	9.019 513	0	0	28.271 2.151
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)		20.890	0	9.532	0	0	30.422
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година амортизација за годината загуба поради оштетување во текот на годината (ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината) (отуѓување и расходување)		20.890 85	0	9.532 226	0	0	30.422 311 0 0
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)		20.975	0	9.758	0	0	30.733
Сегашна сметководствена вредност							
на 1 јануари 2022 (претходна година)		1.723		487			2.210
на 31 декември 2022 (претходна година)		85	0	879	0	0	964
на 31 декември 2023 (тековна година)		0	0	653	0	0	653

* само за консолидираните финансиски извештаи

Б Сметководствена вредност на нематеријалните средства каде што постои ограничување на сопственоста и/или се заложени како обезбедување за обврските на банката

во илјади денари	Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематеријални средства	Други нематеријални средства	Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	Вкупно
Сегашна сметководствена вредност на:						
на 31 декември 2022 (претходна година)						
на 31 декември 2023 (тековна година)						

29 Недвижности и опрема

А Усогласување на сегашната сметководствена вредност

во илјади денари	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцела- риска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Недвижности и опрема во подготовка	Вложувања во недвижностите и опремата земени под закуп	Вкупно
Набавна вредност									
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)		57.923	11.414	18.051	47.394	4.503	0	10.679	149.964
зголемувања	0			132	3.151	1.083	3.648	26	8.040
зголемувања преку деловни комбинации (отуѓување и расходување)				(916)	(427)	(1.234)		(1.223)	(3.800)
(отуѓувања преку деловни комбинации) (пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)									0
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба									0
останати преноси							(3.648)		(3.648)
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)		57.923	11.414	17.267	50.118	4.352	0	9.482	150.556
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година)		57.923	11.414	17.267	50.118	4.352	0	9.482	150.556
зголемувања	0			211	1.680	190	0	166	2.247
зголемувања преку деловни комбинации (отуѓување и расходување)				(12)					(12)
(отуѓувања преку деловни комбинации) (пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)									0
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба									0
останати преноси									0
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)		57.923	11.414	17.466	51.798	4.542	0	9.648	152.791
Амортизација и оштетување									
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)	20.868	10.984	17.380	39.619	4.234	0	0	9.764	102.849
амортизација за годината	1.448	393	347	3.136	132			579	6.035
загуба поради оштетување во текот на годината (ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)									0
(отуѓување и расходување)				(914)	(427)	(1.234)		(1.223)	(3.798)
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)									0
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба									0
останати преноси									0
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)		22.316	11.377	16.813	42.328	3.132	0	9.120	105.086
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година)	22.316	11.377	16.813	42.328	3.132	0	0	9.120	105.086
амортизација за годината	1.448	37	324	3.351	210			234	5.604
загуба поради оштетување во текот на годината (ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)									0
(отуѓување и расходување)				(12)					(12)
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)									0
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба									0
останати преноси									0
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)		23.764	11.414	17.125	45.679	3.342	0	9.354	110.678
Сегашна сметководствена вредност									
на 1 јануари 2022 (претходна година)		37.055	430	671	7.775	269	0	915	47.115
на 31 декември 2022 (претходна година)		35.607	37	454	7.790	1.220	0	362	45.470
на 31 декември 2023 (тековна година)		34.159	0	341	6.119	1.200	0	294	42.113

30 Тековни и одложени даночни средства и обврски
30.1 Тековни даночни средства и тековни даночни обврски

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
404	882

Побарувања за данок на добивка (тековен)
Обврски за данок на добивка (тековен)

30.2 Одложени даночни средства и одложени даночни обврски

А Признаени одложени даночни средства и одложени даночни обврски

во илјади денари	тековна година 2023			претходна година 2022		
	Одложени даночни средства	(Одложени даночни обврски)	на нето-основа	Одложени даночни средства	(Одложени даночни обврски)	на нето-основа
Дериватни средства чувани за управување со ризи: Кредити на и побарувања од банки Кредити на и побарувања од други комитенти Вложувања во хартии од вредност Нематеријални средства Недвижности и опрема Останати побарувања Дериватни обврски чувани за управување со ризи Останати обврски Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити Останато						
Одложени даночни средства/обврски признаени во билансот на успех						
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба Заштита од ризик од паричните текови						
Одложени даночни средства/обврски признаени во капиталот						
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски						

Б Непризнанени одложени даночни средства

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
Даночни загуби Даночни кредити	
Вкупно непризнаени одложени даночни средства	

30 Тековни и одложени даночни средства и обврски

В Усогласување на движењата на одложените даночни средства и одложените даночни обврски во текот на годината

	во илјади денари	Признаени во текот на годината во:		
		Состојба на 1 јануари	Билансот на успех	Капиталот
претходна година 2022				
Дериватни средства чувани за управување со ризи:				
Кредити на и побарувања од банки				
Кредити на и побарувања од други комитенти				
Вложувања во хартии од вредност				
Нематеријални средства				
Недвижности и опрема				
Останати побарувања				
Дериватни обврски чувани за управување со ризи:				
Останати обврски				
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити				
Останато				
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба				
Заштита од ризик од паричните текови				
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски				
тековна година 2023				
Дериватни средства чувани за управување со ризи:				
Кредити на и побарувања од банки				
Кредити на и побарувања од други комитенти				
Вложувања во хартии од вредност				
Нематеријални средства				
Недвижности и опрема				
Останати побарувања				
Дериватни обврски чувани за управување со ризи:				
Останати обврски				
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити				
Останато				
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба				
Заштита од ризик од паричните текови				
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски				

31 Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување**A Нетековни средства кои се чуваат за продажба**

Нематеријални средства
Недвижности и опрема
Вкупно нетековни средства кои се чуваат за продажба

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022

B Група за отуѓување

Група на средства за отуѓување
Финансиски средства
Нематеријални средства
Недвижности и опрема
Вложувања во придружените друштва
Побарувања за данок на добивка
Останати средства
Вкупно група на средства за отуѓување

Обврски директно поврзани со групата на средства за отуѓување
Финансиски обврски
Посебна резерва
Обврски за данок на добивка
Останати обврски
Вкупно обврски директно поврзани со групата на средства за отуѓување

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022

B Добивка/(загуба) признаена од продажбата на средствата кои се чуваат за продажба и група за отуѓување

Добивка/(загуба) признаена од продажбата на средствата кои се чуваат за продажба и група за отуѓување

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022

32 Обврски за тргување

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2023	претходна година 2022
<i>Депозити на банки</i>		
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ		
Орочени депозити		
Останати депозити		
<i>Депозити на други комитенти</i>		
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ		
Орочени депозити		
Останати депозити		
<i>Издадени должнички хартии од вредност</i>		
Инструменти на пазарот на пари		
Сертификати за депозит		
Издадени обврзници		
Останато		
<i>Останати финансиски обврски</i>		
<i>Деривати за тргување</i>		
Договори зависни од промената на каматната стапка		
Договори зависни од промената на курсот		
Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност		
Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСФИ 9		
Вкупно обврски за тргување		

33 Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

<i>во илјади денари</i>			
тековна година 2023		претходна година 2022	
сегашна сметководствена вредност	договорна вредност, платлива на достасување	сегашна сметководствена вредност	договорна вредност, платлива на достасување
<i>Депозити на банки</i>			
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ			
Орочени депозити			
Останати депозити			
<i>Депозити на други комитенти</i>			
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ			
Орочени депозити			
Останати депозити			
<i>Издадени должнички хартии од вредност</i>			
Инструменти на пазарот на пари			
Сертификати за депозит			
Издадени обврзници			
Останато			
<i>Субординирани обврски</i>			
<i>Останати финансиски обврски</i>			
Вкупно финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање			

Движење на промените во кредитната способност на банката, за финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност
Состојба на 1 јануари

Признаено во Останата сеопфатна добивка за годината (Трансфер во други резервни фондови)
Состојба на 31 декември

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022

34 Депозити
34.2 Депозити на други комитенти

	<i>во илјади денари</i>			
	тековна година 2023		претходна година 2022	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Нефинансиски друштва				
Тековни сметки				
Депозити по видување				
Орочени депозити				
Ограничени депозити				
Останати депозити				
Обврски врз основа на камати за депозити				
Држава				
Тековни сметки				
Депозити по видување				
Орочени депозити				
Ограничени депозити				
Останати депозити				
Обврски врз основа на камати за депозити				
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Тековни сметки				
Депозити по видување				
Орочени депозити				
Ограничени депозити				
Останати депозити				
Обврски врз основа на камати за депозити				
Финансиски друштва, освен банки				
Тековни сметки				
Депозити по видување				
Орочени депозити				
Ограничени депозити				
Останати депозити				
Обврски врз основа на камати за депозити				
Домаќинства				
Тековни сметки				
Депозити по видување	16.963		20.020	
Орочени депозити	59.337	661.117	70.585	618.230
Ограничени депозити	228	2.941	230	2.075
Останати депозити				
Обврски врз основа на камати за депозити	10.214		8.315	
	86.742	664.058	99.150	620.305
Нерезиденти, освен банки				
Тековни сметки				
Депозити по видување				
Орочени депозити				
Ограничени депозити				
Останати депозити				
Обврски врз основа на камати за депозити				
Тековна достасаност	210.773	(210.773)	242.921	(242.921)
Вкупно депозити на други комитенти	297.515	453.285	342.071	377.384

35 Издадени должнички хартии од вредност

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
Инструменти на пазарот на пари	
Сертификати за депозит	
Издадени обврзници	
Останато	
Обврски врз основа на камати за издадени хартии од вредност	
Вкупно издадени должнички хартии од вредност	

36 Обврски по кредити

А Структура на обврските по кредити според видот на обврската и секторот на кредитодавателот

	во илјади денари			
	тековна година 2023		претходна година 2022	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Банки				
<i>резиденти</i>				
Обврски по кредити		420.065		421.608
Репо-трансакции				
Обврски врз основа на камати	1.026		1.012	
<i>нерезиденти</i>				
Обврски по кредити				
Репо-трансакции				
Обврски врз основа на камати				
Нефинансиски друштва				
Обврски по кредити				
Репо-трансакции				
Обврски врз основа на камати				
Држава				
Обврски по кредити				
Репо-трансакции				
Обврски врз основа на камати				
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Обврски по кредити				
Обврски врз основа на камати				
Финансиски друштва, освен банки				
Обврски по кредити				
Репо-трансакции				
Обврски врз основа на камати				
Нерезиденти, освен банки				
Нефинансиски друштва				
Обврски по кредити				
Репо-трансакции				
Обврски врз основа на камати				
Држава				
Обврски по кредити				
Репо-трансакции				
Обврски врз основа на камати				
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Обврски по кредити				
Репо-трансакции				
Обврски врз основа на камати				
Финансиски друштва, освен банки				
Обврски по кредити				
Репо-трансакции				
Обврски врз основа на камати				
Домаќинства				
Обврски по кредити				
Обврски врз основа на камати				
Тековна достасаност	174.951	(174.951)	139.278	(139.278)
Вкупно обврски по кредити	175.977	245.114	140.290	282.330

36 Обврски по кредити

Б Обврски по кредити според кредитодавателот

домашни извори:

РБСМ - ЗКДФ

НЛБ Банка

МРФП

РБСМ - ГМФ 1

Здружение ЦЕП Можности

странски извори:

Тековна достасаност

Вкупно обврски по кредити

<i>во илјади денари</i>			
тековна година 2023		претходна година 2022	
краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
119	94.360	79	69.939
11	13.284	31	29.524
808	177.431	706	187.159
	122.990	108	122.986
88	12.000	88	12.000
1.026	420.065	1.012	421.608
174.951	(174.951)	139.278	(139.278)
175.977	245.114	140.290	282.330

37 Субординирани обврски

<i>во илјади денари</i>		
тековна година 2023	претходна година 2022	
<i>Обврски по субординирани депозити</i> (наведете ги поединечно:)		
_____		
_____		
_____		
_____		
_____		
Обврски врз основа на камати		
<i>Обврски по субординирани кредити</i> (наведете ги поединечно:)		
Здружение ЦЕП Можности	12.299	12.298
Здружение ЦЕП Можности	21.000	21.000
МРФП	24.598	24.597
ФИЗИЧКИ ЛИЦА		
Јован Стојковски	0	616
Јовица Андонов	0	616
Крсте Апостоловски	0	616
Снежана Андова	0	616
Тетјана Лазаревска	0	616
Зоран Костов	0	616
Обврски врз основа на камати	332	338
	58.229	61.929
<i>Обврски по субординирани издадени должнички хартии од вредност</i> (наведете ги поединечно:)		
_____		
_____		
_____		
_____		
_____		
Обврски врз основа на камати		
<i>Откупливи приоритетни акции</i>		
Вкупно субординирани обврски	58.229	61.929

38 Посебна резерва и резервирања

<i>во илјади денари</i>	Посебна резерва за вонбилансни кредитни изложености	Резервирања за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови	Резервирања за пензиите и за други користи за вработените	Резервирања за преструктурирањето	Резервирања за неповолните договори	Останати резервирања	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)			2.131				2.131
дополнителни резервирања во текот на годината			577				577
(искористени резервирања во текот на годината)			(158)				(158)
(ослободување на резервирањата во текот на годината)			(204)				(204)
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)			2.346				2.346
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година)			2.346				2.346
дополнителни резервирања во текот на годината			440				440
(искористени резервирања во текот на годината)			(101)				(101)
(ослободување на резервирањата во текот на годината)			(337)				(337)
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)			2.348				2.348

39 Останати обврски

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
Обврски кон добавувачите	1.554
Добиени аванси	1.381
Обврски за провизиите и надоместите	5.210
Пресметани трошоци	
Разграничени приходи од претходна година	510
Краткорочни обврски кон вработените	1.100
Краткорочни обврски за користите на вработените	3.614
Краткорочни обврски за користите на вработените	2.790
Останато (наведете ги поединечно обврските кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати обврски)	
Примени аванси	35.800
Други обврски врз други основи	33.695
Други обврски врз други основи	6.881
(останати обврски кои не претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати обврски)	
Вкупно останати обврски	48.359
	49.458

40 Запишан капитал

А Запишан капитал

Состојба на 1 јануари - целосно платени
 Запишани акции во текот на годината
 Реализација на опциите на акции
 Поделба/окрупнување на номиналната
 вредност на акција
 Останати промени во текот на годината
 (наведете детално):

_____

_____

_____

Состојба на 31 декември - целосно платени

во денари		број на издадени акции				во илјади денари	
Номинална вредност по акција		обични акции		неоткупливи приоритетни акции		Вкупно запишан капитал	
обични акции	неоткупливи приоритетни акции	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022
						300.152	300.152
						300.152	300.152

40 Запишан капитал

Б Дивиденди**Б.1 Објавени дивиденди и платени дивиденди од страна на банката**

	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Објавени дивиденди и платени дивиденди за годината	11.566	6.138

	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Дивиденда по обична акција		
Дивиденда по приоритетна акција		

Б.2 Објавени дивиденди по денот на билансот на состојба (не се прикажани обврски за дивиденди во билансот на состојба)

напомена: Предлог-одлука за дивиденди за годината од страна на Надзорниот одбор на банката, но до датумот на издавање на Финансиските извештаи, дивидендата не е потврдена од страна на Собранието на акционери на банката.

	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Објавени дивиденди по 31 декември		

	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Дивиденда по обична акција		
Дивиденда по приоритетна акција		

В Акционери чија сопственост надминува 5% од акциите со право на глас

	во илјади денари		во %	
	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022
Име на акционерот	Запишан капитал (номинална вредност)	Запишан капитал (номинална вредност)	право на глас	право на глас
Вкупно				

43 Работи во име и за сметка на трети лица

	во илјади денари					
	тековна година 2023			претходна година 2022		
	средства	обврски	нето позиција	средства	обврски	нето позиција
Администрирање на средствата во име и за сметка на трети лица						
Депозити во денари						
Депозити во странска валута						
Кредити во денари						
Кредити во странска валута						
Други побарувања во денари						
Други побарувања во странска валута						
Управување на средствата во име и за сметка на трети лица						
Депозити во денари						
Депозити во странска валута						
Кредити во денари						
Кредити во странска валута						
Други побарувања во денари						
Други побарувања во странска валута						
Старателски сметки						
Останато						
Вкупно						

44 Трансакции со поврзаните страни

А Биланс на состојба

во илјади денари

	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на банката	Останати поврзани страни	Вкупно
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)						
Средства						
Тековни сметки						0
Средства за тргување						0
Кредити и побарувања						0
хипотекарни кредити						0
потрошувачки кредити					811	811
побарувања по финансиски лизинг						0
побарувања по факторинг и форфетирање						0
останати кредити и побарувања						0
Вложувања во хартиите од вредност						0
(Исправка на вредноста)					0	0
Останати средства						0
Вкупно	0	0	0	0	811	811
Обврски						
Обврски за тргување						0
Депозити				1.192	2.018	3.210
Издадени хартии од вредност						0
Обврски по кредити	12.000				178.239	190.239
Субординирани обврски	33.406				24.824	58.230
Останати обврски					161	161
Вкупно	45.406	0	0	1.192	205.242	251.840
Потенцијални обврски						
Издадени гаранции						
Издадени акредитиви						
Останати потенцијални обврски (Посебна резерва)						
Вкупно						
Потенцијални средства						
Примени гаранции						
Останати потенцијални средства						
Вкупно						

44 Трансакции со поврзаните страни

Б Приходи и расходи кои произлегуваат од трансакциите со поврзаните страни

во илјади денари		Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на банката	Останати поврзани страни	Вкупно
2023 (тековна година)							
Приходи							
Приходи од камата						61	61
Приходи од провизии и надомести							0
Нето-приходи од тргување							0
Приходи од дивиденда							0
Капитална добивка од продажбата на нетековни средства							0
Останати приходи		0				0	0
Трансфери помеѓу субјектите							0
Вкупно		0	0	0	0	61	61
Расходи							
Расходи за камата		1.347			19	6.226	7.592
Расходи за провизии и надомести							0
Нето-загуби од тргување							0
Расходи за набавка на нетековните средства							0
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа							0
Останати расходи		1.878				8.330	10.208
Трансфери помеѓу субјектите							0
Вкупно		3.225	0	0	19	14.556	17.800

44 Трансакции со поврзаните страни

		Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на банката	Останати поврзани страни	Вкупно
2022 (претходна година)							
Приходи							
Приходи од камата						50	50
Приходи од провизии и надомести							0
Нето-приходи од тргување							0
Приходи од дивиденда							0
Капитална добивка од продажбата на нетековни средства							0
Останати приходи		6.000					6.000
Трансфери помеѓу субјектите							0
Вкупно		6.000	0	0	0	50	6.050
Расходи							
Расходи за камата		1.358			2	6.154	7.514
Расходи за провизии и надомести							0
Нето-загуби од тргување							0
Расходи за набавка на нетековните средства							0
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа							0
Останати расходи		1.877				8.166	10.043
Трансфери помеѓу субјектите							0
Вкупно		3.235	0	0	2	14.320	17.557

во илјади денари

44 Трансакции со поврзаните страни

B Надомести на раководниот кадар на банката

во илјади денари		
тековна година 2023	претходна година 2022	
Краткорочни користи за вработените	10.692	10.886
Користи по престанокот на вработувањетс	35	41
Користи поради престанок на вработувањетс		
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со сопственички инструменти		
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со парични средства		
Останато		
Вкупно	10.727	10.927

45 Наеми

А Наемодавател

А.1 Побарувања по финансиски наеми

во илјади денари

Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)

Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот

Вкупно

Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)

Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот

Вкупно

Вкупно побарувања по финансиски наем	Период на достасување на побарувањата по финансиски наем		
	до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години

А.2 Побарувања по неотповикливи оперативни наеми

во илјади денари

Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)

Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот

Вкупно

Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)

Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот

Вкупно

Вкупно побарувања по неотповикливи оперативни наеми	Период на достасување на побарувањата по неотповикливи оперативни наеми		
	до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години

во илјади денари

Вредност на имотот даден под оперативен наем:
состојба на 31 декември 2023 (тековна година)

состојба на 31 декември 2022 (претходна година)

Вкупно

Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Вкупно

45 Наеми

Б Наемател

Б.1 Обврски по финансиски наеми

Вкупно обврски по финансиски наем	Период на достасување на обврските по финансиски наем		
	до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
<i>во илјади денари</i>			
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)			
Вкупно			
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)			
Вкупно			

Вредност на имотот земен под финансиски наем: Набавна вредност	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)							
зголемувања (отуѓување и расходување)							
останато							
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)							
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година)							
зголемувања (отуѓување и расходување)							
останато							
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)							
Акумулирана амортизација и оштетување							
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)							
амортизација за годината							
загуба поради оштетување во текот на годината (ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)							
(отуѓување и расходување)							
останато							
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)							
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година)							
амортизација за годината							
загуба поради оштетување во текот на годината (ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)							
(отуѓување и расходување)							
останато							
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)							
Сегашна сметководствена вредност							
на 1 јануари 2022 (претходна година)							
на 31 декември 2022 (претходна година)							
на 31 декември 2023 (тековна година)							

45 Наеми

Б.2 Обврски по неотповикливи оперативни наеми

	Вкупно побарувања по неотповикливи оперативни наеми	Период на достасување на побарувањата по неотповикливи оперативни наеми		
		до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
во илјади денари				
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)	1.429	1.429		
Вкупно	1.429	1.429		
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)	1.389	1.389		
Вкупно	1.389	1.389		

46 Плаќања врз основа на акции

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
Датум на давање на опцијата	
Датум на истекување на опцијата	
Цена на реализација на опцијата	
Цена на акцијата на датумот на давање на опцијата	
Варијанса	
Очекуван принос на дивидендата	
Каматна стапка	
Објективна вредност на датумот на давање на опцијата	

тековна година 2023		претходна година 2022	
број на опциите за акции	пондерирана просечна цена за опциите за акции	број на опциите за акции	пондерирана просечна цена за опциите за акции
Состојба на 1 јануари			
Промени во текот на годината:			
опции дадени на членовите на Надзорниот одбор			
опции дадени на членовите на Управниот одбор			
останати дадени опции			
форфетирани опции			
реализирани опции			
опции со истечен краен рок			
Состојба на 31 декември			

**ДОДАТОЦИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
ЗА ГОДИНАТА ШТО ЗАВРШУВА НА 31.12.2023
ГОДИНА**

- Завршна сметка**
- Годишен извештај**

ЕМБС: 05430500

Целосно име: Штедилница МОЖНОСТИ ДОО Скопје

Вид на работа: 570

Тип на годишна сметка: Годишна сметка

Тип на документ: Годишна сметка

Година : 2023

Листа на прикачени документи:
Финансиски извештаи**Биланс на состојба**

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
140	-- АКТИВА:Парични средства и парични еквиваленти	117.527.320,00			221.685.375,00
141	-- Вложувања во должнички хартии од вредност кои може да се користат за рефинансирање во НБРМ (142+143-144)	68.378.827,00			57.656.919,00
143	-- Државни хартии од вредност	68.378.827,00			57.656.919,00
150	-- Кредити на и побарувања од други коминтенти (151+152-153)	1.463.725.749,00			1.397.309.874,00
151	-- Кредити	1.501.930.212,00			1.428.944.122,00
152	-- Останати побарувања	17.384.486,00			16.304.488,00
153	-- Исправка на вредноста	55.588.949,00			47.938.736,00
169	-- Нематеријални средства (170+171+172+173+174)	963.912,00			653.095,00
172	-- Концесии, патенти, лиценци,заштитни знаци и слични права	879.298,00			653.095,00
174	-- Останати нематеријални средства	84.614,00			
175	-- Материјални средства (176+177+178)	45.470.082,00			42.113.255,00
177	-- Недвижности и опрема	45.107.565,00			41.818.129,00
178	-- Останати материјални средства	362.517,00			295.126,00
179	-- Останати средства/побарувања (180+181+182+183+184+185+186+187+188+189+190+191-192)	279.696,00			791.307,00
191	-- Останати побарувања	831.499,00			1.217.815,00
192	-- Исправка на вредноста	551.803,00			426.508,00
193	-- Одложени приходи и однапред платени трошоци	2.097.672,00			2.139.401,00
194	-- ВКУПНА АКТИВА (140+141+145+150+154+159+160+163+166+169+175+179+193)	1.698.443.258,00			1.722.349.226,00

195	-- ПАСИВА: ОБВРСКИ (196+202+208+213+222+223+227)	1.256.689.377,00		1.280.827.361,00
196	-- Обврски кон банки (197+198+199+200+201)	422.619.806,00		421.091.279,00
200	-- Обврски по кредити	421.608.080,00		420.065.642,00
201	-- Останати обврски	1.011.726,00		1.025.637,00
202	-- Обврски кон други комитенти (203+204+205+206+207)	719.454.948,00		750.799.549,00
204	-- Депозити	708.834.752,00		737.417.080,00
205	-- Ограничени депозити	2.304.634,00		3.169.669,00
207	-- Останати обврски	8.315.562,00		10.212.800,00
213	-- Останати обврски (214+215+216+217+218+219+220+221)	49.576.361,00		48.181.178,00
218	-- Обврски за данок на добивка	881.775,00		
221	-- Останати обврски	48.694.586,00		48.181.178,00
222	-- Одложено плаќање на трошоци и приходи во идните периоди	1.100.344,00		509.947,00
223	-- Резервирања за ризици и обврски (224+225+226)	2.345.998,00		2.348.408,00
225	-- Резервирања за пензии и за други користи на вработените	2.345.998,00		2.348.408,00
227	-- Субординирани обврски	61.591.920,00		57.897.000,00
228	-- КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (229+230-231+232+235+236-237+238-239+240)	441.753.881,00		441.521.865,00
229	-- Запишан капитал	300.152.306,00		300.152.306,00
232	-- Резерви (233+234)	125.078.236,00		130.035.238,00
233	-- Законска и статутарна резерва	125.078.236,00		130.035.238,00
236	-- Добивка за финансиската година	16.523.339,00		11.334.321,00
241	-- ВКУПНА ПАСИВА (195+228)	1.698.443.258,00		1.722.349.226,00
242	-- ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА Вонбилансна евиденција-актива	145.446.215,00		158.846.618,00
243	-- Вонбилансна евиденција-пасива	145.446.215,00		158.846.618,00

Биланс на успех

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
1	-- Приходи од камата	157.319.041,00			160.256.617,00
2	-- Расходи за камата	28.393.466,00			32.064.729,00
3	-- Приходи од провизии и надомести	1.809.669,00			1.843.594,00
4	-- Расходи за провизии и надомести	1.034.393,00			1.068.289,00
8	-- Нето добивка од курсни разлики	6.809.410,00			5.084.861,00
9	-- Нето загуба од курсни разлики	6.850.383,00			5.721.350,00
10	-- Останати приходи од дејноста	8.637.956,00			13.851.171,00

11	-- Трошоци за вработените (012+013+014)	76.132.436,00		78.561.456,00
12	-- Плати	47.939.787,00		48.939.038,00
13	-- Трошоци за даноци и придонеси за задолжително социјално осигурување	24.381.981,00		25.006.364,00
14	-- Останати користи за вработените	3.810.718,00		4.616.054,00
15	-- Амортизација на нематеријални средства и материјални средства	8.184.890,00		5.893.932,00
17	-- Исправка на вредност, посебна резерва и резервирањата (018+019+020)	-9.078.511,00		-950.092,00
18	-- Исправка на вредност на активните билансни побарувања	-9.449.756,00		-1.052.940,00
20	-- Останати резервирања	371.245,00		102.848,00
22	-- Останати расходи од дејноста	43.850.684,00		45.124.965,00
23	-- Добивка од редовно работење (001+003+005+006+008+010) - (002+004+007+009+011+015+016+017+021+022)	19.208.285,00		13.551.614,00
27	-- Добивка пред оданочување (023+025-026)	19.208.285,00		13.551.614,00
29	-- Данок од добивка (дел од Даночниот биланс)	2.684.946,00		2.217.293,00
30	-- Добивка за финансиската година (027-029)	16.523.339,00		11.334.321,00
32	-- Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	107,00		98,00
33	-- Број на месеци на работење	12,00		12,00

Државна евиденција

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
609	-- Набавна вредност на софтвер со лиценца	20.974.966,00			20.974.966,00
611	-- Акумулирана амортизација на софтвер со лиценца	20.890.352,00			20.974.966,00
612	-- Сегашна вредност на софтвер со лиценца (< или = АОП 174 од БС)	84.614,00			
625	-- Набавна вредност на градежни објекти	57.923.041,00			57.923.041,00
626	-- Акумулирана амортизација на градежни објекти	22.316.113,00			23.764.192,00
628	-- Сегашна вредност на градежни објекти (< или = од АОП 177 од БС)	35.606.928,00			34.158.849,00
629	-- Набавна вредност на транспортни средства	11.414.388,00			11.414.388,00
630	-- Акумулирана амортизација на транспортни средства	11.376.993,00			11.414.386,00

632	-- Сегашна вредност на транспортни средства (< или = од АОП 177 од БС)	37.395,00		2,00
633	-- Набавна вредност на информациска и телекомуникациска опрема)	6.347.317,00		6.414.280,00
635	-- Акумулирана амортизација (исправка на вредноста) на информациска и телекомуникациска опрема	6.347.309,00		6.406.877,00
636	-- Сегашна вредност на информациска и телекомуникациска опрема; < или = од АОП 177 од БС)	8,00		7.403,00
637	-- Набавна вредност на компјутерска опрема)	34.924.684,00		36.360.732,00
639	-- Акумулирана амортизација (исправка на вредноста) на компјутерска опрема	28.122.602,00		31.073.217,00
640	-- Сегашна вредност на компјутерска опрема(< или = од АОП 177 од БС)	6.802.082,00		5.287.515,00
645	-- Добивки од курсни разлики (= на АОП 008 од БУ)	6.809.410,00		5.084.861,00
653	-- Капитални добивки реализирани од продажба на средства	17.000,00		7.858.092,00
655	-- Приходи врз основа на судски тужби, даноци и други административни такси(< или = на АОП 010 од БУ)	1.391,00		110,00
657	-- Други приходи(< или = на АОП 010 од БУ)	8.619.565,00		5.992.969,00
658	-- Расходи за провизии и надомести (= на АОП 004 од БУ)	1.034.393,00		1.068.289,00
659	-- Премии за осигурување на депозити(< или = на АОП 022 од БУ)	1.880.306,00		1.829.213,00
660	-- Трошоци за вработените (АОП 661+664+665) (= на АОП 011 од БУ)	76.132.486,00		78.561.456,00
661	-- Трошоци за плати	72.321.768,00		73.945.402,00
662	-- Придонеси од плати (< или = на АОП 013 од БУ)	24.381.981,00		25.006.364,00
663	-- Даноци од плати(= на АОП 013 од БУ)	24.381.981,00		25.006.364,00
665	-- Надомести за вработените врз основа на колективен договор	3.810.718,00		4.616.054,00
666	-- Материјални и слични трошоци(< или = на АОП 022 од БУ)	7.744.676,00		5.276.833,00
667	-- Трошоци за услуги(< или = на АОП 022 од БУ)	29.895.609,00		32.695.671,00
669	-- Трошоци за надомести и други примања на членови на управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители(< или = на АОП 022 од БУ)	6.021.053,00		6.555.845,00
670	-- Трошоци за службени патувања(< или = на АОП 022 од БУ)	99.910,00		236.920,00
671	-- Трошоци за репрезентација, маркетинг и пропаганда(< или = на АОП 022 од БУ)	1.450.924,00		2.260.542,00
672	-- Други административни трошоци(< или = на АОП 022 од БУ)	1.778.751,00		1.869.367,00
680	-- Трошоци за парични казни, такси и судски решенија(< или = на АОП 022 од БУ)	349.223,00		257.685,00

683	-- Други трошоци(< или = на АОП 022од БУ)	648.992,00			698.734,00
684	-- Капитална загуба реализирана од продажба на средства	2.293,00			
685	-- Загуби од курсни разлики(= на АОП 009 од БУ)	6.850.383,00			5.721.350,00
686	-- Просечен број на вработени врз основа на состојбата на крајот на месецот	107,00			98,00
687	-- Исплатена дивиденда	6.138.344,00			11.566.337,00

Структура на приходи по дејности

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
2473	- 64.19 - Друго монетарно посредување				181.036.243,00

Потпишано од:

Emilija Krajcheva

CN=KIBSTrust Issuing Qsig CA G2,
 OI.D.2.5.4.97=NTRMK-5529581, OU=KIBSTrust
 Services, O=KIBS AD Skopje, C=MK
 KIBSTrust Issuing Qsig CA G2

Изјавувам, под морална, материјална и кривична одговорност, дека податоците во годишната сметка се точни и вистинити.

Податоците од годишната сметка се во постапка на доставување, која ќе заврши со одлука (одобрување/ одбивање) од страна на Централниот Регистар.

ДОДАДИ ВО КОШНИЧКА ПЕЧАТИ ЛИСТА НА ГОДИШНИ СМЕТКИ

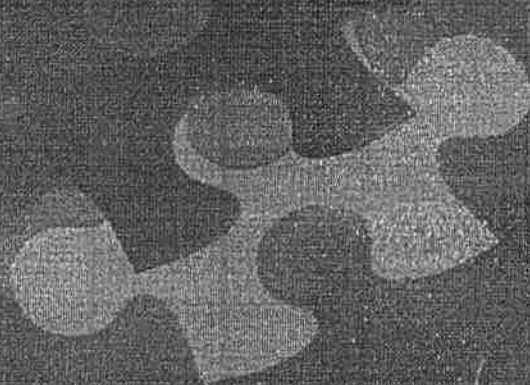
ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

2023

ШТЕДИЛНИЦА
МОЖНОСТИ
се движиме заедно

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО
НА ШТЕДИЛНИЦА „МОЖНОСТИ“ ДОО СКОПЈЕ
ЗА ПЕРИОДОТ 01.01. - 31.12.2023 г.

Март, 2024 година

СОДРЖИНА

1. Вовед	3
2. Економско окружување и состојбата во финансискиот и банкарскиот сектор	4
3. Показатели за кредитните и штедните активности на Штедилница Можности ДОО	8
4. Извори на средства	8
4.1. Штедни депозити	9
4.2. Кредитни обврски	9
5. Кредитно портфолио	9
6. Финансиски резултат за годината	9
7. Управување со ризици	10
7.1. Кредитен ризик	10
7.2. Оперативен ризик	11
7.3. Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности	12
7.4. Валутен ризик	12
7.5. Ликвидност	13
8. Капитал	13
9. Гарантни фондови	14
10. Организациона структура	14
11. Корпоративно управување	14
12. Раководен кадар	15
13. Служба за спречување перење пари и усогласеност со законската регулатива	15
14. Служба за внатрешна ревизија	15
15. Унапредување на сигурноста на информативните системи	16
16. Деловна политика и финансиски план на работење на Штедилницата	17
17. Истражување и развој	17
18. Усогласеност со законска регулатива	18
19. Ревизорски извештај	18

1. ВОВЕД

Штедилница Можности ДОО Скопје (во понатамошниот текст Штедилница) е регистрирана по добивањето на решението – дозвола за основање на штедилница од Народна банка на Република Северна Македонија бр. 02-14/289-2000 од 11.05.2000 г. Шифра на дејност на Штедилницата е 110109 и матичен број 5430500.

Седиштето на Штедилницата се наоѓа на бул. „Јане Сандански“ бр. 111, каде што е сместена дирекцијата на Штедилницата.

Во состав на Штедилницата работат дванаесет експозитури распоредени на целата територија на Република Северна Македонија, а се лоцирани во следните градови: две експозитури во Скопје – Аеродром и Лептокарија, Кочани, Струмица, Куманово, Тетово, Кавадарци, Велес, Гостивар, Битола, Кичево и Струга.

Штедилница Можности работи на кредитирање на население и правни лица, прибира депозити од физички лица и врши менувачки работи во свое име и за своја сметка.

Штедилницата на 31.12.2023 година има 97 вработени.

На 31.12.2023 година, активата и пасивата изнесуваат 1.722.349 илјади денари, обврските се 1.280.827 илјади денари, а вкупниот капитал и резерви изнесуваат 441.522 илјади денари.

2. ЕКОНОМСКО ОКРУЖУВАЊЕ И СОСТОЈБАТА ВО ФИНАНСИСКИОТ И БАНКАРСКИОТ СЕКТОР*

Заклучно со 31.12.2023 година, финансискиот сектор во Република Северна Македонија го сочинуваат 13 банки, 2 штедилници и останати финансиски институции: финансиски друштва, осигурителни компании, инвестициони фондови и друштва за управување со фондови.

Економските индикатори за 2023 година се прикажани во табелата 1 подолу, со дадена споредба во однос на 2022 година.

Табела 1. Економски индикатори 2022-2023 година

Ред. бр.	Економски индикатори	2022 год.	2023 год.
1	БДП според расходниот метод, волуменски индекси (стапка на пораст на бруто домашен производ во однос на претходната година) *	2,2 %	1,3 %
2	Годишна стапка на инфлација*	14,2 %	9,5 %
3	Стапка на невработеност*	14,0 %	16,6 %
4	Пондерирани пасивни каматни стапки на примени депозити (денарски со и без валутна клаузула) (во %, на годишна основа) **	0,71 %	1,39 %
5	Пондерирани активни каматни стапки на одобрени кредити (денарски со и без валутна клаузула) (во %, на годишна основа) **	4,34 %	5,27 %

Извори: *Државен завод за статистика и **НБРСМ

Макроекономското окружување во коешто работат банките во 2023 година се одликуваше со постепена стабилизација на ценовниот раст и поволен девизен пазар, но и натаму постојат ризици и неизвесност, главно поврзани со глобалните фактори и геополитички превирања. Во вакви околности, Народната банка продолжи со затегнување на монетарната политика и во третиот квартал, а во прилог на ваквата монетарна поставеност се и промените кај инструментот задолжи-

телна резерва, насочени кон раст на штедењето во денари, како и преземените макропрудентни мерки, со што дополнително се јакне отпорноста на банкарскиот систем. Во текот на кварталот, показателите за изложеноста на ризици на банкарскиот сектор се стабилни и дополнително се подобрија, а стрес-тестовите упатуваат на добар капацитет за апсорбирање на можните шокови. Сепак, окружувањето и натаму е неизвесно и е под влијание на надворешните фактори, коишто сè уште

се неповолни и дополнително се нагласени во услови на геополитички превирања главно поврзани со војната во Украина и најново на Блискиот Исток. Оттука, потребно е натамошно внимателно следење на ризиците и претпазливост во водењето на политиките заради одржување на стабилноста на банкарскиот сектор и во следниот период.

Во третото тримесечје од 2023 година, кварталниот раст на билансот на состојба на банките забави, сведувајќи се на 0,7 %, а забавување бележи и годишната стапка на раст, којашто изнесува 7,1 %. Носител на кварталниот раст се повисоките депозити од нефинансиските субјекти, како и повисоките капитални позиции и добивки на банките. Сепак, кварталниот раст на депозитите од нефинансиските субјекти позначително забави (сведувајќи се до 1,3 %), додека депозитите од финансиски институции и обврските врз основа на кредити се намалија, што придонесе за скромниот квартален раст на билансот на состојба. Годишниот раст на депозитите и натаму е солиден (9,9 %), но малку побавен во однос на претходниот квартал. Депозитите од претпријатија имаа најголем придонес во кварталниот раст на вкупните депозити, додека депозитите од домаќинствата забележаа минимален пад. Од аспект на валутната структура на депозитите, значително повисок е кварталниот раст на девизните депозити, при скроман раст на денарските депозити. Сепак, на годишна основа, денарските депозити и натаму растат побрзо во споредба со девизните депозити. Поволните структурни промени во штедењето се видливи,

не само во однос на валутата, туку и во однос на рочноста на депозитите. Во услови на сè повисоки приноси и стабилни очекувања, растат и долгорочните депозити, по подолг период на нивно намалување, при што нивната годишна стапка достигна 24,4 %, највисока во последните десетина години. Всушност, и Народната банка презеде повеќе мерки за вакви структурни промени, главно преку инструментот задолжителна резерва, со кои се поттикнува штедењето во домашна валута.

На страната на активата, банките ги зголемија ликвидните средства, но и на кредитниот пазар беше забележан раст на кредитната активност. Кредитите на нефинансиските лица се зголемија во третиот квартал, за 0,5 %, при што повисок беше растот на кредитите на домаќинствата (1,5 %). Кредитите на претпријатијата забележаа благ пад во третиот квартал, што се отслика со помал износ на новоодобрените кредити, но влијание имаа и наплатите на кредитите од овој сектор. При вакви движења, годишниот кредитен раст на вкупните кредити забави, но и натаму е умерен и изнесуваше 5 %.

Кредитната активност на банките расте и во третото тримесечје од 2023 година. Во споредба со второто тримесечје во 2023 година, кредитите на нефинансискиот сектор пораснаа за 2.100 милиони денари, или за 0,5 %. Годишната стапка на раст на кредитите забави во однос на истиот период од претходната година, но и натаму е умерена и изнесуваше 5,0 %. Ваквите движења се јавуваат во услови на мало затегнување на монетарната политика,

нето-заострување на кредитните услови и нето-намалување на побарувачката на кредити. Малку повеќе од 80 % од растот отпаѓаат на зголеменото кредитирање од страна на големите банки. Кредитирањето на домаќинствата во третото тримесечје од 2023 година забележа раст и на квартална и на годишна основа, но растот забавува во услови на нето-заострување на кредитните услови и нето-намалување на побарувачката на кредити. Во третиот квартал, кредитите на домаќинствата се зголемија за 3.272 милиони денари, или за 1,5 % во споредба со вториот квартал, додека годишната стапка на раст изнесуваше 6,6 %. Според видот на кредитниот производ, раст на тримесечна основа бележат и кредитите за набавка на станбен и деловен простор (1,7 %) и потрошувачките кредити (1,1 %), но стапките на раст се помали во споредба со оние во претходното тримесечје. Овие движења придонесоа кон натамошно забавување на годишните стапки на раст. Сепак, треба да се има предвид дека нето-заострувањето на каматните стапки при кредитирањето на домаќинствата е поумерено во споредба со претходното тримесечје, што е одраз на помалото зголемување на основната каматна стапка, а поумерено е и нето-намалувањето на побарувачката на кредити.

Застапеноста на кредитите на домаќинствата во вкупната структура од 51,4 % продолжува да биде нешто повисока од онаа на претпријатијата, а бележи и зголемување за 0,6 процентни поени во споредба со претходното тримесечје. Во рамките на кредитите на домаќинствата, кредитите за финансирање на ненаменската потрошувачка преовладуваат со учество од 63,4 %.

Вкупните кредити на ниво на банкарски сектор, заклучно со крајот на третиот квартал од 2023 година, изнесуваа 467.142 милиони денари.

На крајот на третиот квартал од 2023 година, и при продолжените неизвесности од окружувањето, стапката на нефункционални кредити на нефинансиските субјекти се намали до историски најниското ниво од 2,8 %. Од секторски аспект, еднакво минимално подобрување на оваа стапка за 0,1 п.п. се забележува и кај корпоративниот сектор и кај домаќинствата, каде што учеството на нефункционалните во вкупните кредити се спушти до нивоата од 3,8 % и 1,8 %, соодветно. Во рамките на корпоративното кредитно портфолио, подобрување на стапката на нефункционални кредити се забележува кај повеќето поважни претежни дејности, а кај домаќинствата, главен двигател е подобрувањето кај стапката на нефункционалните потрошувачки кредити. И кај двата сектора, нефункционалните кредити бележат намалување што произлегува од спроведените задолжителни отписи, а во корпоративното кредитно портфолио солиден е износот и на наплатени отпишани побарувања, којшто во третиот квартал од 2023 година го надмина износот на отпишани побарувања.

Потенцијалните ризици за солвентноста и стабилноста на банкарскиот систем при претпоставка за целосна ненаплатливост на нефункционалните кредити се мали поради одржувањето на релативно високата покриеност на нефункционалните кредити со исправка на вредноста за

очекуваните кредитни загуби, така што резервираниот дел од нефункционалните кредити би апсорбирал само 4 % од сопствените средства на банкарскиот систем. Резултатите од стрес-тест симулациите за кредитниот ризик ја потврдуваат отпорноста на банкарскиот сектор на релативно екстремни влошувања на ризичноста на кредитното портфолио.

Заклучно со 30.09.2023 година, класификацијата на кредитите е следна: 89,90 % од вкупните кредити биле класифицирани во категорија на ризик А, 6,68 % во категорија на ризик Б, 1,68 % во категорија на ризик В редовни кредити и 0,28 % во категорија на ризик В нефункционални кредити, 0,48 % во категорија на ризик Г, додека во Д-категија биле класифицирани 0,99 % од вкупната изложеност во банкарскиот сектор.

За истиот период, просечното ниво на ризичност во банкарскиот систем изнесува 2,7 %, додека учеството на реструктурираните и пролонгирани изложености во вкупната кредитна изложеност изнесува 6,8 %.

Показателите за ликвидноста се подобрија во третиот квартал од 2023 година и се на задоволително ниво. Ликвидните средства на банкарскиот систем се зголемија во третиот квартал од 2023 година (2,9 %), но забавено во споредба со претходното тримесечје. Со тоа, показателите преку кои се следи и се оценува ликвидноста забележаа извесни нагорни поместувања и се задржаа во рамките на нивните стабилни, задоволителни нивоа. Така, ликвидните средства зафаќаат 30,6 % од

вкупната актива на банките (29,9 % на 30.6.2023 година), додека покриеноста на краткорочните обврски и депозитите од домаќинствата со ликвидни средства изнесува 50,5 % и 61,9 %, соодветно (на 30.6.2023 година, овие показатели изнесуваа 48,7 % и 60,1 %, соодветно). Стапката на покриеност со ликвидност на банкарскиот систем изнесува 268,4 %, што е значително повеќе од регулаторниот минимум (100 %) и го потврдува задоволителниот обем на ликвидност со кој располага македонскиот банкарски систем. Резултатите од стрес-тестовите упатуваат на задоволителна отпорност на банкарскиот систем на претпоставените екстремни, поединечни и комбинирани ликвидносни одливи.

Солвентноста на банкарскиот систем бележи подобрување. Стапката на адекватност на капиталот забележа квартално зголемување за 0,2 п.п., до 18,4 %, што е највисоко ниво за изминативе седумнаесет години. Анализирано според употребата, повеќе од 35 % од сопствените средства на банкарскиот систем отпаѓаат на заштитните слоеви на капиталот или се „слободни“ над потребното минимално ниво и банките може да ги користат за справување со различни предизвици при надолните движења во текот на економските циклуси и во кризни услови. Спроведеното стрес-тестирање покажува отпорност на банкарскиот систем на симулираните шокови.

*Извор: Извештај за ризиците во банкарскиот систем на РСМ во третиот квартал од 2021 година.

3. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА КРЕДИТНИТЕ И ШТЕДНИТЕ АКТИВНОСТИ НА ШТЕДИЛНИЦА МОЖНОСТИ ДОО

Вкупната кредитна изложеност на Штедилницата на 31.12.2023 година изнесува 1.448.876 илјади денари. Бруто кредитното портфолио на Штедилницата во делот на главница, заклучно со 31.12.2023 година, изнесува 1.437.572 илјади денари, а нето кредитното портфолио изнесува 1.394.633 илјади денари.

Од вкупната кредитна изложеност, кај нефинансиски друштва (правни лица) е пласирано 4,43 %, додека остатокот од 95,57 % се пласира на домаќинства (самостојни вршители на дејност и физички лица).

Во вкупната кредитна изложеност, учеството на целните групи е следно: во целната група население се пласирани 40,51 %, во земјоделие се пласирани 40,41 %, во бизнис се пласирани 15,84 %, а во целната група микропотрошувачи се пласирани 3,25 %.

Од вкупната кредитна изложеност, во категорија на ризик А е класифицирана 94,46 % од вкупната кредитна изложеност, во Б категорија се класифицирани 1,88 %, во категорија В се класифицирани 0,65 %, во категорија на ризик Г се класифицирани 0,69 % и 2,32 % во категорија на ризик Д. Потенцијални загуби во однос на активното кредитно портфолио изнесува 2,99 %.

Во бруто кредитното портфолио по основ главница, со статус на функционално портфолио во Штедилницата е евидентирано 96,81 %, додека остатокот од 3,19 % е со статус на нефункционално портфолио.

Реструктурираните изложености учествуваат со 0,21 % во вкупната кредитна изложеност на Штедилницата.

Заклучно со 31.12.2023 година, состојбата на вкупно одобрените кредити и други

облици на изложеност кон лицата со посебни права и одговорности (вклучувајќи ги и со нив поврзаните лица) изнесува 348 илјади денари, односно 0,02 % од вкупната кредитна изложеност на Штедилницата.

Стапката на адекватност на капиталот на Штедилницата, на 31.12.2023 година, изнесува 24,44 %, што е над регулаторниот минимум од 20 %, пропишан за штедилници.

Вкупните штедни депозити во Штедилницата, заклучно со 31.12.2023 година, по основ главница, изнесуваат 740.587 во илјади денари, од кои 99,58 % во денари, а остатокот од 0,42 % во денари со девизна клаузула.

Од аспект на рочноста, 2,29 % од вкупните штедни депозити се депозити по видување, 8,04 % се депозити до една година, а остатокот од 89,67 % се депозити над една година.

4. ИЗВОРИ НА СРЕДСТВА

Извори на средства за Штедилница Можности се: сопствениот капитал, штедните депозити на населението, кредитните обврски и субординираните кредити.

Во структурата на пасивата на Штедилницата, капиталот и резервите учествуваат со 25,63 %, штедните депозити на населението по основ главница и камата учествуваат со 43,59 %, учеството на кредитните обврски по основ главница и камата изнесува 24,45 %, а учеството на субординираните кредити по основ главница и камата е 3,38 %. Останатата пасива, во која се вклучени посебна резерва и резервирања, обврски за данок на добивка, предвремени уплати по кредити, обврски во пресметка и други обврски, учествува со 2,95 %.

4.1. Штедни депозити

Штедилницата нуди повеќе продукти на денарско штедење: денарски штедни депозити со различна рочност, отворен орочен денарски штеден депозит-флекси, а нуди и кредитирање со гаранција депозит.

Вкупните штедни депозити на 31.12.2023 г. изнесуваат 740.587 илјади денари по основ главница и 10.213 илјади денари обврски по камата. Бројот на штедни партии изнесува 23.489.

Во однос на претходната 2022 година, штедните депозити се зголемени за 4,14 %, што во апсолутен износ значи зголемување за 29.447 илјади денари по основ главница. Во вкупната пасива, депозитната база по основ главница учествува со 43,00 %, а во однос на планот за 2023 година, процентот на реализација во однос на планираното е поголем за 1,95 %.

4.2. Кредитни обврски

Вкупните кредитни обврски по основ главница и камата на 31.12.2023 г. изнесуваат 421.091 илјади денари.

Во однос на претходната 2022 година, кредитните обврски се намалени за 0,42 %, што во апсолутен износ значи намалување за 1.764 илјади денари по основ главница. Во вкупната пасива, кредитните обврски по главница учествуваат со 24,44 %, а во однос на планот за 2023 г. состојбата е за 4,49 % помала во однос на планираното.

Штедилницата со 31.12.2023 г. користи повеќе долгорочни кредитни линии: ЗКДФ - Земјоделско кредитен дисконтен фонд преку Развојна банка на Северна Македонија, ГМФ - Германско-македонски фонд преку Развојна банка на Северна Македонија, МРФП - Македонска развојна фондација на претпријатија, Здружение Центар

за едукација и претприемништво Можности и НЛБ банка. Трансферот на средства од сите кредитни линии е извршен преку домашна банка, согласно со законската регулатива за штедилници.

Отплатата на обврските кон кредитори се дефинира согласно со рочната структура, а во насока на стабилност, солвентност и ликвидност на Штедилницата.

Штедилницата посветува посебно внимание на градењето на односите со кредитори во интерес на долгогодишна успешна соработка.

5. КРЕДИТНО ПОРТФОЛИО

На 31.12.2023 година, состојбата на активното бруто кредитно портфолио по основ главница е во вкупен износ од 1.437.572 илјади денари, а состојбата на исправката за кредити по основ главница изнесува 42.615 илјади денари. Процентуалната застапеност на нето кредитното портфолио во вкупната актива изнесува 80,99 %.

Бројот на активни клиенти изнесува 4.886 клиенти.

Бруто кредитното портфолио е за 4,75 % помало во однос на претходната година, а во однос на планираното за годината, бруто кредитното портфолио е помало за 6,50 %.

6. ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ ЗА ГОДИНАТА

Остварените приходи во 2023 година изнесуваат 245.168 илјади денари, додека остварените расходи во 2023 година се во износ од 231.617 илјади денари. Остварената добивка пред оданочување за 2023 година изнесува 13.552 илјади денари, а

според финансиските проекции за годината, планираната добивка пред оданочување изнесува 16.581 илјади денари. Остварената добивка по оданочување за 2023 г. изнесува 11.334 илјади денари, а во финансиските проекции за годината, планираната добивка по оданочување изнесува 14.114 илјади денари.

Вкупните приходи во однос на претходната година се зголемени за 7,72 %, а во однос на финансискиот план за 2023 година, реализираните приходи се поголеми за 4,16 % од планираните.

Во структурата на вкупните приходи, најголемо учество имаат каматните приходи со процентуална застапеност од 66,62 %.

Вкупните трошоци во однос на претходната година се намалени за 6,03 %, а во однос на финансискиот план за 2023 г. трошоците се поголеми за 5,87 % во однос на планираните.

Во структурата на вкупните трошоци, оперативните трошоци учествуваат со 56,14 %, а каматните расходи учествуваат со 14,22 %.

Во структурата на вкупните трошоци, трошоците за вработените по основ бруто плата изнесуваат 73.945 илјади денари, како и 4.069 илјади денари за регрес, новогодишен надомест и јубилејна награда, што изнесува 33,68 % од вкупните трошоци. Трошоците за раководните лица, согласно со организационата структура, изнесуваат 9.951 илјади денари за бруто плати, како и 247 илјади денари за регрес и новогодишен надомест, што изнесува 4,40 % од вкупните трошоци.

Трошоците за надворешните членови на органите на управување по основ бруто надомести и бруто награди, изнесуваат 6.740 илјади денари што изнесува 2,91 % од вкупните трошоци.

7. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИТЕ

Следејќи ја законската регулатива на Народната банка, Штедилницата обезбедува соодветна рамка за управување со ризиците на коишто е изложена во своето работење. Функцијата на управување со ризици е организирана на начин што овозможува имплементација на политиките за управување со ризиците.

Штедилницата во своето работење е изложена на следните ризици: кредитен ризик, оперативен ризик, ризик од концентрација на изложеноста на штедилницата, репутациски ризик, стратемиски ризик, ликвидносен, валутен, ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности и други ризици.

Штедилницата применува прудентна политика на антиципирање на ризиците во работењето, преку одржување ефикасен систем на интегрирано управување со ризиците.

Ефикасниот систем на интегрирано управување со ризиците е во насока на висока наплатливост на пласманите, заштита од непредвидени случувања и задоволително ниво на адекватност на капиталот.

Обемот на делување, регулираното банкарско работење, глобализацијата на финансиските активности и воените конфликти, ја дефинираат рамката за управување со ризици во Штедилницата (систем, процеси, улоги, одговорности) во текот на 2023 година.

7.1. Кредитен ризик

Штедилницата го управува кредитниот ризик преку анализа и оценка на финансиските перформанси на клиентите, следење на редовноста во исполнувањето на обврските од клиентите и издвојување на задоволително ниво на исправка за пласманите. Управувањето со кредитниот ризик подразбира соодветна сектор-

ска диверзификација и концентрација на портфолиото.

Активностите на Штедилницата при управувањето со кредитниот ризик се насочени кон сведување на трансферот на функционално во нефункционално портфолио на минимум, зголемување на наплатата кај нефункционалното портфолио и одржување висок процент на портфолио класифицирано во категориите на ризик за редовни кредити: А, Б и В редовни.

Во 2023 година, Штедилницата внимателно преземаше ризици - се примени прудентен начин на пласирање средства, што значи прифаќање динамика на одржување на кредитното портфолио и негово стабилизирање на планираното ниво. Изложеноста класифицирана во категориите коишто означуваат повисок степен на ризик („В“, „Г“ и „Д“) забележа намалување во 2023 година во однос на 2022 година, односно од 57.289 илјади денари на 31.12.2022 година, изложеноста на 31.12.2023 година изнесува 52.994 илјади денари. Нефункционалните кредити во вкупното кредитно портфолио на 31.12.2022 г. учествуваат со 3,80 %, додека на 31.12.2023 г. нивното учество е 3,19 %.

Анализата по целни групи во 2023 година покажува дека портфолиото кај сите целни групи генерално бележи одржување на квалитетот, во однос на 2022 година.

7.2. Оперативен ризик

Штедилницата управува со оперативниот ризик преку систем за евидентирање, следење, контрола и справување со потенцијални и реализирани штетни настани кои потекнуваат од тековното работење на Штедилницата или од надворешните фактори и имаат негативен ефект врз финансискиот резултат.

Воспоставениот начин на идентификување на оперативниот ризик овозможува опфаќање и на сите идни потенцијални ризични настани и фактори како што се внатрешните и надворешните фактори коишто можат да имаат негативно влијание врз профилот на ризичност на Штедилницата, промените во нејзината организациона структура, квалитетот и промената на човечките ресурси, системот на воведување на нови производи или активности, инвестиции во нови апликативни решенија и софтвери, користењето услуги од надворешни лица, економската и политичката состојба во државата, промените во банкарското работење и технолошкиот развој.

Покрај идентификувањето на оперативниот ризик, Штедилницата врши оценка на чувствителноста на овој ризик (мерење на ниво и приоритет на ризик) со што се овозможува подобро разбирање на сопствениот профил на ризичност и подобра распределба на потребните ресурси за управување со оперативниот ризик. Изложеноста на потенцијалните ризици во Штедилницата, во 2023 г. се спроведува преку моделот на самопроценување, односно преку сопствена оценка на ризикот од страна на службите/секторите, со цел да ги утврди потенцијалните ризични настани.

Согласно со Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот, Штедилницата издвојува капитал потребен за покривање на оперативниот ризик, а за негово утврдување го применува пристапот на базичен индикатор.

7.3. Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности

Активностите на Штедилницата во однос на управувањето со ризикот од промената на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности се однесуваат на управувањето со ризикот што произлегува од загуба која што би настанала од неповолни промени на каматните стапки кои влијаат на портфолиото на банкарските активности.

Штедилницата има воспоставен систем на управување со ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности согласно со обемот, природата и сложеноста на финансиските активности што ги врши.

Штедилницата редовно врши анализа на тековните билансни состојби и го антиципира ризикот од промена на каматните стапки и неговото влијание врз профитабилноста на Штедилницата.

Политиката за управување со ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности е во согласност со законски пропишаната Одлука за ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности.

Во текот на 2023 година, Штедилницата активно ја следеше, управуваше и контролираше изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки преку оптимална структура и оптимални каматни стапки на портфолиото на банкарски активности со истовремено одржување на лимитите на изложеност на ризик од промена на каматните стапки согласно со дефинираните законски и интерни лимити.

7.4. Валутен ризик

Валутниот ризик е ризик од загуба заради промена на меѓувалутните курсеви или промена на вредноста на денарот во однос на вредноста на другите странски валути.

Согласно со одлуката од НБРСМ за условите и начинот на работа на штедилниците и насоките од НБРСМ со Допис - Одговор (бр.16-20815/2) од НБРСМ на прашања во врска со примената на Одлуката за изменување и дополнување на Одлуката за условите и начинот на работа на штедилниците, Штедилницата има воспоставен систем на управување со валутниот ризик.

Системот на управување со валутниот ризик е согласно со обемот, видот и комплексноста на активностите во девизи и во денари со девизна клаузула коишто Штедилницата ги врши и планира да ги врши.

Штедилницата обезбедува сеопфатно координирање и управување со показателот за изложеност на валутен ризик преку соодветните извештаи кои тековно се подготвуваат и доставуваат до организите на управување.

Во однос на законскиот лимит на показател на изложеност на валутен ризик, Штедилницата нема законско ограничување на изложеноста на валутниот ризик, односно точка 11 од глава III од Одлуката за управување со валутниот ризик не важи за Штедилницата.

Сепак, Штедилницата има интерно дефинирано ограничување на изложеноста на валутниот ризик на месечно ниво, односно „Агрегатната девизна позиција може да изнесува најмногу до 30 % од сопствените средства на штедилницата“.

Од друга страна, Штедилницата има ограничување во делот на Одлуката за методологија за утврдување на адекватноста на капиталот, односно не е должна

да утврдува КПВР доколку износот на нето-позицијата во злато и на агрегатната девизна позиција, не е поголем од 2 % од сопствените средства на штедилницата или доколку се надминат 2 % од сопствените средства, штедилницата е должна да пресмета капитал за покривање на валутен ризик во делот на пресметката на стапката на Адекватност на капиталот.

Во текот на 2023 година Штедилницата активно ја следеше, управуваше и контролираше изложеноста на валутен ризик преку одржување соодветна агрегатна девизна позиција во рамките на воспоставените интерни и регулаторни лимити.

7.5. Ликвидност

Управувањето со ликвидносниот ризик е дел од целокупниот систем на Штедилницата за управување со ризиците и ги исполнува барањата за управување со ризиците определени со Законот за банките и регулативата на Народната банка за методологијата за управување со ризиците.

Под ликвидносен ризик се подразбира ризик од загуба што се јавува кога Штедилницата не може да обезбеди доволно средства за намирување на своите обврски во моментот на нивното достасување или може да ги обезбеди потребните средства со многу повисоки трошоци.

Определувањето, оценката и раководењето со ликвидносниот ризик подразбира управување со ликвидносниот ризик на начин кој ќе овозможи навремено и редовно плаќање на обврските, во нормални или во вонредни услови на работење на Штедилницата.

Во текот на 2023 година, Штедилницата активно ја следеше, управуваше и контролираше изложеноста на ликвидносниот ризик преку управување со средствата во активата и пасивата, одржување

на соодветно ниво на ликвидни средства, непречено извршување на нејзините активности со истовремено исполнување на интерните и регулаторните барања.

Со имплементацијата на новата одлука, која стапи на сила на 01.01.2021 година, се пристапи кон воведување на нов ликвидносен показател - Стапка на покриеност со ликвидност (СПЛ) и напуштање на претходните стапки на ликвидност до 30 дена и до 180 дена.

Основната цел на стапката на покриеност со ликвидност е зајакнување на краткорочната отпорност на Штедилницата на потенцијалните ликвидносни проблеми, односно поседување доволен обем висококвалитетна ликвидна актива (ВКЛА) за покривање на потребите за финансирање во периодот до 30 дена во услови на стрес.

Во текот на 2023 година, Стапката на покриеност и останатите интерни ликвидносни показатели за кои се известува НБРСМ, се во рамките на законските и интерно дефинираните лимити.

8. КАПИТАЛ

Капиталот и резервите на Штедилницата на 31.12.2023 година, пред распределбата на финансискиот резултат за 2023 година, изнесуваат 441.522 илјади денари.

Во структурата на капиталот и резервите, запишаниот капитал учествува со 67,98 %. Средствата вложени во основната главнина се целосно на ЦЕП. Можности. Резервниот фонд учествува со 29,45 %, а 2,57 % учество има нето добивката за 2023 година којашто треба да биде распределена.

Стапката на адекватност на капиталот на 31.12.2022 година изнесува 23,16 %, а на 31.12.2023 година истата е зголемена и изнесува 24,44 %.

Политиката за утврдување на адекватноста на капиталот е во согласност со законски пропишаната Одлука за утврдување на адекватност на капиталот.

9. ГАРАНТНИ ФОНДОВИ

Од аспект на управување со кредитниот ризик, Штедилницата во своето работење користи и гарантни фондови.

Штедилницата, заклучно со 31.12.2023 година, користи кредитна гаранција од УСАИД и Договор за портфолио гаранција од Гарантен фонд на Развојна банка на Северна Македонија АД Скопје.

10. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

Заклучно со 31.12.2023 година, во Штедилница Можности се вработени 97 лица.

Организационата структура е поставена на начин што овозможува висок степен на децентрализација во процесот на одлучување на деловната мрежа и воедно проследена со служби коишто се целосно во функција и поддршка на деловното работење.

Во континуитет се спроведува обука на вработените преку интерни и екстерни семинари, обуки и советувања од домашни и странски експерти.

11. КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ

Согласно со Изјавата за основање на Штедилница Можности, органи на Штедилницата се: единствен содружник, надзорен одбор, управител, служба за внатрешна ревизија, кредитни одбори, одбор за управување со ризиците, одбор за ревизија, како и други органи утврдени со закон, кои ги остваруваат своите активности преку седници, согласно со Изјавата на Штедилницата.

Единствениот содружник има формирани служба за внатрешна ревизија којашто работи согласно со годишниот план одобрен од единствениот содружник.

Службата за спречување перење пари и усогласеност со законска регулатива е независна служба во организационата структура на Штедилницата согласно со законските прописи.

Корпоративното управување во Штедилницата претставува збир од заемни односи меѓу единствениот содружник, надзорниот одбор, одборот за ревизија, управителот и другите органи и лица со посебни права и одговорности во Штедилницата, преку кои е воспоставена соодветна организациска структура и соодветни механизми за дефинирање, следење и остварување на целите на Штедилницата.

Од аспект на добро корпоративно работење, во Штедилницата има изготвено и се во примена:

- политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на лицата со посебни права и одговорности во која е уреден начинот, условите и постапката за избор, назначување и разрешување на лицата со посебни права и одговорности во Штедилница Можности;
- политика за судир на интереси во која е дефиниран начинот на идентификување и управување со судирот на интерес кој произлегува од активностите на Штедилницата. Лицата со посебни права и одговорности во Штедилницата не учествуваат во донесувањето одлуки доколку нивната објективност е доведена во прашање заради постоење судир на нивниот личен интерес и интересот на Штедилницата.

Зделките со заинтересирана страна (лицата со посебни права и одговорности) Штедилницата ги пријавува во белешка 44 во Ревизорскиот извештај кој се објавува на веб-страницата на Штедилницата заедно со Годишниот извештај за работењето на Штедилницата.

12. РАКОВОДЕН КАДАР

Согласно со Изјавата за основање на Штедилница Можности, покрај органот на управување – управител, организационата структура има повеќе нивоа во вертикалната структура, со степен на децентрализација во процесот на одлучување. Воспоставено е повеќестепено ниво на контрола при одобрувањето, користењето и наплатата на кредитите.

Воспоставен е систем на повеќестепена хоризонтална и вертикална интерна контрола, којшто е поддржан со пишани политики и процедури и соодветен информативен систем.

Позитивното работење во сите области е резултат на успешно организираната работа на Штедилницата од страна на раководните лица. Преку редовни состаноци е обезбедено целосно информирање на раководниот кадар, а со целосно почитување на политиките и процедурите во работењето се мерат, контролираат и управуваат ризиците во работењето.

13. СЛУЖБА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ ПЕРЕЊЕ ПАРИ И УСОГЛАСЕНОСТ СО ЗАКОНСКАТА РЕГУЛАТИВА

Во рамките на работењето на службата за спречување перење пари и усогласеност со законската регулатива, а со цел исполнување на законските обврски што произлегуваат од Законот за спречување

на перење пари и финансирање на тероризам, во 2023 година се одвиваа следниве активности:

- Изработка на Проценка на ризик од перење пари и финансирање тероризам;
- Пријава на трансакции во износ од 15.000 евра или повеќе во денарска противвредност, како и поврзани трансакции чијшто вкупен износ надминува 15.000 евра во денарска противвредност;
- Анализа на невообичаени трансакции и донесување одлука за нивно (не)пријавување до Управата за финансиско разузнавање;
- Доставка на податоци до соодветни институции (УЈП, Агенција за управување со одземен имот, Управа за финансиско разузнавање и други институции);
- Известување на раководните органи на месечно и квартално ниво;
- Развој на зајакната системска поддршка на работењето на службата за спречување перење пари и усогласеност со законска регулатива во банкарската апликација Абакус;
- Постојана обука со цел квалитетна едукација на вработените инволвирани во следењето и откривањето на случаи на перење пари и финансирање на тероризам и
- Други активности поврзани со контрола на усогласеноста со законската регулатива.

14. СЛУЖБА ЗА ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА

Внатрешната ревизија претставува независен организационен дел во Штедилницата, а нејзината организациона

поставеност и одговорност ја уредува единствениот содружник. Службата одговара за своето работење пред единствениот содружник на Штедилницата.

Службата за внатрешна ревизија има независна функција за објективно уверување и советување во Штедилница. Можности со цел да се утврди дали се применуваат соодветните политики и процедури, дали се применува регулативата и утврдените стандарди, дали средствата се користат ефикасно и економично и дали ефективно се постигнуваат планираните деловни цели на Штедилницата.

Во текот на 2023 година, службата подготви годишен извештај за работењето во 2022 година, како и полугодишен извештај за работењето во првата половина од 2023 година.

Во текот на 2023 година се изготви проценка на ризиците на кои е изложена Штедилницата за потребите на годишниот план за работа во 2024 година.

Работењето на Службата за внатрешна ревизија во 2023 година начелно се одвиваше според годишниот план за работа. Роковите за извршување на ревизиите беа почитувани, со отстапувања од објективни причини (дополнителни анализи и испитувања), и од планирани 17 согласно со планот, спроведени се 17 ревизии.

При секоја извршена ревизија, најголем акцент е ставен на оценката на адекватноста и ефикасноста на системите на внатрешна контрола, следење на почитувањето на законската регулатива, следење на спроведувањето на политиките и процедурите, точноста и веродостојноста на сметководствената евиденција.

Наодите, препораките и корективните активности беа детално презентирани во извештаите за извршените ревизии, кои во текот на годината беа редовно доставу-

вани и разгледувани од страна на организацијата на управување на Штедилницата.

Проверката на спроведувањето на мерките дадени од внатрешна ревизија до ревидираните делови по сите конечни извештаи во 2023 година се вршеше тековно, а прегледот до одборот за ревизија и надзорниот одбор се доставуваше на квартално ниво.

Покрај ревидирање на другите сектори на Штедилницата, Службата за внатрешна ревизија во континуитет извршуваше активности за подобрување и организирање на работењето и во сопствени рамки.

15. УНАПРЕДУВАЊЕ НА СИГУРНОСТА НА ИНФОРМАТИВНИТЕ СИСТЕМИ

Штедилница Можности го имплементира и успешно го применува Системот за управување со информациска сигурност (СУИС - ISO:27001) којшто е целосно усогласен со регулативата на Народната банка на РСМ (Одлука за сигурност на информативните системи на штедилниците, јануари, 2016 година).

Основна цел е обезбедување и одржување на стандардите за сигурност на информативните системи преку утврдување на критериуми и нивно спроведување во функција на деловниот континуитет. Со Политиката за сигурност на информативниот систем на Штедилница Можности се дефинирани основите за проценка и управување со ризиците, како и третманот на доверливоста, расположливоста и интегритетот на информативните системи.

Во рамките на системот за управување со информативна сигурност, Штедилницата има воспоставено процес на управување со инциденти/настани со цел навремено превенирање на непредвидени

ситуации коишто можат да ја нарушат или загрозат сигурноста и функционалноста на критичните деловни процеси на организацијата. Се спроведуваат обуки, тренинзи и други активности за подигнување на свесноста на вработените, кои се клучна алка во системот за управување со информативната безбедност.

Одговорното лице за информативна сигурност годишно прави анализа и проценка на ризиците на влијанието на законите и слабостите врз средствата и процесите во Штедилницата, тестирање на функционалноста на планот за континуитет во работењето - ПКР, како и информирање во рамките на одборот за информациска сигурност преку комисијата за настани и инциденти, комисијата за активности во рамки на ИТ и општи работи и комисијата за континуитет во работењето. Записниците од состаноците, заедно со заклучоците и предлозите од овие комисии, редовно се споделуваат со членовите на одборот за информациска сигурност, односно единствениот содружник на Штедилница Можности.

Во текот на изминатата 2023 година, во рамките на Штедилницата беа спроведени редовни контроли и дополнителни технички и организациски мерки преку Системот за управување со информативна сигурност заради обезбедување на посакуваното ниво на сигурност.

16. ДЕЛОВНА ПОЛИТИКА И ФИНАНСИСКИ ПЛАН НА РАБОТЕЊЕ НА ШТЕДИЛНИЦАТА

Согласно со деловната политика и финансискиот план на работење на Штедилницата за 2023 година, во 2023 година се даде акцент на одржувањето на квалитетот на постоечкото портфолио и останатите перформанси.

Штедилница Можности во 2023 година оствари позитивен финансиски резултат од добивка по оданочување во износ од 11.334 илјади денари.

Остварените приходи во 2023 година изнесуваат 245.168 илјади денари што е за 4,16 % повеќе од планираното согласно со деловната политика за годината, а остварените трошоци во 2023 година изнесуваат 231.617 илјади денари што е за 5,87 % повеќе од планираното. Бруто финансискиот резултат изнесува 13.551 илјади денари добивка пред оданочување, што е за 18,27 % помалку од планираното, а нето финансискиот резултат изнесува 11.334 илјади денари добивка по оданочување, што е за 19,70 % помалку од планираното согласно со деловната политика за годината.

Коефициентот на поврат на средства, ROA по оданочување, за 2023 година изнесува 0,67 %, и е понизок во однос на планираното ROA по оданочување кое беше проектирано на 0,82 %.

Коефициентот на поврат на капиталот, ROE по оданочување, за 2023 година изнесува 2,56 %, и е понизок во однос на планираното ROE по оданочување кое беше проектирано 3,23 %.

17. ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ

Штедилница Можности е насочена кон континуирано истражување на пазарот, т.е. лоцирање на потребите на бизнис секторот во Македонија и потребите на населението, со цел дефинирање и развој на нови кредитни и штедни продукти кои ќе одговараат на потребите. Со тоа се работи на задржување на постоечките клиенти и привлекување на нови.

Континуирано се работи на развој на софтверската поддршка и развој на интер-

ни политики и процедури во работењето, што ќе резултира со уште поефикасно работење и контрола и брзо алоцирање на ризиците.

18. УСОГЛАСЕНОСТ СО ЗАКОНСКАТА РЕГУЛАТИВА

Раководството на Штедилницата е одговорно за спроведување на целосна усогласеност на работењето на Штедилницата со регулативата од НБРСМ.

На 31 декември 2023 година, Штедилницата е усогласена со регулативата пропишана од НБРСМ, во однос на солвентноста и адекватноста на капиталот, вложувањата на Штедилницата и ликвидноста на Штедилницата.

Штедилницата со 31.12.2023 година е усогласена согласно со поставените лимити во однос на вкупната изложеност кон сите банки (30 % од сопствените средства).

19. РЕВИЗОРСКИ ИЗВЕШТАЈ

Финансиските извештаи на Штедилницата Можности се ревидираат од страна на реномирана ревизорска куќа, а за 2023 година ревизор на Штедилницата Можности е „ПКФ - ЕФП“ ДООЕЛ, Скопје.

„ПКФ - ЕФП“ ги ревидираше и ги потврди финансиските извештаи и финансиското работење на Штедилницата Можности за 2023 година и усогласеноста со законската регулатива, издавајќи мислење дека истите даваат вистинска и објективна слика на финансиската состојба на Штедилницата Можности.

Скопје, март 2024 година

Штедилница Можности ДОО. Скопје

Управител

Емилија Крајчева

ШТ С А М А Н И Ц Е
МОЖНОСТИ
се движиме заедно